

Reg. 4p

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZIŅOTĀJS

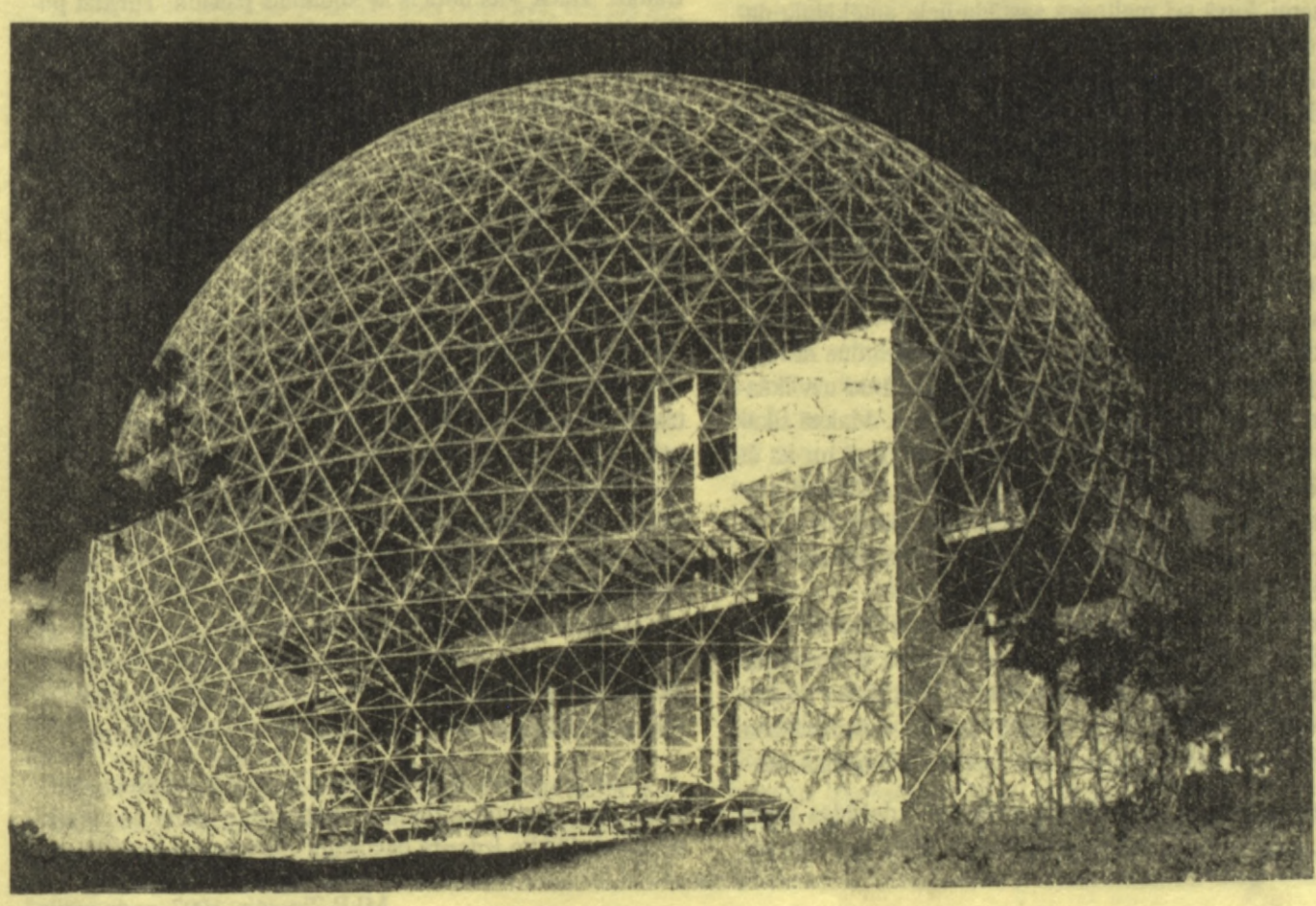
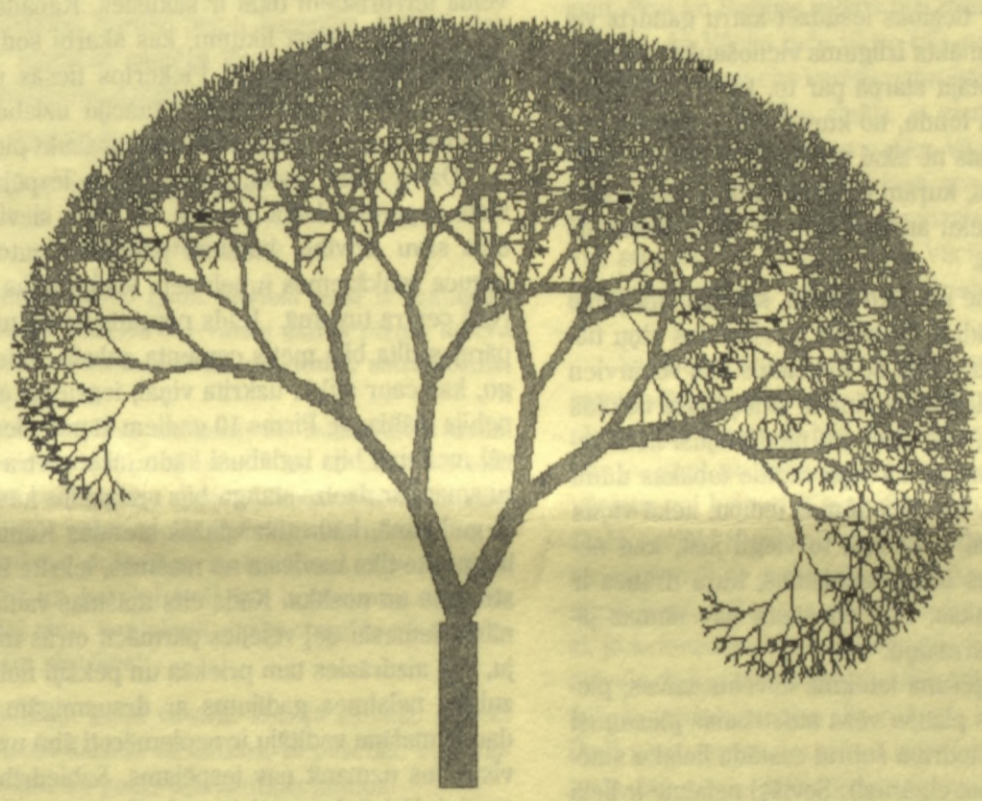
ISSN 0227 - 2423

1997. GADA MAIJS

MONTREALA, KVEBEKĀ

49. GADA GĀJUMS

NR. 5. (578.)

SADZĪVES JAUTĀJUMI

Vairākus gadu desmitus notiek asas cīņas par smēķēšanas kaitīgumu veselības uzturēšanā. Pēdējos gados tās strauji paasinājušās. Tajās iejaukušas visas valsts iestādes. Par savām tiesībām cīnās gan smēķētāji, gan nesmēķētāji, kaut gan ir skaidrs, ka "uzvilkt dūmu" veselībai par labu nenāk. To pierāda asins vadu aizsērēšana, plaušu vēzis un citas kaites, kas saistītas ar šo netikumu, kuŗa iznīdēšanai valsts likumdevēji radījuši jaunus, savā ziņā tiri drastiskus likumus, kas brīdina pret un ierobežo dūma uzvilšanas brīvību. Vairs nedrīkst smēķēt lidmašīnās (tīra gaisa lidojumā), autobusos, vilcienos, daudzās publiskās vietās. Citās jāiekārto atsevišķas vietas smēķētājiem. Tabakas ražotājiem, līdz šim neaizsakaamiem no ekonomijas viedokļa, uz saviem produktiem jāliek brīdinājuma zīme, ka tie ir "kaitīgi veselībai". Jaunākais Kanadas likums, kas tikko kā asptiprināts un kas ierobežo smēķētāju un smēķēšanas produktu tiesības, aizliedz tos reklamēt publiskos sarīkojumos, sporta spēlēs un tā tālāk. Amerikas Savienotajās Valstīs, kur katram ir tiesības iesūdzēt katru gandrīz vai par itin visu, šobrīd panākta izlīguma vienošanās valsts iestāžu un tabakas ražotāju starpā par to, ka pēdējie izveidos 300 biljonu dolāru fondu, no kuŗa varēs izmaksāt ārstēšanās un sāpju naudas ne tikai pacientiem, bet arī veselības aprūpes iestādēm, kuŗām tagad ir jāizdod neiedomājami līdzekļi to slimnieku ārstēšanai, kas savas kaites ieguvuši no smēķēšanas.

Pret visu to, nav ne mazāko šaubu, saceļas smēķētāji un viņu aizstāvji, jo šādi it kā tiek ierobežotas viņu tiesības uzvilkt dūmu, kur un kā tie to vēlētos. Un vēl arvien netrūkst cilvēku, kas domā, ka viņiem smēķēšana nekādā veidā nekaitē, jo tie, lūk, esot jau piedzīvojuši lielu vecumu. Bet reizē nav šaubu, ka viņu radītie tabakas dūmi vēl vairāk apdraud tos, kas šos dūmus ieelpo, nekā viņus pašus. Un cik šie dūmi ir kodīgi, to viegli just, kad nesmēķētāja mājā ierodas citīgs smēķētājs, kuŗa drēbes ir piesūkušās dūmu smakas. Šim cilvēkam nav nemaz jāsmēķē, lai manītu šo pārmaiņu.

Cik drastiski smēķēšana ietekmē cilvēku dzīves, pierāda fakts, ka sievietēs plaušu vēža attīstīšanas pieaugusi logaritmiski, jo tās sabiedrībā šobrīd sastāda lielāko smēķētāju skaitu (smēķē pat cigārus!). Sevišķi nelaime ir liela ar jaunatni, kuŗā arī meitenes sastāda lielu smēķētāju daļu. Un smēķē ne tikai tabaku, bet arī narkotiskās vielas un citas zāļites. It sevišķi bīstami ir dažādie maisījumi.

Vai cilvēce varēs iznīdēt smēķēšanu? Vai tabakas produktu ražotājiem, tik tiešām, būtu atļaujama tik plaša vara, kādu tie varējuši pielietot līdz šim? Šķiet, ka gan ne. Jau nie likumi, kas skar daudzus - ne tikai smēķētājus, bet arī dažādus uzņēmējus, ne visur ir pieņemami. Tomēr - tiem ir pienācis laiks, lai kādi aizspriedumi un argumenti šādiem ierobežojumiem pretojas. Tautas un valsts veselība ir daudz svarīgāka par visu citu. Šādus likumus nevajadzētu, ja paši cilvēki nāktu pie atziņas, ka dūmu uzvilšana tiem nekādā ziņā sevišķu labumu nenes. Maksā tikai naudu, ko varētu izlietot daudz lietderīgāk. Kad un kā šī atdzimšana nāks, tas atkarīgs no paša cilvēka. Un arī mūsos, latviešos, gan šeit, gan dzimtenē, šī kaite ir izplatīta. Vai darīsim ko tās iznīdēšanas labad? Vai centīsimies no netikuma atsacīties?

Visas pazīmes liecina, ka vismaz Kanada un ASV ir uz noteikta ceļa - tās smēķēšanu cenšas apkarot, lai uzlabotu savu pilsoņu veselību un saimniecisko labklājību, neskatoties uz to, ka smēķu produktu noieta samazināšana draudēs ar ražotāju darba došanas iespēju samazināšanu.

Otra modernās sabiedrības nelaime ir dažādās neiecietīgo grupas, kas cenšas izrēķināties viena ar otru, vai

pat savā starpā, nežēlojot nekādus līdzekļus. Tik bieži pielietojot viskrasāko izrēķināšanās veidu - nošaušanu vai uzspridzināšanu ar sprāgstvielām. Šeit redzamu vietu ieguvušas "motociklistu" vicinības ar dažādiem nosaukumiem. Trīs gadu laikā šie motociklisti Montrealā ir nogalinājuši 48 savus dalībniekus, viņu piederīgos vai pilnīgi nevainīgus cilvēkus, kas izrēķināšanās vietā gadījušies būt klāt negadījuma pēc. Un šis skaits nemitīgi aug. Nodeg viesnīcas, drēbju tīrīšanas uzņēmumi, saiešanas nami, līdz ar tiem citas ēkas. Saimnieciskie zaudējumi nav mazi. Policija ar šiem ļaudīm nekādi netiek galā. Iestādes vēlas panākt viņu ierobežošanu, bet pie šādiem likumiem sabiedrības aizsardzībai grūti nonākt, jo šis vienības rīkojas gandrīz kā partizānu patruļas un parasti ir veiksmīgas savu mērķu īstenošanā. Tās argumentē, ka valsts un sabiedrība nedrīkstot ierobežot viņu demokrātiskās tiesības uplcēties un darīt savu lietu. Tā nu tos var vainot un tiesāt tikai par kriminālnoziedzumiem.

ASV, prezidenta Klintonā vadībā, cīņa pret šiem sava veida teroristiem tikai ir sākusies. Kanadā Tieslietu ministrija grib ieviest likumu, kas skarbi sodīs šādu grupu kriminālos pārkāpumus. Pieķertos tiesās un piespriedis lielus soda mērus. Vai tie situāciju uzlabos? Sevišķi, ja policisti nespēs vainīgos notvert un saukt pie atbildības.

Dzīve kļūst arvien skarbāka, jo iespēja nokļūt kādā vietā nepareizā laikā, pieaug. Tā kāda sieviete aprīlī zaudēja savu dzīvību, būdama pasažiere auto mašīnā, kas brauca apakšzemes tuneli zem iekšpilsētas centra, kongresa centra tuvumā. Kāds neprātīgais no tuneļa kājnieku pārejas tilta bija metis cementa gabalu, vairākus kg smagu, kas caur stiklu uzkrita viņai, iegriežot aknas. Dzīvība nebija glābjama. Pirms 10 gadiem šī pati sieviete, būdama vēl meitene, bija izglābusi kādu taksometra braucēju, kuŗu smagi ar dzelzs stangu bija apdauzījis kāds bandīts. Citā gadījumā, kāda tikai dažas stundas Kanadā ieceļojusē imigrante tika izsviesta no mašīnas, iekrita Laurenča upes straumē un noslika. Kāds cits mašīnas vadītājs, kas nezināmu iemeslu dēļ vēlējies pārmācīt otrās mašīnas vadītāju, bija aizdrāzies tam priekšā un pēkšņi nobremzējies. Rezultātā nelaimes gadījums ar drausmīgām sekām... Tik daudz mašīnu vadītāju ir nepiemēroti šim uzdevumam, ka visus tos uzmanīt nav iespējams. Sabiedrības locekļi satraukti. Vaicā, kas noticis ar šodienas pasauli. Turklāt policisti, it sevišķi Montrealā, arī vairs nav uzticami. Bieži tie izmanto situācijas, lai iedzīvotos no kukuļiem vai lai arī atriebtos citiem. Notiek neskaitāmas tiesu prāvas un izmeklēšanas, kuŗās viņi ir apsūdzēti par šādiem gājieniem. Daudzos gadījumos atzīti par vainīgiem un sodīti.

Tam pretim varam likt medicīniskos brīnumus, kādus atrod un pielieto modernā medicīna. Tā kādai jaunai meitenei šajās dienās franču bērnu slimnīcā vienā operācijā atvietoja sirdi un nieri, lai novērstu nāvi no kādas negantās iekaisuma slimības. Paredz, ka viņa varēs vest pilnvērtīgu dzīvi. Pirmais šāds gadījums Kanadā! Ar pieaugušiem tas jau ir noticis agrāk. Un tomēr turpinās domstarpības par jautājumu, vai atvēlēt orgānus šāda veida operācijām, vai ne. Netrūkst tādu, kas to dara; arī to, kas par to negrib ne dzirdēt. Turklāt ne visi var šādu atvēlējumu sniegt. Dažiem rodas šaubas, ka viņiem varētu dzīvību pārtraukt tikai tādēļ, ka kādam vajadzīgs jauns orgāns. To pielieto Ķīna, kur izmeklētos orgānu devēju kandidātus notiesā uz nāvi par izgudrotu pārkāpumu pret valsti, pirms nāves soda izpildīšanas izoperējot veselos orgānus un tad pusdzīvo ķermeni nošaujot. Cilvēka varmācība ir neizmērojama.

Kanadā, domā, tuvojas jaunas federalās valdības vēlēšanas, bet garantētas tās nav (patlaban ir runa par jūnija sākumu). Tikko izdarīta pastāvīga vēlēšanu saraksta sastā-

dīšana (lidz šim katrām vēlēšanām sastādīja jaunu, kas prasīja milzu līdzekļus, jo jāapciemo katra māja, katrs dzīvoklis utt.). Patreizējā valdība (liberāļu) pēc parlamentāriem noteikumiem varētu vēl kalpot vismaz vienu gadu, bet visas izziņas rāda, ka tai šobrīd ir ievērojama atsauce, ko varētu izmantot, lai nodrošinātu tās atkal ievēšanu. Tādēļ jau pasākta gaisa izošņāšana, tiek pasludināti dažādi piešķirumi un ātrāk pieņemti likumu projekti, kas balsotājiem varētu patikt. Tā tas bijis ik vēlēšanas, bet šodienas kanadietis ir kļuvis aizdomīgs, neuzticīgs. Nav jau nekādu garantiju, ka opozīcija savus solījumus varēs pildīt (kā pierādījies līdz šim, ka nē), tomēr tas ir savs trumpis rokā.

Un visu beidzot, neparastu apbedīšanas veidu pasludinājusi Selestes apbedīšanas firma ASV, proti, aizgājēja pelnu uzšaušanu ar raķeti pasaules telpā, kur tie ipašā kapsulā riņķos apkārt zemes lodei veselu gadu. Pēc tam tā kritīs atpakaļ zemes atmosfērā un sadegs ar spožu liesmu. Drīz šādā ceļā dosies pirmā raķete, kuŗā būs 40 redzamu un pazīstamu mirušo pelnu kapsulas, kā Timoteja Lirija un citu. Izmaksa samērā lēta - tikai ASV \$ 4,800. Neparasts jauninājums dažādo izvadīšanas veidu ciklā. □

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

TĀ TAS SĀKĀS...

Alberts Raidonis

Trimdas jaunāko gadu latvieši man ir jautājuši: kā tas bija Latvijā pēdējos brīvvalsts gados pirms krievu okupācijas, kāds bijis cilvēku noskaņojums, satraukums, valdības rīcība u. t. t.

Tāpēc es nolēmu uzrakstīt šo rakstu pēc savām atmiņām, pieredzes un pārdzīvotā - kā tā laika cilvēks. Šodien par šīm problēmām samērā daudz raksta Latvijas žurnālisti, politiķi, vēsturnieki, bet tūlīt var redzēt, ka viņu raksti ņemti no dažādiem materiāliem, kas ne vienmēr ir objektīvi un ka viņi paši šos notikumus nav pieredzējuši. Tādēļ viņu kontekstā dažkārt gadās visai aplami spriedumi un sintēzes.

Bija jauka 1939. gada vasara. Latvija ziedēja, cilvēki gāja savos ierastos darbos kā laukos, tā pilsētās. Tad mākoņi sāka sabiezēt, un gaisā bija kautkas jūtams.

Anglija un Francija veda sarunas Maskavā, bet tās nesekmējās. Nevarēja vienoties, jo krievi nepieņēma.

Tad kā bumbas sprādziens satricināja pasauli ziņa, ka Vācija un Padomju Savienība, resp., Vācijas ārlietu ministrs fon Ribentrops un PSRS ārlietu komisārs Molotovs noslēguši Maskavā slepeno neuzbrukšanas un savstarpējas draudzības līgumu. Kalendārs rādīja 23. augustu...

Ausīgas kļuva Eiropas valstis. Ko tas varētu nozīmēt pasaules politikā? - tā jautāja daudzi. Arī latvieši kļuva nemierīgāki, sevišķi, kad 1. septembrī vācu armija iebruka Polijā, jo ilgās vācu-poļu sarunas par "Polijas koridoru un Dancīgas pilsētu" nebija sekmējušās. Polijas ārlietu ministrs Beks nepieņēma, jo Anglija un Francija kaŗa gadījumā solīja Polijai palīdzību.

Kaŗš bija pietuvojies Latvijas robežām. Latvija izsludināja daļēju mobilizāciju, iesaucot aktīvā kaŗa dienestā dažas rezerves. Latvijas valdība pasludināja neitralitāti. Latvieši noraudzījās, kā caur Daugavpili un Rēzekni devās vilcieni ar poļu kaŗavīriem tālāk uz Rīgu, lai tie izbēgtu no vācu vai krievu gūsta. To redzot, noskaņojums kļuva vēl bēdīgāks, jo arī Krievija bija uzbrukusi Polijai no savas puses, lai iegūtu savu daļu Polijas, kas bija paredzēts Molotova-Ribentropa līgumā.

Ieroču iegāde vairs nebija iespējama, jo Rietumu lielvalstis strauji uzsāka bruņoties un gatavoties katram gadījumam, un ieročus vairs nepārdeva. Latvija daļēji cerēja

arī uz Tautu Savienību, kuŗas locekle tā bija. Maz bija tādu, kas šim cerībām ticēja.

*

Nebija sevišķi ilgi jāgaida, kad no Padomju Savienības pienāca aicinājums uz sarunām Maskavā. Padomju Savienība uzstādīja prasības sarkanarmijas daļu ielaišanai jeb militāro bazu ierīkošanai zināmās vietās Latvijas teritorijā, galvenokārt, jūras piekrastē Kurzemē - lielāko ostu tuvumā. Šo Padomju Savienības soli latvieši - valdība un tauta uzņēma jau kā nopietnu draudu Latvijas neatkarībai. Protams, sprieda valdība, armijas vadība un tauta, ko darīt, kā rīkoties? Nekādu labvēlīgu atrisinājumu nevarēja atrast.

Daži no vadošiem vīriem, sevis mierināšanai, Krievijas prasības neuzskatīja par pārāk pesimistiskām, jo Maskava bija izvēlējusies tikai veidot sarkanās armijas bāzes Latvijā, tāpat arī Lietuvā un Igaunijā, kas bija domātas "Baltijas valstu aizsardzībai", bet solīja "neiejaukties" šo valstu iekšējās lietās." - Tātad, šo valstu iekārta paliktu tā pati. Pret ko Baltijas valstis bija jāaizsargā, to Maskava neminēja. Ar Vācijas taču tikko bija noslēgts neuzbrukšanas līgums, kas gan cits varētu uzbrukt?

Šo miklu visi jau zināja, jo vienīgais drauds Padomju Savienībai tomēr bija un palika Vācija. Vēl nesen taču šo valstu radiofoni apveltīja viens otru ar naidīgiem pamfletiem. Kāpēc tika slēgts šis famozais draudzības līgums, to visi saprata. Un ka kaŗš starp Vāciju un Padomju Savienību ir neizbēgams, tas nevienam nebija noslēpums.

*

Šādā atmosfērā sākās 1940. gads. Tautā bija dzirdamas dažādas versijas un minējumi. Ka mūsu zemei draud okupācija, par to nebija divu domu, tikai cilvēki sprieda par to, kuŗš no diviem agresoriem nebūtu tas ļaunākais - vācietis vai krievs? Kaut neko labu negaidīja ne no viena. Daži, sevišķi Kurzemē un Rīgā, bija pret vāciešiem, jo viņi atcerējās vēl ne senos "kungu laikus" un baidījās atkal tos atgriežamies. Tautas vairums ir kā nosvērās uz krievu pusi, jo krievzeme latviešiem nebija sveša, tur agrāk latvieši dzīvoja diezgan lielā skaitā, labi pelnīja un arī tika "uz augšu", jo latviešu spējas un gudrība bija pārāka par krievu. Daži pat uzsvēra, ka tagad arī komunisti nav vairs 1919. gada, bet gan ir civilizējušies, ar augstu tehniku un kultūru, un ka nebūšot tik slikti.

Vēl bija dzirdama kāda versija, sevišķi, kad Latvija izsludināja neitralitāti, ka Latvija varēšot tirgoties ar abām kaŗojošām pusēm, kā I pasaules kaŗā to darīja Zviedrija, un kļūšot bagāta.

Tā sprieda mūsu "politiķi", bet Vadonis savā radio runā aicināja, lai iegādājoties lieku pāri apavu un citu mantu. Viņš teica: "Ja mēs no šī kaŗa varētu iziet ar to, kas mugurā, tad mēs būtu laimīgi."

*

Ilgi nebija jāgaida. 1940. gada 15. jūnijā no Maskavas pienāca ultimāts - ielaist Latvijā (tāpat Lietuvā un Igaunijā) sarkanarmiju - pietiekošā daudzumā. Un sastādīt Maskavai draudzīgu valdību, kas respektētu krievu-latviešu līgumus. Kautgan vēl nesen viņi solīja, ka iekšējā kārtība valstī palikšot tāda pati. Tagad jau bija runa par demokrātijas ieviešanu pēc Maskavas parauga.

Mūsu valdībai nebija daudz laika domāt un spriest, ko darīt un kā būtu labāk, jo pistole jau pielikta pie krūtīm. Visu skati vērsās uz armiju: ko darīs mūsu kaŗaspēks - pretosies vai nē? Prezidents K. Ulmanis bija aicinājis augstākos ģenerāļus - Balodi un Berķi, lai uzklausītu viņu domas. Tie abi bija par nepretošanos, jo tā būšot tikai velta asins izliešana un būšot lieli cilvēku upuŗi. Grozīt neko nevarēšot. Tādos pašos ieskatos vienprātīgi bija arī visa valdība. Ulmanis teica: "Ja man būtu bijis kaut viens pro-

cents izredžu vinnēt, es būtu kaņojis, bet mums nebija arī šī viena procenta." Viņš vēl pieminēja: "Varbūt mūsu armija varētu pretoties līdz divām nedēļām, bet arī tad nekāda palīdzība nebija gaidāma."

Valdība uzskatīja, ka pretošanās būs veltīga, bet, ielaižot sarkano armiju "kā draugus", varbūt, viņi to novērtēs un tik briesmīgi neizrēķināsies, kaut neviens kādu želasību negaidīja, sevišķi nacionālisti, patrioti, aizsargi, virsnieki etc. Pie tam, kā teicu, visi gaidīja drīzu kaņu, varbūt tad atkal atkārtotos 1918. gads, tāpēc jāsaudzē cilvēki.

Tāpēc Latvija ultimātu pieņēma. Un 1940. gada 17. jūnija agrā rīta stundā krievu tanki šķērsoja mūsu robežu vairākās vietās (jo tā jau labu laiku stāvēja pie mūsu robežām kaujas gatavībā un tikai gaidīja pavēli) un ripoja pa visiem ceļiem, saceldami putekļu mākoņus.

Patrioti klusēja, daudzi raudāja. "Sagaidītāji" bija sajūsmīnāti par "uzvaru" un tūlīt sāka rīkoties. Kā uz burvju mājienu, pilsētās parādījās aktivisti ar sarkaniem karogiem. Latvijas kaprači dziedāja, gaviļēja un priecājās par sarkanās armijas ienākšanu un "buržuāziskās" Latvijas bojā eju. Lielākā Latvijas laikrakstā "Jaunākās Ziņas" parādījās pirmā lappusē lieliem burtiem virsraksts "Ulmaņa valdība kritusi!"

Aizsargi tika atbrūoti pirmajās dienās, nododot šautenes un municiju. Ja kādam bija iegādāta un neregistrēta pistole, to vajadzēja stingri noslēgt, ar nolūku, ka tā kādreiz būs vajadzīga.

Cilvēki no visām darba vietām, arī skolu jaunatne, tika izdzīti gājienam ielās, lai parādītu pateicību Maskavai par "atbrīvošanu", bet gājieni bija bez sajūsmas, lielāko tiesu noliektām galvām un drūmām sejām. Aktivisti skrāidāja gar gājieni un centās iespiest rokās kādam nešanai Marksa, Ļeņina, Staļina un citas "svētbildes", bet gājēji, cik vien varēdami, mēģināja no tām tikt vaļā.

Tika organizētas arī saeimas vēlēšanas pēc Padomju Savienības parauga, protams, ar vienu listi. Jo bija tikai viena partija - komunistu partija. Nekādas citas partijas netika pieļautas. Rīgā gan mēģināja gatavot otru sarakstu, bet tā līdzdalībnieki nokļuva nevis saeimā, bet gan čekā un saraksts tika iemests miskastē. Jau laikus darbojās agitatori, lai gan katram bija zināms, par ko jābalso, jo tikai viens saraksts un tikai viens kandidāts bija.

Vēlēšanu dienā tika apmeklētas visas mājas un aicināti uz vēlēšanām. Mani jau no paša rīta uzcēla no gultas. Nepaguvu apģērbties, kad jau klāt bija atkal: "Biedri, jums jāiet uz vēlēšanām!"

Drīz vien arī cilvēki sāka "nozust" - aktīvākie un lielākie patrioti, kas bija lielākie "grēcinieki" padomju varai. Par kāda "pazušanu" nedrīkstēja interesēties vai to minēt. Ja kāds nebija ieradies darbā, tad visi zināja par viņa likteni, bet nedrīkstēja par to runāt.

Arī mūsu pārpildītie veikali kļuva tukšāki ar katru dienu. Un drīz vien bija redzami tikai tukši plaukti, kas agrāk no precēm vai lūza. Galvenie pircēji bija sarkanarmieši un viņu ģimenes, kas sāka ierasties no Vissavienības lielā skaitā. Viņiem bija nauda un nevērtīgā rubļa vērtību pielīdzināja mūsu vērtīgajam latam, tāpēc viņu pirktspējas bija lielas. Viņi izpirka visu, ko vien dabūja un sūtīja uz plašo dzimteni. No viņu apbrīnas un sajūsmas par tādu preču daudzumu varēja spriest, ka plašā dzimtene ir bada zeme. Viņi dažreiz pat jautāja: "Cik ilgi pie jums šāda izstāde turpināsies?" Dažas krievietes nakts kreklus uzskatīja par vakartērpiem un savu viru pavadībā lepni grozījās virsnieku klubā. Man gadījās būt pie fotografa, kad tur ienāca vairāki sarkanarmieši un mainīja bikses un rokas pulksteni, kas kādam jau bija, un tā visi nofotografējās, lai tādu bildi ar labām biksēm un pulksteni uz rokas aizsūtītu piederīgiem dzimtenē.

Čeka strādāja dienu un nakti pie latviešu tautas iznīcināšanas. Čekas pagrabi un cietumi bija pilni nelaimīgo un nevainīgo cilvēku, kuņu vienīgais grēks bija tas, ka viņi mīlēja savu tēviju. Tad nāca visvelniskīgākā 13./14. jūnija nakts un diena, kad bija izplānots mūsu tautas genocīds. Vienā naktī un tai sekojošā dienā no mūsu mājām izrāva pāri par 15,000 cilvēku: vecus, jaunus, sievietes un bērnus, un necilvēcīgos apstākļos - lopu vagonos sablīvētus, aizveda uz Krievijas gulaga nometnēm lēnai bojā ejai. Šo baigo nakti atcefas latvieši katru gadu ar aizlūgšanām, akteim un runām, un to pieminēs, kamēr būs dzīvi latvieši.

*

Tagad es gribētu novirzīties sāpus un apskatīt jautājumu: kāpēc Latvijas okupācija notika 1940. gadā, bet ne agrāk un ne vēlāk?

Kā zinām, Latvijas-Krievijas (Padomju Savienības) miera līgumā 1920. gada 11. augustā, Krievija bija atteikusies "uz mūžīgiem laikiem" no jebkādam pretenzijām uz Latvijas teritoriju un citu. Šis Ļeņina "mūžīgais laiks" bija aprēķināts tikai, apmēram, 10 gadi, t. i., kamēr Padomju Savienība būs sakārtojusi savās mājās, pietiekami apbruņojusi un tad būs gatava ekspansijai Baltijas valstīs, kā Maskava tās ironiski dēvēja par "kartupeļu republikām". Varbūt latvieši, vismaz daļēji, arī ticēja šiem "mūžīgiem laikiem" un tādēļ nopietni negatavojās krievu iebrukumam, bet Maskavai "pēc plāna un grafikas" bija paredzēts "atbrīvot" Baltijas valstis jau 1930-to gadu vidū.

Pasaules notikumi sāka risināties citādi, nekā Kremlijs bija prognozējis. Proti, līdz tam Eiropā Padomju Savienībai nebija nevienas valstis, kas gribētu vai varētu stāties pretim Padomju Savienībai, resp., nepieļaut ekspansiju Baltijas valstīs, jo Francijai un Anglijai nebija vitālo interešu Baltijas telpā un tās arī nevarēja stāties preti lielajai un labi apbruņotai sarkanai armijai.

Stāvoklis krasī mainījās ar Hitlera nākšanu pie varas Vācijā 1933. gada 30. janvārī. Pirmkārt, viņš tūlīt saplēsa Versaļas miera līgumu, kas Vācijai bija atļāvis tikai 100,000 lielu armiju, bez smagiem ieročiem, jūras un gais flotes.

Otrkārt, Hitlera tūlīt atsauca Rapallo līgumu ar Padomju Savienību, sakarā ar kuņu vācu virsnieki un instruktori apmācīja krievu armiju un uz krievu zemes izmēģināja jaunos ieročus, sevišķi tankus, kas bija noliegts darīt Vācijā.

Treškārt, Hitlera likvidēja 7 miljoni bezdarbnieku, iesaistot tos vai nu kaņa rūpniecībā vai iesaucot armijā, tā radot vairāku miljonu lielu un moderni apbruņotu armiju, kas ne tikai varēja stāties preti sarkanai armijai, bet pat apdraudēt Padomju robežas. Jo Vācijai vienmēr bija vitālas intereses Baltijas valstīs, ar saukli "Drang nach Osten". Jo vācieši tur saskatīja savas dzīves telpu jau kopš Livonijas laikiem un vēlējas to kolonizēt. Pēc nacionālsociālisma idejām - Vācija bija valsts "Ohne Lebensraum", un savu dzīves telpu saskatīja Austrumos. Drīz vien vācu radiofona galvenie raidījumi kļuva kaņa marši un patriotiskie saukļi "Ein folk, ein Reich, ein Fuhrer!" un sarkatiski saukļi pret Maskavu. Arī Maskava nepalika parādā. Tā, varētu teikt, bija sācies psiholoģiskais kaņš starp Berlīni un Maskavu.

Tāpat Vācija bija aizkavējusi Staļina agresīvo ideju par vairākiem gadiem, bet abiem agresoriem bija tas pats mērķis - iegūt Baltiju un Austrumeiropu. Lai to realizētu, abi diktari, kas viens otru apkaņoja, - pēkšņi sādēvās rokās un kļuva draugi, jo politikā kopējas intereses vieno pat karstākos pretiniekus. Un tā vienā dienā - 1939. gada 23. augustā - tapa bēdīgi slavenais "Hitlera-Staļina" pakts, jeb neuzbrukšanas un draudzības līgums. Vai kā tas vēsturē iegājis ar "Ribentropa-Molotova" līgums. Protams, tā

mērķis bija definitīvi Austrumeiropas sadale interešu sfairās.

Ar to Eiropā bija izjaukts līdzsvara stāvoklis, un tā strauji tuvojās katastrofai.

Šis ligums bija zaļās ugunis Vācijai Rietumos un Padomju Savienībai Polijā un Baltijā. Protams, arī bez šī liguma Vācijas-PSRS karš nebija novēršams. Šis ligums bija vajadzīgs Vācijai, lai nodrošinātu aizmuguri, kamēr tā tiek galā Rietumos. Un Staļinam - lai sagatavotu sarkano armiju uzbrukumam Vācijai, kad tā būtu Rietumos noasiņojusi, un tad izdevīgā brīdī iebrūztu dunci mugurā. Kā tagad pierādījies, arī Maskavai bija izstrādāts plāns uzbrukumam Vācijai, bet Vācija aizsteidzās priekšā un pirmā uzbruka Padomju Savienībai 1941. gada 22. jūnijā. Lai gan uzbrukuma sākums bija paredzēts 15. maijā, to aizkavēja notikumi Jugoslāvijā par 6 nedēļām, kas varbūt būtu izšķirušas Maskavas un Ļeņigradas likteni, ja ne visu kara iznākumu.

Jau vācu tautības iedzīvotāju evakuācija no Latvijas 1939. gadā skaidri pierādīja, ka briesni lieli notikumi, kuŗus mēs vēl toreiz neapzinājāmies, un daudzi nisto vāciešu aizceļošanu iztulkoja Latvijai labvēlīgi, ka beidzot tiks vaļā no vācu hegemonijas. Arī mūsu prezidents ironiski teica: "Kas brauc, lai brauc - uz neatgriešanos!"

Patiesībā tā bija akcija, lai pasargātu vācu piederīgos no boļševiku okupācijas. Vāciešiem līdzī izceļoja arī daži augstāki virsnieki un citi latvieši.

Atgriežoties pie Latvijas okupācijas no sarkanās armijas 1940. gadā, kas iegājis vēsturē kā "Baigais gads", jo patiešām bija totāla terrora gads. Šis gads tad arī daudziem latviešiem mainīja uzskatus diametrāli pretēji - no simpātījam krieviem uz vāciešiem. Un cilvēki gaidīja vācu-krievu karu kā atpestīšanu, kā glābiņu, jo nekādu citu izredžu nebija kā varētu tikt vaļā no komūnisma un latviešu tautas iznīcināšanas. Vecāki cilvēki, kas bija piedzīvojuši I pasaules karu, teica: "Karš ir briesmīgs, bet komūnisms ir vēl briesmīgāks!"

Ja krievi nebūtu bijuši tik briesmīgi, tad, varbūt, nebūtu bijis Latviešu leģiona un izrēķināšanās ar komūnisma atbalstītājiem. Savukārt, ja vācieši pašā sākumā būtu ņēmuši latviešus savā armijā, tad pirmajās dienās sajūsmā būtu aizskrējuši daudzi latviešu jaunekļi "atmaksāt krieviem", jo Baigajā gadā gandrīz nebija ģimenes, kuŗa nebūtu citusi no komūnistu terrora.

Tāpēc visi gaidīja vāciešus kā atbrīvotājus. Kaut arī piedzīvoja vilšanos, jo Hitlera nejēdzīgā "rasu teorija" izrādījās tikpat baiga, kā komūnisma genosīds, sevišķi dažu tautību piederīgiem.

Sagaidot ar puķēm vācu kaŗavīrus, latvieši drīz vien atgādās, ka vācieši nenāk kā atbrīvotāji, bet gan kā iekaro-tāji. No vēstures mēs zinām, ka neviens imperialists nenāk atbrīvot citas tautas, bet gan iekarot un pakļaut sev jaunas teritorijas. Šādu precedentu ir pilna vēsture. Tas arī ir skaidri definēts Makiavelli grāmatā "Princis", kur autors par labāko valdnieku uzskata to, kuŗš ir iekarojis vairākas zemes, t. i., paplašinājis savas valsts robežas. Kā toreiz tika stāstīts, šī grāmata ir bijusi pagalmi četriem diktatoriem: Hitleram, Staļinam, Mao Tse Tungam un Musolini, kas pirms iemigšanas izlasījuši no šīs grāmatas vienu lappusi.

Kāpēc latvieši bija vilušies? - Vai viņi nezināja, ka neviens valdnieks "neatbrīvo" kādu valsti par neko - ja viņam tur nav politisku, ekonomisku, stratēģisku vai citu interešu. - Vai latvieši nezināja Hitlera un Staļina politiku un interešes? Tas jau pietiekami skaidri bija deklarēts Hitlera grāmatā "Mein Kampf", kas tika uzskatīta par nacionālsociālistu bibliu un bija tulkota neskaitāmās valodās, tirāžas ziņā stāvēja tūlīp aiz Bibeles.

Kaŗa pirmajās dienās man gadījās sastapt kādu augs-tāku vācu virsnieku, kuŗš bija apmeties mana saimnieka mājā, bet saimnieki nerunāja ne vārda vāciski, viņi šo virs-nieku atveda pie manis. Toreiz arī es nezināju ne vācu ar-mijas dienesta pakāpi, nedz kaŗaspēka daļu, bet mēs apru-nājamies draudzīgi. Viņš atnesa man vācu laikrakstus un vienreiz arī pudeli konjaka.

Es, zināms, pastāstīju par krievu komūnistu nejēdzī-bām, par latviešu apcietināšanām un visu, ko mēs piedzi-vojuši viena gada laikā. Protams, pateicos vāciešiem par mūsu atbrīvošamnu un uzsvēru, ka tagad mēs paši latvieši varēsīm atjaunot mūsu valsts iekšējo dzīvi, kā tas bija ag-rāk.

Viņš, to noklausījies, pateica: "Noch Zeit! Noch Zeit!" Es domāju, ka mans partneris nav ko pareizi sapratis manas trūcīgās valodas dēļ. Un pēc pāris glāzišu, es atkal centos savu stāstu atkārtot.

Un viņš vēl stingrāk atteica: "Warten sie noch, warten sie noch!" Un tad viņš pateica atklātus vārdus: "Lietuvu, Latviju un Igauniju atbrīvojot un aizejot līdz Ļeņingradai, vācu armija ir zaudējusi 70,000 kaŗavīru un arī daudz kaŗa materiālu. Mēs jūs atbrīvojām ar vācu asinim, un mēs te būsīm noteicēji."

Ar to mūsu saruna pārtrūka, un viņš, atvadoties, sacī-ja, ka jau rit dodoties tālāk uz Staraja Russa..

Šo epizodi pārdomājot, es sapratu, ka ir veltas ilūzijas gaidīt brīvu un neatkarīgu Latviju. Un kuŗa gan tauta upu-rētu tiku daudz savu zēnu par neko? Tikai tādi iet "at-brīvot", kuŗu mērķis ir iekarot!

Un, laikam, tas virsnieks zināja, kāds Latvijai bija no-lemts liktenis Berlinē, bet tikai latvieši to nezināja un līdz pēdējam cerēja un cīnījās par brīvu Latviju! □

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

NESAJAUKT ZIŅAS ar ZIŅOTĀJU!

Velti izlikties, ka viss tas nokritis no zila gaisa, ka pēkšņi jāizdomā - un jārikojas!

Par rosmēm pasaules saziņtiklos un it īpaši Timekli var informēties bez apstājas: katru dienu avizēs parādās atreferējumi, tehniski un biznes (tirgziņu? rūpnieku? - red.) izdevumi sniedz īpašas apceres, pavēries vesels jauns 'tiklu žurnālu' žanrs, viela sen 'popularizēta' (resp., viegli saprotama), iespējētās iespējas kā mācību temu apskata skolās, pat bērndārzos, kamēr praktisko izmanto-šanu apsveŗ organizāciju lietveži, 'politisko fonu' diezgan atklāti veido valdības. Un tā joprojām. Vienu otru (parasti sensācionālu, tāpēc - seklu) momenta 'tvērienu' pārrunu materiāliem piens radio un televīzijas reportāža, filmas. Kopā: biezs, kūsājošs, faktu, atzinumu un arī strīdu mist-rojums trīs dimensijās - laikā, telpā un ietekmes dziļumos. Pretrunīgi 'infoplūdi'. Vai nopietnu maiņu laikos varētu sa-gaidīt ko citu?

Tātad: *maiņas notiek*. Sabiedrības, ekonomijas, dažā-du pārvalžu, mijiedrībju procesu pārnešana stipri *informa-tizētākās gultnēs* nes maiņas attiecību ritmos, pakalpoju-mos, piegādes un apstrādes metodēs, darbinieku spēju komplektos, pilsoņa 'vietas' raksturojumā un savienoju-mos. tik lielos apmēros, ka min: nāk 'jauna kārtība'. Šai virzienā jau notikušais un notiekošais nav kaut kāds 'var-būt', vai fantazija. Informatikas iedarbības pēdas sastopa-mas uz katra soļa - viskrasāk firmu un organizāciju ne-žēlīgā 'pārbūvē'. Atkārtoti jāizvēlas: *ko un kā tālāk?* Ja kas 'bistams' strauju maiņu priekšā - tad lieka tērzēšana. Jā-reagē! Pozitīvāk: ir jāsaprot, jāsatveŗ un jāizmanto 'jaunos rīkus'. Ja Tu to nedarīsi, draugs, pasteigsies kāds cits; ja ne tā, kā gribi, tad citādi - un rezultāti var būt nepatīkami.

Pastāvēs tas, kas pārmainīsies. Gudri, atjautīgi, sev un savējiem par labu. Tā bija ar arklu, spiestuvi, tvaiku, elektrību, datoru (smadzeni - red.) - un tā tagad ir arī ar tikliem. *Carpe diem!*

Tāpēc smagi atpalikusi - un, godīgi sakot, apnikusi - tā publikas daļa, kas tiepjas: 'mums nav pateikts'. Varianti: 'kas tur man, nesaprotu un nelietoju!'; 'labāk, kā bija, ko tur mainīt!'; 'tas uz mani neattiecas!'; 'to tikai šaubīgie!'; 'es tā nedaru un nedarišu!'; 'man ir iebildumi!'; un, vienmēr, aizdomības piekabe - 'kam par labu viņi tur ņemas?' Ar pāris spilgtiem izņēmumiem, tipiski tāda - tūlīga, noraidoša - bijusi šejienes latviešu sabiedrības un organizāciju pieeja informatikas straujai attīstībai pēdējos 10 gados. Pavirša sondāža (ieskate, izmeklēšana? - red.) arī rādītu, ka mūsu 'paaudžu plaša' vienā mērā bijusi 'rīku plaša' - re, Jūs ar tām rakstāmmašīnām un gestetneriem, bet mēs ar tiem datoriem... un 'pa vecam' jaunie nestrādās, lai kā viņus lūgtu. Par metodēm un kā tās daļa piekritējus - cits domraksts.

Tāpat - otrs ievērojams - *par maiņām 'teikts' atlikušajām*, un par tām skaļi runā katru baltu dienu. Jāieklaušās, jāievēro! Tāpēc, ka 'MLB Ziņotājā' iespiesti pāris koncepti, ka 'Laikā' iznākusi sērija 'Latvieši tiklos'... neozīmē, ka 'pie mums' tā ir 'jauna lieta'. Ka mēs pēkšņi atklājam jaunas 'problēmas'. Ka, re, *nu* mums uzpeld bažas un rūpes. Latviešu sabiedrība diasporā nepastāv svēti izolēta un pasargāta no maiņām vides izkārtojamos. Stāvoklis ir diezgan bēdīgs, tepat neglābjams, ja pieņemam, ka jāgaida tulkojumi savā valodā, pirms varētu maiņas apsvērt un attiecīgi rīkoties.

Un tas ir trešais: tieši šo divu gabalu - un vēl citu - parādīšanās izraisījusi mums raksturīgo *tieksmi pārkult tukšus salmus*. Piemēram, Modris Zandbergs marta 'MLB Ziņotājā' min, ka drīz izlasiot Svena Birkerta 'The Gutenberg Elegies' (tad, šķiet, par tām būs ziņojums). Bet... mīļais Modri, Birkerta grāmata izdota 1994. gadā - stipri sen mūsu 'elektroniskā laikmetā'; tās tezes jau plaši debatētas (skat, piem., veselu simpoziju 'Harper's' žurnālā pirms pusotra gada); galvenie punkti jautājumu veidā, izcelti 'Laikā' sērijā un 'Jaunās Gaitas' 205.-206. numuros - rakstā 'Šķirošana, spēles, spēts' - pie tam, ar izsmeļošām vērtībām... kāpēc visu to sākt no jauna? Jāturas debatēm līdz - jā, tiklos, bet ne tiklos vien. Jaunākais: ejošā numurā 'Harper's' galvenā redaktora Laphama ievadraksts ar antitezi: *tikli Gutyenberga mantojumu neapdraud*. Velti atsevišķas skabargas uzķert garāmejojot - un katru uzdot kā jaunu atklāsmi. *Neuzstādi jau uzstādīto*, neatkārtoto tos pašus jautājumus, dodī savus, oriģinālus ieskus!

Interesantāks ir Zandberga jautājums: kāpēc tāda dedzīga pievēršanās informatikai (ar visu tās potenciālo labo un sliktu)? *Jāatbild katram par sevi*. Katram būs savs tvēriens un vērtējums. Nepazīstu tādā ziņā 'lidzīgus', vai kaut kādu 'lietotāju šķiru' (kāpēc infotiku izmantošanu pielīdzina narkomānijai?) un noteikti neņemos runāt citu vārdā. Lūdzu, brīvu izteiksmi!

Pie informatikas centrālais: ko indivīds tajā meklē, ko cer iegūt? No kā bēg? Personīgi teiktu tā: nemeklēju kaut kādu 'pārkāpumu' (jebkuŗš var tikliem pieslēgties, tos izmantot pēc patikas un vajadzības); nedz īpašu gudrību (tiklos, kā visur citur, netrūkst dražu, stulbuma); vai 'ietekmi' (illūzija!). Svarīgais vienmēr būs saturs, satura kvalitāte. Neciešu 'muļļāšanos'... un tāpēc 'bēgu' pie parocīgākām metodēm. Normāla kļuvusi rutīna, kas novāc laiku un telpas šķēršļus: kāpēc, piem., ķēpāties ar 'lēno pastu', ja var to pašu momentā elektroniski (Hallo! pagājušā gadā izmainīja, apm., 2 bilj. epasta vēstules, vairāk kā 'papīra!')? Patīk - un arvien nepieciešamāka šķiet - spēja izlobīt sīkaku informāciju, savienoties ar lietpratējiem tieši, bez vidū-

tājiem. Redaktori avižu un raidstaciju birojos filtrē ienākušo... bet nevar zināt, kas man 'svarīgs', 'nepieciešams'. Viņi 'zin' tikai to, kas pārdodas, kas neapvaino vidusmēru. Jo lielāki infoplūdi, jo neapmierinošāks 'vispārējais' - tāpēc, piem., tik daudz tematiski televīzijas kanāli... un tikli sazarojas līdzīgā veidā, pulcinot 'interesu grupējumus', minipublikas. Izvēlies pats. Esi pats savs 'redaktors!' 'Laika' sērija uzdeva latviskus Tīmekļa savienojumus tieši tāpat tematiskā veidā.

Varu, tāpat, uz otru pusi veiktāk pateikt - un pieteikt - 'savu'. Tas ir jaunums. Ne vienmēr iespēj to 'vēstuli redakcijai'... bet tiklos jebkuŗš var piedalīties pārrunu grupās (skat. atkal 'Laika' sēriju!), var pats izlikt savu Tīmekļa lapu, resp., *pats var būt izdevējs*. Jēdzienu mazliet pastiepjot: ja gribi, un kādos apmēros vien vēlies, vari būt... jaunu laiku Balzaks, kas ne vien kā autors sarakstīja grāmatu tekstus, bet arī pats ražoja savu papīru, rindās salika svina burtu klucīšus, lēja tinti, iespieda, iesēja, reklamēja un tirgoja savus darbus. Tiešāk, kā jebkad - mēs esam Gutenbergera mantinieki.

Praktiskas priekšrocības, savienojumi - skaidrs. *Vajadzētu būt skaidram!* Tādā ziņā katram iznāks atšķirīgs vēlamu rīcību diapazons un... varbūt visa 'tiklu būšana' atkal palīdz apgaismot, veicināt, atraisīt un izpaust indivīda raksturīgo, kā to sākumā dara katrs jauns tehnoloģijas vilnis. Pakāpēs, pakāpeniski. Ne visu vienā reizē. Ne visi vienu to pašu. Tikli nepārprotami iespējē jaunas potences. Tiem ir arī ēnas puse. Dabīga cilvēka tieksme: izlūkot, iepazīties, pamēģināt, pārbaudīt... un tad izvēlēties. Protams, piesardzīgi. No klajas izvairīšanās, atkāpšanās pozīcijām, toties, svaigus ieskus nesagaidīsim.

Nebūs brīnums, ka no tehniskās izglītības un prakses tāpēc izveidojies zināms pedantisms: *nemuldi par to, ko pats neesi mēģinājis*, darījis, cēlis, nojaucis, salicis, lāpījis, puslīdz meistarojis... un daudz nepinies ar tiem, kas grib tev kaut ko iegalvot bez pieredzes, 'ar baltām rokām, gudru muti'. No tīri tehniskā joma - lai gan mūsdienās tehniska 'piegarša' manāma visur - tas gājis tālāk: *nekritizē, ja neesi vismaz pielicis roku*. Nepiksti par valdību, ja pats neesi balsojis! T. s., 'veterāpi' var godīgi izstrīdēties, katrs no savas pieredzes klāsta izejot, bet tāda saruna ir tālu no tās, kuŗā, vispirms un sākot ar 'a', 'otru pusi jāizglīto'... turklāt urbjoties cauri gatavu aizspriedumu sprostiēm. *Piedalīšanās prasa savu ieejas maksu*. Un arī tā ne vienmēr garantēs patīkamus rezultātus.

Esmu salicis informācijas sistēmas, apmācījis lietotājus, cinījies ar birokrātiem, rūpējies par organizācijā ienestām maiņām, i stratēģiski 'pirms', i praktiski 'pēc' - īsumā, infojautājumiem esmu bijis kā vienā, tā otrā; esmu pratis, kā franči saka, 'pārdot salātus', esmu arī dabūjis novītušus ēst... un no visa tā, stipri vairāk, kā no lasītā, abstraktā, no komentāriem un piezīmēm, nosēžas atziņas. Tematiskā: *tu nevari nevienam iegalvot - katram savu jāatrod*. Vari parādīt, ieteikt, bet tas ir viss. Bez personīgā meklējuma - radošas kuriozitātes, riska - nekad nevarēs noslēgties savienojums, tas zibsnītis, kas iepeŗ: saprotu!

Un ir bezgala garlaicīgi ņemties ar nemeklētājiem, atkal un no jauna viņus mudināt spert vismaz pirmo soli - pat dedzīgiem misionāriem apnikstas. Daudz un dažādos pasākumos pēc 'apgaismošanas' posma viņi vairs nav vajadzīgi. Tieši no tehniskā joma ziņas ir nepārprotamas: *informatikas misionāru laiks ir beidzies*. Cauri. Galā. Tagad nāk izmantotāji, sludinātāji, slipētāji un tirgoņi. Lielā mērā 'runas' iet par šo pēcnācēju centieniem un 'cik tas maksās' - gatavu preču un pakalpojumu provincē, tālu no galvenās idejas ceļa iezīmēšanas.

Varbūt tas tā, mazliet 'kosmiski', bet... pēc 20 gadiem tiklos, lai būtu skaidrs: 'lidzsvars' man noturējies tīri labs,

ari plūdu, atplūdu laikos. Tas gan nepārtraukti mainijies, un mainās šobrīd. Jaunu būs jāatrod rīt. Un aizparīt. Un tāpēc: jāiet tālāk...

Bet nevar tik viegli paiet gažām momentā uzpūstam 'patikas un nepatikas' (derības/nederības, laba/slikta, utj.) argumentam, resp., pamācībai no jau subjektīvi pieņemtā, ka 'ar jauniem rīkiem vajag to, bet to ne'. Kāpēc tikli pievēršas 'pareizam', 'prātīgam', daijam, utt.? Tik pat labi varētu vaicāt: kāpēc spiestuvei jāva izdot kā Bībeles, tā franču revolūcijas skrejlapas?

Vispirms jau... *atbildīgs ir cilvēks, ne rīks*. Vai par uztraucošu avīzes saturu vainu uzliksim spiestuvei? Par pie-dauzīgām televīzijas programmām - raidītājam, tornim, antenai? Vai par krievu migrantu iepludināšanu Latvijā tiesāsim padomijas dzelzceļu sistēmu? Kāpēc pie tiklu satura jāvaino... tikli? Nē, vainosim autorus, redakciju, īpašniekus. Vainu meklēsim pie katra, kas rīkus izmanto saviem (ne vienmēr cēliem) nolūkiem. Atbildīgi būsīsim paši pie rīku lietošanas un, tālāk, pie bērnu klātpielaišanas un apmācības.

Saziņriņķi ir principā neitrāli: papīra lapa, radio vilnis, televīzijas lenta un tīkls piegādās tikai to, kas katram uzlikts. Tas ir cilvēku radītais - un saturu vienmēr jāpārbauda. Ja tajā ačgārnības, meli - jāapgaismo, jālabo. Pre-tīgam ir jāpretojas! Vēsture rāda, ka veselīga (resp., atklāta) ideju sacensība parasti beidzas pozitīvi. Taču vēlā 20. g. s. stundā negribēsīsim no jauna ķerties pie cenzūras (ja tīklos tas vispār iespējams)?!

Saka: tīklos, re, neder "fantazēt". Bet *visa domāšana ir, vispirms, 'fantazēšana'* - ko nu? Vai jāizslēdz domāšana, ja rezultāts kādu uztrauc? Ko isti panāks jēdziena devalvēšana - apzīmējot citu ('nepareizas', 'sliktas', 'ārdošas', 'bīstamas', 'nevajadzīgas') domas kā 'fantaziju'? Vai mums pašiem tādas nav - un ko par tās lēcieniem saka kaimiņš? Tīklos, it īpaši, valda dzīva viedokļu sacensība. Vajadzētu rūpēties par 'savējā' pateikšanu, vismaz tik pat dedzīgi, kā citu nobļāušanu. Par godīgiem pierādījumiem. Lai vērtē un pārliecinājas - *lai atrod* - katrs gažāmbraucējs.

Nē, nē, nē. Vienalga! J. Purviņš Jurjāns (aprīļa 'MLB Ziņotājā') ņemas apgalvot, ka man, lūk, "visi krievi vienā maisā". Kuriozi: temāts ne tuvu negāja par 'visiem krieviem', un par maisiem nemaz ne (Vesels pētniecības žanrs!). Runa ir par vietu 'Laika' sērijā 'Latvieši tīklos', kas min *divus* nejaukus Latvijas krievu propagandas pasākumus Tīmeklī (Tātad: no instances - kuŗu Jurjāna tvērienā, laikam, vajadzēja noklusēt - glums vispārinājums...). Nedaudz tālāk, Jurjāna neatzīmēts, bija mierīgs ieteikums: vai arī mūsu 'atbildīgajiem' (organizācijām, diplomātiem) nepienāktos piedalīties Tīmekļa debatēs ar patiesību (turpat bija norādītas vairākas iespējas), atspēkojumiem - lai, kā Jurjāns pats saka, "... dotu skaidru priekšstatu par Latvijas stāvokli..." (Protams, varētu iznākt, ka 'priekšstats' visiem nav tik skaidrs', vai tāds pats, kā Jurjāna - ko tad Rāsim atkal tos, kas pienes nepatīkamas ziņas?)? *Iespējas pieder tiem, kas tās izmanto*.

Jā, tīklos nederot "fantazēt" - bet *kam* neder? Varbūt, tiem, kas jau 'izfantazējuši' savu un saka: patiesība zināma, ar faktiem netraucē! Varbūt tiem, kas melo. Vecas 'kārtības' aizstāvētājiem. Jaunas 'patiesības' nesējiem. Varbūt tiem, kam 'gatava ideja', vajag tikai pasīvus noņēmējus. Tiem, kas grib noteikt 'savai lietai' par labu. Un ja mēs, pārējie, 'nefantazējam' uz otru pusi... sākot ar vienu, vienīgo, ķecerīgo... tad katra jauna Galileja atrastais izpa-līktu, jo tas kādam 'nepatīka', tika nomākts. Nē. *Aizstāvēsim, pirmā vietā, izteiksmes brīvību, un tad ņemsim teikto uz strīpas*. Kā krievu, tā Jurjāna. Tikai tā būs 'pietīklots' galvenais.

Reformistu partijas vadītājs Preston Manning. Šaržs
(Kas isti ir šaržs? Nezaudējot sakarīgu fizisko līdzību, smalkjūtīgā traktējumā, jo mazāk līniju kombināciju, jo austvērtīgāks attēls, bet kas to tā izprot. Daži pat apvainojas, citi draud ar tiesu, bet nevienu nekad nenotiesā. Autors.)

Neslinkojiet, pavasari soļojiet, būsīsim vienmēr labā formā

Amerikā esot itīn viss - arī lidmašīnas krievījiem.

Jaunsaimnieki

Mums palīgā metas tautieši no ārzemēm, cits ar mantu, cits ar gudru padomiņu. Ar visai nopietnu atklājumu, protams, savas profesijas valodā lauku ļaudis iepazīstina latviešu karikatūrists Ed. Keišs no tālās Kanadas: cūkas ātrāk iemieg, klausoties klasisko mūziku, mierīgāk guļ, ēd mazāk un ātrāk nobarojas.

Jurjāns prasa: "ko (tikli) varētu panākt Latvijā?" Ja viņš būtu izpēmis cauri 'Laika' (un citur) uzdotās Tīmekļa adreses, pats izbraucis cauri un apskatījis 'lapu aiz lapas' - pagāja divi mēneši, kamēr visu atrasto (apm., 4000 'piestatnes') izdevās destilēt kopumā, kas nodots iespiešanai - tad, lūdzu, viņš zinātu: *pārsteidzoši daudz jau panākts*. Ar to nav teikts, ka tiklos (tur un te) uzlikts viss vēlamais, vai vajadzīgais - tālu no tā. Papildināsim! Nav teikts, ka 'tikli dara visu iespējamo' - kas tas īsti būtu? - mūsu tautas labā. *Mums pašiem to jādara - kur iespējams, ar tiklu starpniecību*. Bet pie straujās tiklu attīstības Latvijā (un jauniešiem šeit), pie pazīstamu iespēju un problēmu uzskaites vēl prasīt... ko tie 'varētu' panākt?... ir vairāk, kā absurds. Tas ir vienkārši tiepiens, ka tikli nav 'panākuši' to, ko Jurjāns vēlas. Bet tur jau ir tas: tikliem nevar iemācīt 'paklausību' - un labi, ka tā.

Nejauksim ziņas ar ziņotāju. Fantazēsim! Pirmais bija vārds. Lai Tīmekli raženi skanētu arī mūsējais. □

1997. gada aprīli

Juris Mazutis

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

KANADA TURPINA ATBALSTĪT BALTĪJU

Lai gan Kanada atrodas tālu no Latvijas, tā gadu desmitiem ir atbalstījusi Baltijas valstis, un šodien atbalsta to centienus atgriezties rietumu pasaulē.

Pirms neatkarības atjaunošanas Kanada bija viena no tām valstīm, kas nekad neatzina Latvijas iekļaušanu Padomju Savienībā. Atmosfēras gados Kanadas valdība nekautrējās tikties ar virkni tā laika Latvijas politiķiem, kas tur viesojās. Viņu starpā bija Godmanis, Jurkāns, Krastiņš, Īvāns un citi. 1991. gada janvārī Kanada bija vienīgā valsts pasaulē, kuŗa sasauca ārkārtēju parlamenta sesiju sakarā ar Padomju Savienības varmācību Viļņā un nedēļu vēlāk Rīgā. Tā paša gada 26. augustā, nepilnu nedēļu pēc nesekmīgā apvērsuma Maskavā, Kanadas toreizējais ministru prezidents Br. Mulronijs (Mulroney) paziņoja, ka Kanada atzīstot Baltijas valstu neatkarību. Viņš to darīja, viesojoties ASV pie toreizējā prezidenta Buša, kas kopējā preses konferencē neērti stāvēja blakus, jo no ASV valdības vēl vajadzēja gaidīt pāris nedēļu, lai dzirdētu līdzīgas ziņas. Dažas dienas vēlāk Kanada uz Baltijas valstīm sūtīja delegāciju toreizējā starptautiskās tirdzniecības ministra M. Vilsona (Wilson) vadībā, lai formāli atjaunotu Kanadas diplomātiskās attiecības ar Lietuvu, Latviju un Igauniju. Delegāciju pavadīja augsti stāvoši Kanadas ārlietu ministrijas ierēdņi, uzņēmēji un Kanadas baltiešu pārstāvji.

Piecus gadus pēc neatkarības atjaunošanas, šie notikumi ieiet vēsturē, bet Kanadas atbalsts Latvijai, Lietuvai un Igaunijai turpinās.

Kā viena no retajām aizjūras valstīm Kanada ir atvērusi vēstniecību Rīgā, Doma laukumā, ar filiālēm Tallinā un Viļņā. Vēstniecību vada rezidējošais lietvedis Džeralds Skinners (Gerald Skinner), un tur darbojas tirdzniecības pārstāvis J. Kuncers (Jacob Kunzer), kā arī štata darbinieki. Viņi īsteno Kanadas politiku, kuŗa uzsvē tehnisko palīdzību, kā arī Kanadas un Baltijas valstu savstarpējo tirdzniecības veicināšanu.

Kanadas valdības publicētie materiāli ir vislabākais veids, kā iepazīties ar Kanadas atbalstu Baltijas valstis. Seko izvilkumi no brošūras "CIDA in action - Estonia, Latvia, Lithuania".

"Kā federālās valdības aģentūra, CIDA ir atbildīga par Kanadas starptautiskās sadarbības un atbalsta programmas izvešanu Āfrikas, Āzijas un Amerikas kontinentos. CIDA arī ir mechanisms, kas sniedz palīdzību centrālās un austrumu Eiropas zemēs, kā arī Baltijā un bijušās Padomju Savienības valstīs. Sadarbības programma ar Balti-

jas valstīm nodibinājās 1991. gadā, kad šīs valstis atguva savu neatkarību un sāka pāriet uz demokrātisko tirgus ekonomiju.

Sadarbības programmai ir 3 galvenie mērķi: veicināt demokrātisma attīstību; atbalstīt pāreju uz tirgus ekonomiju; un sekmēt veselības aizsardzību. Programmas ietvaros ietilpst arī humānā palīdzība. Šī programma balstās uz līdzdalību ar Kanadas privāto sektoru, uzņēmumiem, sabiedriskām organizācijām, izglītības iestādēm, etniskām vienībām un visu līmeņu valdībām. Programma arī izmanto to kanadiešu kultūras saiknes un valodas prasmi, kuŗu saknes nāk no Baltijas. Kanadas piešķirtajiem līdzekļiem ir izlidzinātāja loma, lai iegūtu papildus līdzekļus no blakus avotiem. Tas kopumā izveido daudz plašāku programmu nekā vienīgi valdības atbalsts to varētu darīt.

Bez īpašiem projektiem Baltijas valstis, Latvija, Igaunija un Lietuva ir iesaistītas 5 Austrumeiropas rajona mēroga projektos, ieskaitot CESO programmu, kuŗas ietvaros 300 kanadiešu speciālistu ir strādājuši Baltijas valstīs. Kanada ir devusi 10 miljonu dolāru aizdevumu kredītu katrai valstij. Latvija un Lietuva šo aizdevumu ir izmantojusi, bet Igaunija to vēl nav darījusi.

Atbalstot demokrātiskas valdības attīstīšanu, Kanada uzsvē vadības (t.i., menedžmenta) un valodu apmācību, kā arī likumdošanas attīstību. Atbalsts privātā sektora darbībai iekļauj dažādas apmācību specialitātes, sākot ar mācību plānu un personāla attīstīšanu, līdz pat padomdošanai privatizācijas un finansiālo iestāžu izveidei. Caur CIDA Renesances Austrumeiropas programmu un fondiem ir nodibināti kopēji kanadiešu baltiešu uzņēmumi tādās nozarēs, kā celtniecībā, farmakoloģijā un lauksaimniecībā. Projekti veselības aizsardzības laukā, kā arī humanitārā palīdzība uzsvē veselības aizsardzības sistēmas reformu, sociālās nodrošināšanas un invalidu atbalstu.

Baltijas Iniciatīvas programma (Baltic Initiatives Program), kas darbojas CIDA ietvaros, līdz \$ 40.000 atbalsta Kanadas organizācijas, kas uzsāk maza mēroga tehniskās sadarbības un apmācības projektus Baltijas valstīs."

Seko konkrētu projektu piemēri:

"Kanadas Universitāšu un Koledžu asociācija vada Profesionālās Sadarbības programmu, lai kopēji palīdzētu Kanadas un Baltijas valstu akadēmiķiem un profesiju pārstāvjiem rīkot un piedalīties zinātniskās konferencēs un semināros.

Dalhousie universitātē Jaunskotijas (Nova Scotia) provincē palīdz Baltijas universitātem izveidot valsts ierēdņu apmācības programmas. Savukārt, Kanadas Urbanizācijas Institūts (Canadian Urban Institute) trīs gadu programmas ietvaros palīdz izveidot pilsētu plānošanas nozares Rīgā, Tallinā un Viļņā.

Ontario provinces koledžu virspārvalde koordinē projektu pārtulkot Igaunijas likumus angļiski - viens no Eiropas Savienības priekšnoteikumiem, lai tajā varētu iestāties.

Ņubransvikas universitātes (New Brunswick University) valodu mācību centrs piedalās trīs gadu projektā uzlabot igauņu valodas apmācību svešautiešiem Igaunijā, līdz ar to veicinot savstarpējās etniskās attiecības Igaunijā.

Kvebekas provinces Desjardins kreditsabiedrība palīdz Lietuvā izveidot līdzīgu 15 kreditsabiedrību tīklu, lai dotu lauksaimniekiem iespēju iegādāties aizņēmumus par mērenām procentu likmēm.

Kanada piedalās Pasaules Bankas sponsorētam projektam, kas gādā speciālistus Latvijas Privatizācijas Aģentūrai, lai sniegtu padomu, kā sagatavot un ieviest privatizācijas stratēģiju.

Otavas universitāte jau trīs gadus sadarbojas programmā, lai izveidotu MBA programmu Rīgas biznesa sko-

lā. Programma ir vajadzīga topošai Latvijas tirgus ekonomijai. Projekta mērķi ir attīstīt mācību spēkus, kā arī izveidot saites ar vietējiem uzņēmumiem.

De Fehr fonds un Koncarda koledža Vinipegā sadarbojās ar Lietuvas kristīgo koledžu, lai izveidotu biznesa administrācijas un angļu valodas apmācīšanas programmas.

Jau vairākas vasaras Kanadas baltiešu izcelsmes skolotāju grupas ir sniegušas apmācības Latvijas, Lietuvas un Igaunijas skolotājiem, kā mācīt angļu valodu.

Kanada ir vadošā partnere ANO programmā, kas sniedz padomu Lietuvas Veselības ministrijai par veselības aizsardzības sistēmas reformu un stratēģijas izveidošanu.

Visās trijās Baltijas valstīs Kanada piedalās Pasaules Bankas programmā, kas palīdz stiprināt labklājības un veselības aizsardzību, lai samazinātu spriedzi pārejā uz tirgus ekonomiju.

Toronto 'Queen' ielas mentālās veselības centrs sagādā palīdzību un apmāca šīs nozares lietpratējus Igaunijā, lai izveidotu līdzīgu sistēmu, kuŗa balstītos uz sabiedrības atbalstu un līdzdalību.

Ir arī cita veida palīdzība un atbalsts Baltijas valstīm. Lai veicinātu Latvijas militāro struktūru līdzadalību NATO un citās rietumu vienībās, Kanadas aizsardzības ministrija pieņem virsniekus un aizsardzības ministrijas darbiniekus no Austrumeiropas valstīm, tajā starpā arī no Latvijas, angļu un franču valodas mācībās. Tāpat, pateicoties Austrumeiropas izcelsmes kanadiešu politiskam lobīdarbam, Kanada nesēn iecēla M. Bellu (Michael Bell), kā īpašu vēstnieku NATO paplašināšanas jautājumam no Kanadas puses, lai koordinētu austrumu un Centrāleiropas drošības jautājumus.

Lai gan Kanadas palīdzība Baltijas valstīm nekad nebūs tik liela kā tā, kādu sniedz Skandināvijas valstis, tās atbalsts ir ļoti nozīmīgs, īpaši ņemot vērā to, ka Kanada ir gan NATO, gan G-7 dalībniece.

Ir jāprasa, kāpēc Kanada vispār izrāda interesi Latvijā un pārējās Baltijas valstīs, pēdējos 5 gados tām piešķirot pāri par 22 miljonu dolāru sadarbības programmas ietvaros. Kanada taču ir tālu prom un tai nav dabīgas politiskas intereses Baltijas sfairā. Tāpat kā citās zemēs, Kanadā arī ir budžeta krīze un liels deficīts, kuŗa rezultātā valsts izdevumi tiek samazināti un griezti. Tomēr atbalsts Baltijas valstīm turpinās.

Atbilde ir pavisam vienkārša. Kanadā dzīvo 22.000 latvieši. Baltieši Kanadā ir ap 80.000, bet austrumu un Centrāleiropas izcelsmes kanadieši ir pāri par diviem no 30 miljoniem iedzīvotājiem. Ukraini vien Kanadā ir pāri miljoniem. Kanadas politiķi un valdība nevar ignorēt šo ievērojamo iedzīvotāju un vēlētajū skaitu. Rezultātā notiek atbalsts Latvijai, Igaunijai, Lietuvai, Ukrainai, Polijai un citām Eiropas valstīm. Vadošu lomu austrumu un centrāleiropiešu politiskā darbā Kanadā ieņem ukraiņi un baltieši. No latviešu puses to vada Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā (LNAK), kas ir Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības (PBLA) locekle.

Kanadas latviešu efektīvo politisko aktivitāti apstiprina tas, ka 1996. gadā CIDA vadība tikās ar LNAK pārstāvjiem 2 reizes, kā arī ar igauņu un lietuviešu centrālām organizācijām, lai apspriestu Kanadas palīdzības programmas Baltijas valstīs. Tāpat baltiešu pārstāvji vairākkārt tikās ar Kanadas ārlietu ministrijas pārstāvjiem, un LNAK valdes locekļi, būdami Rīgā, regulāri satiekas ar Kanadas lietvedī un tirdzniecības pārstāvī Latvijā.

Pēdīgi jānorāda, ka 1996. gada oktobrī notika jau 22., gandrīz gadskārtējais, Baltiešu vakars Otavā. Tur, Kanadas parlamenta ēkā, pulcējās ievērojams skaits Kanadas

parlamentāriešu, senatoru, valsts ierēdņu un diplomātu, lai tiktos ar Kanadas latviešu, lietuviešu un igauņu sabiedrības vadītājiem un pārrunātu kopējus jautājumus, īpaši, Kanadas līdzšinējo un turpmāko atbalstu Baltijas valstīm.

* CIDA materiālus palīdzēja tulkot Agra Vāgnere.

Viesturs Zariņš,

LNAK priekšsēža vietnieks

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

DR. ULAFS JĀŅSONS IEPAZĪSTINA

Šā gada martā, pašvaldību vēlēšanās Latvijā, gandrīz puse balstiesīgo nepiedalījās. Tas liecina par ļaunu apātiju, par neticību, ka vispār iespējams panākt pozitīvas pārmaiņas, balsojot par vienu vai otru kandidātu sarakstu. Nevar jau neredzēt, ka gandrīz visur priekšplānā atkal izvirzījušies okupācijas laika kollaboranti un Maskavai pakalpiģi (markurtizēti) darboņi.

Kāpēc viss tik greizi un latviešu tautai nelabvēlīgi noticis? Latvijā netrūkst cilvēku, kas meklē šādai attīstībai izskaidrojumu, nonākot pie dažādiem secinājumiem (arī pie viaptverošas konspirācijas teorijām). Gadās, ka savas pārdomas un atzinumus viens otrs tautietis atsūta Dr. Ulafam Jāņsonam, lai viņš ar tām iepazīstinātu arī citus ārzemju latviešus. Šoreiz Dr. U. J. izvēlējis kāda tautieša visai īpatnējo apcerējumu, kas saucas:

"Politiķu - krāpnieku lētticīgo tautu krāpšanas panēmieni; izteicieni, parunas, ko lieto tautu krāpēji, lai apklusinātu un padarītu smieklīgus patiesības meklētājus (raksts saisināts, bet paturēts autora izteiksmes veids).

1) "**Grūti sameklēt tumšā istabā melnu kaķi, sevišķi, ja viņa tur nemaz nav.**" Tas nozīmē, ka meklēt nav jēgas, jo meklētās patiesības nemaz nav.

2) "**Kur aitas, tur cirpēji**". Nozīmē: Tā bija un tā būs; muļķīši paši vien vainīgi, ka uzticas un pieviļas. Bet vai krāpnieku pīrgāšanās samazina lētticīgo un muļķu skaitu? Tieši otrādi - vēl palielina. Arvien jauni muļķi iesaistās bezcerīgajā spēlē ar krāpniekiem, kas uzspiež tiem savus spēles noteikumus, kur patiesība un meli ir samainīti vietām.

3) "**Katra tauta ir pelnījusi tieši tādu valdību, kāda tā ir.**" Ar to krāpnieku "valdības" noņem no sevis atbildību par noziegumiem pret tautu, saviem upuriem, kas kļuvuši par krāpnieku ķīlniekiem. Patiesībā neviena tauta nav pelnījusi, ka to pārvalda un verdzina krāpnieki.

4) "**Kādu valdību vēlējāt, tādu dabūjāt. Paši vainīgi!**" Tā jau ir klaja pīrgāšanās par apkrāptajiem upuriem, jo antipasaulē nekādas istas vēlēšanas nenotiek. Tiek gādāts, lai ļaudis no sava vidus nevarētu izvēlēties godīgus cilvēkus, kas atbild par saviem vārdiem un darbiem. Krāpnieku bandu rīcībā ir milzīgs muļķu krāpšanas līdzekļu arsenāls, ar ko apdullināt upuru smadzenes, padarīt tos nedzirdīgus pret patiesības paudzējiem. Un acis aizmiglo "politiķu gaišie tēli", viens par otru gaišāki un žilbinošāki. To var saukt par anticivilvēcisku masu psihozei. Tiek meklēts arī "ienaidnieka tēls" - tas ir patiesības paudzējs.

5) "**Jāievēro spēles noteikumi!**" Šo apgalvojumu dzird visbiežāk, lai attaisnotu jebkuŗus noziegumus pret saviem upuriem, jo to liek darīt lielo krāpnieku "spēles noteikumi" (tāpēc nesodīti paliek valsts naudas izlaupītāji un koruptanti). Šī spēle un vara turas vienīgi uz meliem un apmuļķoto lētticību. Melus var apgāzt ar patiesību, bet lētticību ar prāta apgaismību, ar veselā saprāta atgriešanos, lai atkāptos tas krāpnieku uzspiestais un veicinātais idiotisms, ko panāk ar "sabiedriskas domas" noformēšanas palīdzību, kas idiotismu pasniedz kā "pasaules sabiedrības normu", bet citādi domājošos izolē no sabiedrības, lai tai nepieliptu saprāta viruss.

6) **Demokratija ir draņķīga, bet neko labāku cilvēce vēl nav izdomājusi.** Vai tad tautas pašpārvalde var būt tik draņķīga? Protams, ka nē! Bet krāpnieki taču tautām demokrātijas vietā iesmērējuši partokratiju, savu bandu varu, kas patiešām ir īsti draņķīga, jo paši bandu dalībnieki ir draņķi.

7) **Laupītāju vadoni, kas pārvalda lielās tautas, vienmēr ir "ļoti norūpējušies",** lai visās mazākās valstīs tiktu stingri ievērotas laupītāju piederīgo "tiesības" saimniekot un uzdzīvot uz mazāko tautu kakla. Jājautā: ar kādām gan tiesībām ārvalstu piederīgie var pieprasīt sev saimniekošanas tiesības citas tautas valstī, jo šīs saimniektiesības tiem jau ir savā etniskā valstī?

8) **"Pēc vistumšākās nakts nāk visgaišākais rīts."** Šķietami pareizs apgalvojums dabas likumsakarībās, ko lieto krāpnieki, kas savus upuļus ieslodzījuši tumšā pazemē. Upuļiem krāpnieki iedveš pārliecību, ka nevajag lauzt pazemes durvis un rāpties ārā virszemē, bet pacietīgi gaidīt neiespējamo - **rītausmu pazemē.**

9) **"Pēc vislielākās grimšanas nāk celšanās uz augšu."** Ar šo blēdību krāpnieki apmuļķo savus upuļus, lai tie nepretotos aplaupīšanai. Kad viss būs izpostīts un izlauzīts, tad jau vairs nebūs, kam celties uz augšu.

10) **Tālāk par dibenu jau nogrimt nevar.** Bet ja šī dibena nemaz nav, bezdibeni grimšana būs bez augšupcelšanās iespējām. Tad tikai sīki atmiņu burbuliņi uzpeldēs virs purva akača, kur tika ieģrūsta kāda apmuļķota upurtauta. Vai tad jālec purvā, lai varētu celties uz augšu? Vēlams ir palikt uz cietas zemes un pret to atsperties, bet pašus krāpniekus ieģrūst šai bezdībēns purvā.

Piebilde: ar šiem desmit piemēriem nebūt nav izsmelts autora apcerējums par blēdīgo krāpšanas paņēmieniem. Pie tā cer atgriezties

Dr. Ulafs Jāņsons

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

NO COMMENT

Viena lappuse no mana manuskripta ir pazudusi, Kā tas varēja notikt? Esmu apjaukusi visu māju, meklējot. Tā bija mana labākā lappuse. Nevaru atcerēties, par ko tur bija runa. Zinu tikai, ka tā bija laba. Varbūt arī nebija. Es domāju, ka bija. Pārlasot manuskriptu, likās, ka kaut kā trūkst. Nu, saprotams, trūka labākās pazudušās lappuses.

Nepielaižu domu, ka tādas lappuses nemaz nav bijis. Izeju ielas malā. Izvāžu atkritumu tvertni. Labi, ka mēsliņi to nav vēl pasteidzies iztukšot. Cilvēki brauc gaļām, brīnās, ko es ņemos pa mēslaini. "Man ir kas vērtīgs pazudis," es saku.

"Dimanta poga?"

"Nē, kas vērtīgāks. Esmu pazaudējusi savu vērtīgāko lappusi," es saku. "Savu vērtīgāko domu."

Nu jau visi kaimiņi ir iesaistījušies meklēt manu vērtīgāko lappusi. Manu vērtīgo domu. Čakli pārskata manas atkritumu tvertnes. Cilvēki cenšas palīdzēt. Kaimiņienes kā vistas perinas pa atkritumiem. Visa iela papīru piedrazota. Brauc gaļām kārtības sargs. Kas par lietu?

"Sievietei pazudusi vērtīgākā doma."

Varbūt laupīšanas gadījums. Kārtībnieks atvāž piezīmju bloku: "Cik gaļa? Cik zīmīga šī doma bija? Šisdienas vai vakardienas doma? Cik teikumu? Cik vārdu? Cik balsiņu? Kāda tai tīrgus vērtība?"

Minu uz labu laimi. "Nopietna lieta," saka lādžs kārtībnieks. Izkāpj no ratiem un iesaistas meklēšanā. Kārtības sargs, kam vajadzēja turēties banku tuvumā, meklē manu pazudušo domu. Jūtos vainīga.

Šorit aplaupīta banka. 9 policisti ievainoti. 5 civilisti. 2 bandīti nošauti. Tāpat bez tiesas sprieduma. Nu būs poli-

cijai nepatikšanas. Kā drikstēja šaut, bez tiesas sprieduma. Liberāļi sašutuši. Prasa nomainīt policijas priekšnieku. Šinī zemē noziedzniekiem teikšana. Nēģeris nošauj sievu un paliek nesodīts.

"Par policijas maldināšanu draud sods," saka policists nedroši. "Varbūt jums nekādas domas nav bijis. Kur ir pierādījumi!"

Iznesu no istabas 200 lpp. manuskriptu. "Redziet šeit 105-tās lappuses trūkst. Tā bija vērtīgākā lappuse. Viss pārējais ir mazvērtīgs."

"Kāpēc jūs mokāties ar mazvērtīgām domām?" kārtībnieks jautā iecietīgi. "No comment," es saku. Šo "No comment" var lietot visos gadījumos. Ja nekas labs nenāk prātā, var segties ar "No comment". Tas vienmēr izklausās dziļdomīgi. Gudri. Varētu arī teikt: "Es nezinu." Bet kuņš gan grib atklāties savā nezināšanā. Nezināšana nav nekāda goda lieta. Nezin tikai muļķis. Gudrs cilvēks vienmēr saka: "No comment."

"Kamdēļ Saeimā tāda putra?"

"No comment."

"Kamdēļ deputāti nodarbojas ar dzeršanu?"

"No comment."

"Kamdēļ Saeima nerisina krievu repatriācijas lietu?"

"No comment."

"Kādēļ kaitniecīgais sūtnis sēd Maskavā?"

"No comment."

"Kamdēļ to nenomaina pret derīgu sūtni?"

"No comment."

Būtu vientiesīgi izskaidrot ascimredzamu stāvokli. Sūtnis tur, Maskavā, ir mazās latviešu tautiņas gremdētājs. Nidējs. Viņš domā krieviski. Jūt krieviski. Darbojas krieviski. Sadzeļ brālības krieviski. Bučojas TV lodziņā krieviski. Un atdališanos no naidīgās krievu zemes uzlūko par milzīgu kļūdu. Tā tad no Latvijas valsts viedokļa, kaitnieks. Kādēļ valsts šķiež līdzekļus tādu sūtni uzturot?

No comment.

Šis derīgais "No comment" ir mūsu patreizējās it kā brīvās Latvijas stūrakmens. Ja to novāktu, sagriļotos visa būda. Izceltos liels apjukums. Sāktu purināt laimīgi aizmirstos maisus.

Ko likt vietā? Ko atstāt pa vecam? Atstāsim visu pa vecam. Pieliksim sev algas. Lai nabagi brīnās un nāk pie atziņas, ka nevienam par velti algu nepaliek. Taču par labu darbu.

Par kādu darbu?

No comment. □

Veronika Janelsiņa

@@@@@@@@@@@@@@@@

GARĒZERĀ PĀRMAIŅAS VADĪBĀ, BET NE DARBA PRIEKĀ

Ar 1. janvāri Gaŗezera administrātora pienākumus uzņēmiēs Gaŗezera Vasaras vidusskolas 1985. g. absolvents Namejs Beŗeris, bet GVV vadību pārņēmusi šīs skolas 1979. g. absolvente Elisa Freimane. Te vēl jāpiezīmē, ka Gaŗezera padomes priekšsēdis Roberts Keŗģis, prezidents Martis Pone un vēl 2 padomes locekļi ir no jaunās paaudzes, kas latviskās zināšanas un dzīves ziņu smēlušies Gaŗezērā.

Namejs Beŗeris dzimis 1967. g., Mineapolē, kur arī sācis apgūt latviskās zināšanas vietējā latviešu skolā. Piedalījies "Pērkonītis" tautas deju grupā, darbojies Mineapolē DV teātrī, dziedājis latviešu skolas kori, spēlējis koklēšanas ansambli un dziedājis "Teiksmas" ansambli. 3 vasaras piedalījies Meŗvidos bērnu vasaras nometnē. Jaunais administrātor novārtā nav atstājis arī sportu, bijis aktīvs volejā un hokejā. Vēl tagad spēlējot voleju un braucot ar apvidus riteni, lai, kā pats saka, vēders pārāk nepieaugot.

Ģeņezera vasaras vidusskolnieka gaitas sācis 1981. g., kur pēc paša izteicieniem, pavadījis 5 burvīgas vasaras un sadraudzējies ar jauniešiem no visas Amerikas. Ģeņezers viņam liktenīgs bijis vēl citādā ziņā, kur jau savā pirmajā skolas gadā satīcis savu nākamo sievu, tā nu pazīstot viens otru jau 16 gadus!

N. Beķeris studējis Rietummičigānas universitātē, kur ieguvis grādu latviešu valodā; turpina studijas ģeogrāfijas laukā. Augstskolu apmeklēt neesot nekādas problēmas, jo dzīvojot tepat, Ģeņezera krastā, jau 11 gadus; reizē kā palīgs saimniekam strādājis vairākus gadus. Jaunais administrators uzskata, ka Ģeņezera jāuzlabo novecojušās ēkas, jāuzspodrina apkārtnē un jāievieš dzīvāks garastāvoklis visiem, kas te ciemojas. - Gribo ievest labsajūtu, kāda man tā bija šeit, piedzīvojot vidusskolnieka gadus!

Ģeņezera Vasaras vidusskolas jaunajai direktīsei Elīnai Freimanei šogad darba būs pilnas rokas, jo kārtējo skolas darbu pārtrauks no 25. - 27. jūlijam, kad skolnieki piedalīsies Klīvlāndes dziesmu svētkos. Autobusi braucienam uz Klīvlāndi jau sarunāti; izstrādāts plāns visos sīkumos par paredzētajām skolnieku nodarbībām svētku laikā. Direktīse uzskata, ka skolas mērķis, piedaloties dziesmu svētkos, ir vienot skolas saimi šajā ļoti latviskajā pārdzīvojumā. Klīvlāndē centīsoties svētku pienākumus izpildīt tā, lai skolas vasara tiktu mazāk izjaukta, bet maksimāli piepildīta ar šo vienreizējo iespēju. Skola šogad sāksies 29. jūnijā, bet izlaiduma akts un koncerts notiks 9. augustā. Vidusskolā jāpieteicās līdz 25. maijam, iemaksājot \$ 200. Pirms mācību sākuma paredzēts skolotāju un audzinātāju seminārs.

E. Freimane ne tikai beigusi GVV, bet 14 gadus strādājusi GVV, citās latviešu un amerikāņu vidusskolās. Jaunajai direktīsei pieteikusies arī palīdzē - Daiga Zenta Cera, kas piedzima šī gada 10. janvārī un ar lielu prieku pavadīšot vasaru vidusskolā ar savu māti.

Skolas darbā ievēdīs vairākus jaunumus. Skolas naudu varēs maksāt ar "Visa" un "MasterCard" kredītkartēm. Visai skolas naudai jābūt samaksātai līdz 1. posma beigām. Skolēnus skolā neuzņems, ja nav nokārtoti iepriekšējā gada parādi. No skolas izrakstīties varēs tikai nedēļas nogalēs un tikai nepieciešamības gadījumos to varēs izdarīt citā laikā ar direktīses vai inspektora iepriekšēju atļauju. Maiņas ievēdīs arī skolas telefona lietošanu, kas būs pieejams tikai ar "telefona kartiņām", par kurām zināmu summu iemaksā pirms lietošanas. Kā direktīse uzsvē, skolā vienmēr gaida ne tikai atalgotus darbiniekus, bet ļoti labprāt arī brīvprātīgos palīgus, kaut vai uz pāris stundām, kas būtu ar mieru palīdzēt vidusskolas darbos: krāsot, tīrot un uzpošot telpas, palīdzēt reģistrācijā, nedēļas nogalēs dežūrējot ballēs, vizinot skolniekus ekskursijās. Lūdz pieteikties pie direktīses, ja jau zināms, kad varēs palīdzēt. Mājas adrese: E. Freimane, 4917 N. Lovell, Chicago, IL 60630, USA, tel. 773-545-5613, fakss 773-736-7344.

Ģeņezera sezonu ar gadskārtējo pilnsapulci šogad atklās sestdien, 17. maijā. Jāņu laikā Ģeņezera notiks Dziesmu svētku vidienes koŗu mēģinājums, kad uzstāsies arī dejas grupa "Dzelmieši". Jāņu sarīkojumā spēlēs "Dzirkstis" no Kanadas. Par Jāņu vakara alu un sieru rūpēsies neviens cits kā pats Ģeņezera prezidents Martis Pone. Pamazām veidojas vēl citi šīs vasaras Ģeņezera sarīkojumi. Astra Reveliņa šogad rūpēsies par izstādēm. Saimnieka pienākumus pildīs Jānis Bērziņš, kas iepriekšējos gados bijis aktīvs Dzintaros, gan arī vidusskolā pasniedzot stundas. Noslēgts darba līgums ar Ģeņezera sekretāru 1997. gadam.

Pamazām virzās uz priekšu jaunbūves priekšdarbi Dzintaros, kuŗu, galvenokārt, būs iespējams uzbūvēt ar A.

Varoņa atstāto novēlējumu. Par pašreizējiem plāniem, kas var vēl tikt nedaudz mainīti, tagadējā veļas mazgātaves ēka Dzintaros tiks nojaukta un iekļauta jaunajā celtnē. Ēka būs tālāk no ezera nekā sākumā bija projektēta. Celtnē būs izolēta, ar gāzes apkuri, bet bez labierīcībām. Stingrāk sāks iekasēt rīteņmāju īpašnieku izstāvošos īres maksājumus. Katram īpašniekam jāparaksta līgums, apņemoties līdz gada beigām pilnībā nokārtot maksājumus. Nemaksāšanas gadījumā Ģeņezers meklēs tiesas atļauju rīteņmājas izvākt no Ģeņezera teritorijas.

Jāpiezīmē, ka Ģeņezers turpina modernizēt savu darbību, pielaiķojoties šo laiku smadzeņu (datoru) vajadzībām. Jaunais administrators gatavojot "Web page", kur varēs uzrādīt informāciju par Ģeņezera pasaules informācijas (Internet) tīklā. Ģeņezera tagad ir arī E-pasta adrese: garezers@net-link.net. Sprotams, Ģeņezera paliek arī līdzšinējā pasta adrese: 57732 Lone Tree Road, Three Rivers, MI 49593, USA; tel. 616-244-5441, faks 616-244-8380. □

Jānis Poņemeķis

@@@@@@@@@@@@

FORUMS: vērojumi, piezīmes, pārdomas

PĀRDOMAS KLAUSOTIES J. S. BACHA MŪZIKU

Brīnišķīgo Bacha Misi B minorā Vāgners dēvē par ārkārtīgu brīnumu visā mūzikas pasaulē, bet brīnums rodas tikai, kad, dzirdot skaisto mūziku, klausītājs sadzird arī Dievišķīgo ideju.

Koncerts notika R. Tompsona (Thompson) hallē, Toronto Mendelsona koŗa izpildījumā ar simfonisko orķestri. Šoreiz nederīgēja pazīstamais un ilggadīgais koŗa diriģents Elmers Aislērs (Elmer Isler), jo viņš atvēseļojas no smadzeņu operācijas, bet gan R. Kūpers (Cooper). Šo koncertu veltīja Kanadā pazīstamās dziedātājas, kas nesē mirusi, L. Maršālas (Lois Marshall) piemiņai.

Latviešiem diriģents E. Aislērs pazīstams ar to, ka pirms 10 gadiem viņš izpildīja T. Ţeniņa Gloria, kur tekstā bija ieslēgta lietuvietes Jadvīgas Bielauskienes vēstule no Sibīrijas brīvajai pasaulei. Koncertu pagodināja pat Ontārio provinces gubernātors L. Aleksanders (Alexander). To sponsorēja Benjamiņu filmu laboratorija. Aislērs pēc tam atskaņoja arī Arvīda Purva "Pret gaismu", kā arī vairākkārt atskaņojis viņam tik iemīļotā Imanta Ramiņa sakrālās mūzikas darbus. Ar īpašu interesi var klausīties Mendelsona koncertu sērijas (4 koncerti gadā), kuŗās, galvenokārt, izpilda monumentālos darbus koŗiem un orķestrim un kas pārsvarā ir sakrāla rakstura, kā oratorijas un Mises.

Ir vispār patīkami klausīties šāda žanra mūziku, ko radījuši ģēniji pirms saviem 200-300 gadiem un vēlāk.

Mise bija latīņu valodā un ilga tuvu 2 stundām, kamdēļ to iespējams izpildīt tikai koncertzālēs, ne baznīcās.

J. S. Bachs bija luterānis, kuŗu var uzskatīt par universālāko kristietu un eukumeni savā laikā. Toreiz, kad Eiropā vēl plosījās ticību karī, viņš bez izšķirības kalpoja ar simbolisku nozīmi, dāvinot savu mūziku kā luterāņu, tā katoļu baznīcām. Tā šīs Mises Kyrie un Gloria bija domātas luterāņu liturģijai, bet Credo, Sanctus, Agnus Dei un Benedictus - katoļu Mīsei.

Šodien cilvēki atrod maz laika, lai aizietu uz baznīcu. Tam ir daudz iemeslu. Katoļiem trūkst skaistās klasiskās mūzikas, ko agrāk izpildīja koŗi. Tagad to atvieto, kopš pēdējā Vatikāna koncila, ar draudzes kopēju dziedāšanu, kas neskan labi, un vēl ļaunāk - ar agrāk tik nepopulāru instrumenta kā ģitāres pavadījumu. Tā, noklausoties vienu Misi Mendelsona koŗa izpildījumā atkal rodas neaizmirstams garīgs pārdzīvojums.

Zalē tomēr vēl bija tukšas vietas, kuŗas varētu būt bijusi īpaši skolu jaunatne, arī no latviešu skolām, bet tās tur nebija; bet varbūt tamdēļ, ka tur nebija arī skolotāju, kas spētu viņus aizvest pie šīs "dailes akas".

Ar matemātikas, vēstures un ekonomijas zināšanām vien šodien vairs nevar atrisināt dzīves problēmas, kas radušās kā cilvēku sociālā sadzīvē, tā tautu savstarpējās attiecībās. Vienīgi kultūrai "caur savu skaistumu, mīlestības emociju demokratiju" piemīt spēks, kas var vienot cilvēkus un tautas.

Nenoliedzami, Bacha B minora Mise ir monumentālākais cilvēka gara manisestācijas sasniegums mūzikas pasaulē: tās īpatni izteiktais skaistums rodas, kad orķestris un koris atbilstoši liturģiskam tekstam vijīgi maina orķestra klusi sērīgās vietas (kā "sepultus est") ar dzīvi gaviļejošām koŗa balsīm (kā "et resrexit"). Tas klausītājā spēj kāpināt pārdzīvojumu līdz dievišķā skaistuma ekstāzei. Šķiet, ka te māksla un ideja ir atradusi absolūtu harmoniju. Šī mūzika ļauj arī nojaust tā laika (pirms 200-300 gadiem) cilvēku un viņu dzīves pasauli, kuŗa šodien ir zudusi. Ģēniji ir sava laika labākie liecinieki caur saviem nemirstīgajiem darbiem, ko tie atstājuši. Ja toreiz bija tādi, kā Džiotto, Mikelandželo, Fra Angelico vizuālā mākslā un Palestrina, Monteverdi, Bachs, Mocarts, Bēthovens un neskaitāmi citi mūzikas pasaulē, šodien tos aizstāj tādi, ko redzam modernās mākslas galerijās un rokāmūzikas netirajās arēnās.. Šīs padibenes kļūst arvien dziļākas, kur rodas arvien vairāk dievekļu. Tur aiziet arī liela daļa no mūsu jaunatnes, atstājot baznīcas un koncertzāles, aroganti un ciniski pret katru skaistumu.

Te mēs nevaram vainot tikai jaunatni, kas ir tikai upuris mūsu vienaldzības altāri. Mēs paši esam savas jaunatnes upurētāji - vecāki, skolotāji un pat baznīcas tēvi, kas nespēja dot bērnam, jaunietim to, kas bija jānodod (audzināšanu ar garīgu ievirzi), bet deva to, ko viņš savā neziņā prasīja, kas patika (izprieceas diskotekās un ballēs ar nakts uzdzīvi).

Mācītājs Biezais kādā no savām grāmatām saka: "Mēs šodien esam liecinieki vienai no gigantiskākām cilvēces cīņām, kur vienā pusē stāv gadu simtiem kristīgās tradīcijas ieaugusi cilvēce, bet otrā bioloģisku dzīvi un instinktu atraisītais cilvēks."

Kamēr vēl baznīcās un koncertzālēs skanēs tāda mūzika, kā Bacha Magnificat un Mises, Mocarta Ave Verum, vai Šuberta Ave Maria, tikmēr ir cerības, ka "elles spēki neuzvarēs". □

Dr. E. Upenieks

*****

AIZGĀJA LATVIETIS PASAULĒ TĀLU...

Ar baltu, bet novēlojošos sniega segu klāti atnāk Latvijā marta rītī. 14. martā Rīgas radio godina latviešu leģionāru piemiņu, radio žurnālists Atis Skalbergs mierīgā un nosvērtā balsī stāsta par viņu likteņiem, sarunājas ar bijušajiem 19. divīzijas cīnītājiem, atceras Mores kauju un vairākkārtīgi atgādina, ka, cīnoties pret desmitkārtīgu pārspēku, latviešu leģionāri aizkavēja krievu armijas virzišanos uz priekšu un deva tūkstošiem tautiešiem iespēju izbēgt no izsūtīšanām, no iznīcināšanas, dodoties emigrācijā. Jā, es domāju, arī viņi paglābās, kopā ar daudziem pasaulē izkļūdušiem latviešiem. Viņi - tā ir Niedrāju - Zālišu - Amoliņu dzimta Bostonā. Tā ir triju no Rīgas aizbraukušo māsu Zelmas, Elviras un Annas kuplā ģimenē, kuŗā pirms 6 gadiem ir iegājusi arī mana meita Dace. Mēs satiekamies mana šīs ziemas Amerikas ceļojuma laikā, un, uz to atskatoties, liekas, ka vēlēšanās pēc iespējas vairāk satikt, ar iespējami vairākiem cilvēkiem parunāt iezīmē tikai tādas skices, pēc kuŗām grūti izveidot visaptverošu gleznu. Ir

mīlestības pilna kopnoskaņa, divu upju saplūšanas sajūta, bet prāts tiecas tajā ieraudzīt atsevišķus cilvēkus, kuŗu likteņstāstus, kuŗos bieži skan vārdi: "Esmu dzimusi Jelgavā... Es mācījos Jelgavas skolotāju institūtā... Es dienēju Jelgavā..."

To man saka arī viens kungs no jau pieminētās kuplās dzimtas - Alfrēds Amoliņš. Viņa mājas ir pirmais sliexnis, ko pārkāpju, viesojoties latviešu ģimenēs. Pēc okeāna pārlidošanas divas dienas esmu lūkojusies uz Ņujorkas milzīgajiem namiem. Braucot krustu šķērsu pa pilsētu, bijis jāatveļ pat logs mašīnas griestos, lai pilnībā redzētu Ziemassvētkiem izrotātās mājas, kuŗu augšējie stāvi tinas mākoņos. Acis ātri pierod pie milzīgajiem izmēriem, un otrās dienas vakarā, kad ceļš uz Bostonu mūs ved caur un gaŗām tās piepilsētām, baltās Jaunanglijas stila privātmājas atgādina pasaku pilsētiņu. Šo iespaidu vēl pastiprina daudzos pagalmos svētku gaidās sastingušie rūķi un Riekstkoži, kamanās iejūgtie briediši, izgaismotie Lielā Ziemassvētku Notikuma maketi un elektriskām spuldzītēm bagātīgi apvītie krūmi, koki, māju lieveņi, logu slēgi. Man ir liels prieks par šo māju dažādību, tumsā Annas un Alfrēda Amoliņu māja man arī izskatās kā tāds jauks rotaļu namiņš. Vēl tagad nožēloju priecīgi teiktos vārdus: "Cik skaista maza mājiņa!" Manās acīs vēl ir Ņujorkas augstumi, un labi, ka es neredzu apmulsušo saimnieka sejas izteiksmi šai brīdī, jo pašrocīgi celtā visai plašā māja ir Alfrēda Amoliņa lepnums. Viesistabā bagātīgi zied Ziemassvētku kaktuss, tam līdzās vāzēs daudz citu puķu, taču vieta atrodas arī vēl mūsu Ņujorkas rozēm - ir Annas Amoliņas jubilejas reize. Pārējie tuvinieki jau ir apsveikuši savu mīļo Anci, un nu Ancis - kā viņu visi sauc - ceļ galdā mums glabātos pīrāgus, priecādamās un it kā vēl neticēdama, ka pēc gaŗā ceļa mēs patiešām esam klāt gan. Vakariņojot, Alfrēds daudz jautā par Latviju, bet viņa pirmais jautājums ir - vai Rīga un Rīgas namu pagalmi un kāpņu telpas pēdējos gados ir kļuvuši tirāki? Par visu man gribas teikt, ka ir labāk, ir tirāk, ir drošāk, ir cerīgāk, bet es baīdos būt nepatiesa un nepatiesībā pieķerta, jo Amoliņa kungs ir bijis Latvijā un būs atkal, bez tam vēlāk es uzziņu, ka viņš ir studējis... jurists.

Amoliņu mājā vēlreiz es atgriezos ceļojuma pēdējās dienās (par to esam vienojušies jau pirmajā vakarā), jo mums abiem ir kopīga aizraušanās - grāmatas, un mājas-tēva, apmēram, 4000 eksemplāru lielais krājums ir bagāts un pārsteigumu pilns. Kad tiekamies viņa mājā otrreiz, es jau zinu, kāpēc šis darbīgais latviešu virs vienmēr ir bijis pārticis - viņš no Latvijas ir devies prom ar mātes ceptas rudzu maizes rīcienu kabatā, nolēmis to mūžam glabāt. "Es nodomāju - kamēr man būs mātes ceptā maize, es izdzīvošu," saka Alfrēds. Par to mēs runājam, skatīdami viņa bibliotēku, kuŗā ir arī maza rozā grāmatīņa "Soda likums". Ar to portfeli Latvijas Universitātē studējošais jurists devies svešumā. Alfrēda Amoliņa grāmatas ir rūpīgi sistematizētas, katalogā ierakstītas. Viņš atšķīŗ burtu "M" un parāda, ka mana dzejoļu grāmata "Grēksūdze vējam" jau "iegrāmatota" un atrodas vienā lappusē ar Zentas Mauriņas izdevumiem. Nav slikti... Plauktos līdzās Amerikā un Kanadā dzīvojošiem rakstniekiem Imants Auziņš, Imants Ziedonis, Ārija Elksne līdzās Anšlavam Eglītim. Skatāmies grāmatas par mūsu tautas vēsturi, mākslu, par korporāciju "Tālavija", kuŗas biedrs ir arī Amoliņa kungs. Un tad nonākam līdz grāmatai, kas stāsta pa Latvijas armijas 5. jātnieku eskadrona vēsturi. Tā sastāvā no 1938.-1940. gadam Jelgavā dienējis arī Alfrēds Amoliņš. Viņš stāsta man par saviem zirgiem, par to, kā viņš pratis ar tiem sarunāties, par dienesta biedriem. Es klausos, lapoju grāmatu un pēkšņi apstājos pie jauna virsnieka fotogrāfijas, zem kuŗas ir paraksts Alberts Tujums. "Viņš bija

viens no labākajiem komandieriem, inteligents, ar cieņu izturējās pret kaŗavīriem. Albertu Tujumu mēs milējam," saka Alfrēds. Es skatos un skatos uzpēmumā, kas fotogrāfēts pirms sešdesmit gadiem, un saku: "Šis cilvēks bija manas mātes brālēns..." Saku un gandrīz pati tam neticu. Atceros savas mātes nostāstus par Albertu Tujumu, kuŗš tika iznīcināts, sākoties okupācijai. It kā izsūtīts, it kā izsūtījumā kopā ar citiem latviešu virsniekiem nošauts, it kā vietējie iedzīvotāji viņu apbedījumu vietu nosaukuši par Bērzu kalnu... Bet savas armijas daļas kaŗavīra Alfrēda Amoliņa atmiņās viņš ir dzīvs.

Droši vien, Jelgavas sirmās meitenes atceras Latvijas armijas lepnos jātniekus pilsētas ielās, atceras pirmskaŗa balles un staltos, iznesīgos kaŗavīrus. Viens no viņiem, būdams tālu aiz okeāna, savās atmiņās piesauc arī mūsu pilsētas vārdu. Jelgavas jātnieku divīziona karogā bija vārdi: "Dievs, Tēvija, pulks" - trīs lielumi, kas turāmi svēti - dienējot un visu mūžu pēc kaŗa dienesta beigām.

Par Alfrēda Amoliņa māju, ģimeni un daŗiem dzīves notikumiem es vēl visu neizstāstīju... □

**Gunta Micāne,
Jelgavā, Latvijā**

*****

VILŠANĀS

Pirmskaŗa Latvija mums visiem etalons tam, kā veidojama ekonomiskā un garīgā dzīve, kultūra, ko pierādīja arvien straujais kāpums visās dzīves nozarēs. Ar to visu tagad katrs var iepazīties pirmskaŗa publicējumā, atkārtotā izdevumā "Latvija citu valstu saimē" - kultūrāli saimnieciskais apskats 1939. g. Militārās literatūras fonda izdevums, ko publicējis valsts kooperatīvā firma Biržas sabiedrība, Rīgā, Zinātne, 1990. g., redaktore S. Cepurniece. Šajā publikācijā uzzinām, ka Latvijas budŗets 1920. g. bijis Ls 60 milj., katru gadu pieaugot līdz Ls 190 milj. 1940. g., tā tad vairāk kā triškāršojies. Turpretim šodien, pēc 6 atgūtās neatkarības gadiem, mūsu dzīves arvien slid lejup. Nebija jau nekāds varoņdarbs, iepriekš neko nedomājot, bet tautas radītās vērtības izputinot, sagraujot. Dzirdam to, ka trūkst naudas jebkuŗai vajadzībai - izglītībai, veselības aizsardzībai, bruņotiem spēkiem... Uzzinām arī to, ka tādi un tādi uzpēmumi nemaksā nodokļus, ka pārstrādes uzpēmumi zemniekiem nemaksā par piegādātām izejvielām, un tā joprojām.

1939. g., kad sākās II pasaules kaŗš, Latvijas valdībai bija nopietns pārbaudījums: kā šajā situācijā saglabāt stabilu tautas saimniecību, kā novērst spekulāciju. Šim nolūkam valdība nodibināja Cenu inspekciju, par tās priekšnieku iecēla no Armijas štaba kaŗa saimniecības plkv.-lt. Ķikutu. Ar stingru roku viņš valdīja uzticēto iestādī, vainīgos administratīvi bargi sodīja ar lielu naudas sodu. Ar to, draudīgos apstākļos izveidojās stabila valsts saimniecība.

Jājautā, kas tad šobrīd mūs traucē ievest stingrus noteikumus tautas saimniecības nodrošināšanai? Ja Saeima pretosies, tad skaidri redzēsīm, kas pretojas valstiskai iekārtai, un ar tiem vēlētāji norēķināsies tuvākās vēlēšanās.

Nav nekāds noslēpums, ka katrā uzpēmumā algu izmaksā darbiniekiem pastāv "konvertu sistēma", kuŗā darbinieku alga neiet cauri oficiālai grāmatvedībai, bet "melnai kasei", nemaksājot nodokļus. Darbiniekiem protestējot, viņi saņem atbildi: būs cits, kas strādās! Šo uzpēmumu patvarību valdība var viegli novērst ar stingriem noteikumiem, prasot no uzraudzības iestādēm to izpildi, bet vai tas netiek darīts.

Nepārtraukti pāri Latvijas robeŗām plūst indes - alkohols un cigaretes, kas sadalās pa tūkstošiem slepenām dzertuvēm un tirgotavām, graujot mūsu tautas veselību. Šie slepenie uzpēmumi zeļ un zied, neviens tos neap-

draud. Tikai valsts kasei gaŗām aizplūst miljoni... Mūsu tauta izmirst..

Pēckaŗa sabiedrības psiche bīstami degradējusies, pie tam šis process arvien turpinās. Nekas netiek darīts, lai sabiedrību ievadītu pirmskaŗa garīgās slīdēs. Tauta liek lielas cerības uz sirdsapziņas parlamentu ar sabiedrisku tiesu, kas varētu izveidoties par ietekmīgu faktoru visas sabiedriskās domas veidošanā. Tauta gaida gaišākas dienas. □

**Hermanis Pakulis,
Latvijas armijas Aviācijas pulka,
Aizsargu Aviācijas pulka un
II pasaules kaŗa veterāns un lidotājs,
Jaunpiebalgā, Latvijā**

@@@@@@@@@@@@@@

JŪS AICINA RĪGAS ZOOĻĢSKAIS DĀRZS!

Ar 11. tramvaju no pilsētas centra neilgā laikā var nokļūt Meŗaparkā, kur Ķīšezerā krastā jau 85 gadus ciemiņus gaida Rīgas Zooolģiskais dārzs. Visi, kas mīl dabu un dzīvniekus, ņeit var pavadīt patīkamas atpūtas stundas.

Zooolģiskajā dārzā vēl redzama senā apbūve: galvenā ieeja un restorāns, dzīvnieku mītnes un dārza plānojums. Atgrieŗoties Eiropas aprīte, zooolģiskā dārza direktoram Robertam Greiŗiņam un pārējiem darbiniekiem ir izdevies atjaunot bojātās ēkas un sakopt teritoriju. Uzbūvēti jauni voleri putniem, grauzēju krātiņš, akvārija telpa ieguvusi jaunu izskatu, pazuduši masīvie sieta ņogi pie kamieļu mītnes. Paveikt tik lielu darbu, kas prasīja daudz naudas līdzekļu, varēja tikai saliedēts kolektīvs, kuŗš izmanto katru iespēju, lai dārzs būtu ērts dzīvniekiem un patīkams apmeklētājiem. Informācijas daļas vadītājs Ingmārs Lidaks uzskata, ka labāk vairāk informēt par notikumiem zooolģiskajā dārzā, tā ieinteresējot apmeklētājus, nekā prasīt kādam naudu. Viņš ir uzpēmis brīnišķīgas videofilmas ar Latvijas dabu, bieŗi lasa lekcijas skolās, stāsta par jauniekiem radio un televīzijas pārraidēs, raksta presē, rīko dažādus konkursus, vada mācību stundas pie dzīvnieku mītnēm, un rezultātā apmeklētāju netrūkst.

Zooolģiskā dārza apmeklētāji var iepazīties ar Latvijas faunas pārstāvjiem un sveŗzemju iemītniekiem, jo notiek aktīva dzīvnieku apmaiņa un jaunu zvēru iepirkšana. Pagājušā gadā uz Kobes zooolģiskā dārza ieradās Japānas pērtiķi, sarkanie ibisi un papagaiļi - sarkanie aras. No Vācijas atvestas divas sievas vientuļajam huzārpērtiķim. Zooolģiskā dārza kopēju uzmanības lokā ir jauniegūtā ledus lācene Sira, kuŗa pamazām iepazīst savu nākamo dzīves draugu Romeo, kuŗš līdz šim savus cilts brāļus nebija redzējis. Eksotiska un ļoti vērtīga dāvana Ziemassvētkos saņemta no Čikāgas zooolģiskā dārza - četri milzu Galapagu bruņuruņuci, un, iespējams, ka viņi pārieš apmeklētājus vēl pēc 150 gadiem, jo viņi ir ilgdzīvotāji. Jaunums ir arī spalvainie pekari.

Katru gadu Rīgas Zooolģiskajā dārzā pasaulē nāk jaunas dzīvības un tas liecina, ka ņeit tiek darīts viss, lai katrs dzīvnieks justos labi. Tikai ņel, ka pagaidām tukŗa ir lauvu mītne, celta 1939. g. pēc kādreiz Meŗaparkā dzīvojošā arhitekta Anŗa Kalniņa projekta, kuŗa pamazām sabrūk, bet jācer, ka zooolģiskā dārza vadībai radīsies iespēja saglabāt ņo arhitektoniski vienreizējo celtni un iegādāties jaunu zvēru karali - lauvu. □

Saulcerīte Neilande

=====

Raksti FORUMAM un LASĪTĀJU VĒSTULES ļoti gaidītas. Piedalīties ņajās nodaļās un esat pacietīgi, ja kādreiz nevaram visus materiālus tūdaļ izmantot.

KRIEVI VAI KOMŪNISTI?

Krievi vai komūnisti? Kuņi ir tie, kas ir nesuši latviešiem un citiem austrumeiropiešiem postu un badu jau pusgadsimteni un ilgāk? Šis jautājums ir regulāri ticis cilāts trimdas latviešu presē, bet daudziem skaidrības, laikam, nav arvien. Ši gada martā A. Ruņģis rakstīja *Laikā* sekojošo: "Uzsvērt, ka krievi un nevis komūnisti ir tie vainīgie latviešu tautas apspiešanā... ir paviršība un patiesības neatzišana. Krievi vispār ir sirsnīgi un palīdzīgi..."

Vieni saka, ka vainojams ir komūnisms, kas esot pavērdzinājis daudzas tautas, to skaitā krievus un latviešus. Krievus pašus tur neesot jāvaino, jo viņi esot labi cilvēki, bieži pat labāki par latviešiem. Tad vēl tiek pieminēta krievu sirds un dvēsele. Maskavā šis variants pašreiz ir ļoti populārs. Otri saka, ka krievi ir vislielākā sērga, kas piemēklējusi pasauli un tie būtu nīdējami ārā. Abas šīs pieejas ir maldīgas.

Rodas jautājums: ja komūnisms tagad ir beidzies, kāpēc tik maz kas Krievijā ir mainījies? Vēl arvien pastāv brutālais Gulags. *Amnesty International* nesen minēja jautājumu par cilvēku (sevišķi nekrievu) tiesību sistemātisku pārkāpšanu šajā Gulagā. Metodes tās pašas vecās: sišana, spīdzināšana, badināšana utt. Pirms pāris mēnešiem CBC rādīja ar video uzņemtu dokumentārfilmu par vienu no daudzajiem Krievijas "lāģeriem", kuņos tiek turēti mazgadīgie noziedznieki. Lāģeris neko daudz neatšķiras no Staļina un Hitlera laika koncentrācijas nometnēm. Pēc filmas pirmizrādes tās pagatavotājs, kāds nometnes psihologs, esot pats iesēdināts. Čeka turpina darboties: policijas patvaļai nav robežu, sevišķi attiecībā pret kaukāziešiem, kas visi esot bandīti. Propagandas aparāts ir tas pats vecais. Apspiešanas metodes tās pašas, kā to redzējam Čečenijā. Cilvēku masas ir tikpat nabadzīgas un bezcerīgas kā agrāk.

Rodas arī citi jautājumi. Piemēram, ja šodienas "demokrātiskā" Krievija nav tas pats, kas Padomju Savienība, kāpēc Krievijas sūtnis Latvijā (kā to ziņoja š. g. 2. aprīlī ziņu aģentūra LETA) vērsis Latvijas Ārlietu ministrijas uzmanību uz bojājumiem krievu Uzvaras piemineklim Pārdaugavā, t. s., Uzvaras laukumā, un "ieteicis" labāk uzraudzīt to un citus padomju armijas pieminekļus Latvijā. Vēl vairāk jābrīnās, kāpēc Ārlietu ministrija, savukārt, ieteikusi Rīgas domei restaurēt šo pieminekli Latvijas apspiedēju piemiņai. Liekas, ka Okupācijas mūzejs, kas pašreiz atrodas Akmens tilta galā, Latvijas valdībai neinteresē, kamēr apspiedēju uzvaras piemineklis, ko sen vajadzēja novākt kopā ar visiem "ļenieklēm" un kas atrodas Akmens tilta otrā galā, gūst tās labvēlīgu ievēribu. Vai šeit kautkas drusku neož?

Jā, komūnisms padomijā beidzies, bet krievu imperiālisms gan nav. Un tā ir tā problēma. Komūnisms neizmantoja krievus, bet krievi izmantoja komūnismu, lai saglabātu un paplašinātu savu imperiju ilgi pēc tam, kad pārējās eiropiešu imperijas jau bruka kopā. Šis imperiālisms ir tas, kas apspiež krievu kaimiņzemes un, galu galā, arī krievus pašus jau gadu simtiem ilgi. Tā seja mainās, bet savā būtībā un metodēs tas paliek nemainīgs. Krievu imperijas iziršanas process ir iesācies, bet vēl ne tuvu nav beidzies.

Krievi būs isti brīvi tikai tad, kad viņi atbrivosies no imperiālistiskās domāšanas, uzņemsies atbildību par komūnistu briesmu darbiem un nesaredzēs savu identitāti tikai Krievijas plašumā un militārā spēkā. Kad krievi atvīksies uz savām tradicionālajām etniskajām robežām, respektēs kaimiņtautas un izlietos savu enerģiju un talantu,

lai attīstītu Krieviju pašu, nevis lai iekārotu jaunas platības, vai noturētu iekārotās - tad patiešām mēs redzēsim brīvu, eiropisku Krieviju. Līdz tam brīdim, diemžēl, būs jāpriet vēl vismaz pāris paaudžu. Starplaikā Baltijas valstīm būtu jāatceras, ka Maskavai uzticēties nevar - vienalga, vai tur valda monarchisti, komūnisti vai pseudodemokrati. ☐

V. Būcēns, Otavā

☒☒☒☒☒

ATBILD AUTORS

Vispirms gribētos izteikt prieku par to, ka manu rakstu MLB Ziņotāja februāra numurā izlasījuši daudz cilvēku, kam kaut kāda interese par DV darbību. Jāpasaka arī liels paldies redaktoram, ka tas atļāvis man izteikt savas domas, kā arī maniem oponentiem savas...

Grantiņu Jāņa rakstā ir daudz pareizu un labu domu. Kaut vai paruna: "...Ja gribi palīdzēt badā nonākušam, dāvini makšķeri, ne zivi! Tas nozīmē sūtīt traktoros, arkļus, ecešas..." Citā vietā: "... DV ir dibināta kā palīdzības organizācija Latvijas kaņavīriem un citiem rietumu zemju latviešiem, kas nonāk materiālās grūtībās..." Kaut tā ir tikai daļa no DV organizācijas uzdevumiem, to daļu tā ir varenī veikusi. Agrāk vai vēlāk, šo DV uzdevumu atbalstītāju kabatas un naudas maki būs iztukšoti un līdz ar to DV organizācijas uzdevumi būs beigušies. Atbalstīta būs uz kādu laiku maza daļiņa no Latvijas trūkcūcietējiem, bet miljoni, kas iedzīvojušies uz latviešu tautas rēķina, ar saviem lepnajiem mersedesiem vai kadilakiem, vizina miljonus uz Šveices bankām un smaida, ka DV organizācija palīdz viņiem un to valdībai aprūpēt vismaz daļu no tiem, kuņū aprūpē bija jādalās tiem un viņu valdībai... Šo vareno DV organizācijas darbu pat pagodināja Latvijas ordeņū devēji ar pāris augstu DV darbinieku apbalvošanu. Varens darbs!

Gandrīz visi nopēļēji pārmet man zināšanu trūcūmū par DV darbību un uzdevumiem, kā arī par DV vadītāju apbrīnojamā darba nenovērtēšanu. Zināšanu trūcūmū es arī varētu pilnā mērā attiecināt uz maniem pēļējiem...

Ka DV organizācijas uzdevumos un mērķos ietilpst daudz vairāk nekā palīdzības darbs vien, to izteicis DV saimes lielais vairākums ar priekšnieka maiņū. Ka es neesmu nekāds svešinieks ne kaņavīriem, ne DV organizācijai, to pēc pāris gadiem varēšu apliecināt, kad būšu sakārtojis milzīgu kaudzi materiālus vienā grāmatā. Tās otro daļū aizņems DV organizācijas varenā darbība pēdējos 5 gados. Pagaidām pateikšu tik daudz.

Kopš 1943. gada esmu lielāko daļū no savas dzīves pavadījis kaņavīru un to organizācijas biedru vidū. Uzsāku Latviešu leģiona kaņū ziņotāja gaitas reizē ar leģiona dibināšanu. Esmu bijis ar latviešu kaņavīriem dažādās vietās Latvijā un citur. Biju veselu gadu stingrā amerikāņu gūstā. Biju tur kopā ar plkv. Skaistlauku, viņa dēlu Gunāru un lielāku grupu latviešu un igauņu dažādu pakāpju kaņavīriem. Par spīti visplānākajam maizes riecienam gūstekņu mūžā un pie mocoša bada, kad labprātāk gribējās gulšņāt nekā stāvēt uz kājām, bieži sarunas aizmaldījās uz sāpīgo Latvijas likteni. Pulkvedis bija mūsu stiprā spēka avots. Viņš mūs pārliecināja, ka Latvija atkal reiz kļūs brīva. Toreiz visi bija gatavi kaut tūlīt stāties atkal cīnītāju rindās, ja dzimtene sauks.

Pēc gūsta sameklēju savu ģimeni lielākajā amerikāņu joslas latviešu nometnē, Eslingenā, Vācijā. Tur kollēga A. Klāvsons mani tūlīt aicināja sev palīgā gatavot laikrakstu "Latviešu Ziņas". Eslingenas Kalna nometnē bija nometināta lielāka leģiona invalidu grupa. Bija to vidū pāris veci draugi, tādēļ šad un tad tur iegriezās. Pirmo reizi turp ejot, domāju, ka atradīšu priekšā vaidošu, sagrauztu un nelaimīgu cilvēku pulku. - Biju izbrīnējis, ka, ieejot kādā

gaiteni, jau pa gabalu dzirdēju jokus un skaļus smiekļus. Vai būtu iegājis kādā nepareizā gaiteni? Bet nē. Tie bija smagi ievainoti invalīdi, kas "dzina jokus" un smējās. Tur bija jaunekļi, kas zaudējuši redzi, rokas, kājas, vai cietuši citus smagus miesas bojājumus. Drīz vien sapratu, ka smieklēm un jokiem bija savs laiks. - Kad domas un sarunas aizvirzījās uz dzimtenes traģēdiju, iestājās klusums. Šis jautājums bija skāris viņu dziļākās sirds stīgas...

Iegūlusies prātā un arī iemūžināta rakstos ir kāda vēlās vasaras pēcpusdiena, kad pulkvedis Vilis Janums, apstādāmiešs Eslingenā kādai LNP (Latviešu Nacionālās Padomes) sēdei, aizgāja apmeklēt savus "dēlus". Viņš bija sagatavojies saņemt un uzklaustīt dažādas sūdzības, kurnēšanu, neapmierinātību, bet, ieejot invalīdu telpā, viņu sagaidīja it kā vienā balsī izteikti prieka un gaviļu saucieni! Sarunas ļoti ātri no viņu nožēlojamā stāvokļa aizvirzījās uz Latvijas likteni. Tie gribēja visu zināt, kas notiek Latvijā un ko dara DV organizācija šajā lietā. Pulkvedis gaŗi un ilgi izskaidroja nopietno stāvokli, bet izteica cerības, ka Latvija atkal būs brīva. Invalīdi gribēja zināt, kāpēc kaŗavīru dibināto organizāciju nesauca par kaŗavīru vai cinitāju organizāciju. Pulkvedis paskaidroja, ka sabiedroto augstie virsnieki nav atļāvuŗi dibināt organizāciju ar kaŗavīru nosaukumu. Par DV mērķiem un uzdevumiem pulkvedis paskaidroja, ka katra tautieŗa un tautietes svēts pienākums ir vispirms gādāt un rūpēties par jums, kas upurējuŗi savu veselību, lai Latvija dzīvotu. Tāpat tiem jāŗūpējas par kritušo kaŗavīru atraŗtnēm, bērniem, vecākiem utt. DV organizācijas galvenais uzdevums ir, būs un paliks cŗpa par neatkarīgās Latvijas brŗvības atgūŗšanu un paturēŗšanu. Kad nopietni sakropļoties jaunekļi bija gatavi darīt visu, ko tie spēŗ, lai palīdzētu Latvijai, pulkvedis nosmaidŗja un noteŗca: "... Lūk, tie ir mani zēni!" Sastapu leŗendāro pulkvedi arī vēl vēlāk. Viņŗ nebijā mainŗjis savas domas un nostāju par DV mērķiem un uzdevumiem. Teŗca gan, ka DV saŗmē katrā ziņā jāuzņem kaŗavīru piederīgŗe un kaŗavīru organizācijas ideju un mērķu atbalstŗtŗji... Pazŗnu arī majoru Hāzneru, kopŗ Alūksnes laŗkiem. Tur jaunais virsnieks uzsāka sava dienesta gaitas 7. Siguldas kāŗnieku pulkā, un es ap to laŗku beŗdzu Alūksnes ģŗmnazŗju. Arŗ Vilis Hāzners "stāvēŗja un kŗŗta" par Latvijas brŗvības cŗnŗtāju tiesību, intereŗu un goda aizstāvēŗšanu. Kur tagad pazuduŗi visi Latvijas brŗvības cŗnŗtāju goda aizstāŗji?

Arŗ pēc ieceļoŗšanas ASV esmu dzŗvoŗjis un darboŗies lŗdzi kaŗavīru intereŗu aizstāvēŗšanā. Ilŗus gadus esmu rosŗgŗ darboŗies arī Ziemeļrietumu DV apvienības valdē. Esmu redŗģeŗjis tās "Ziņas". Esmu rakstŗjis par DV darbību vairākos laŗkrakstos. Esmu pat "izpelnŗjis" DV CV Atzŗnības rakstu! Vēlākos gados, seviŗŗki pēc Latvijas neatkarības atjaunoŗšanas, esmu personisko iemeslu dēļ atturēŗjis no aktŗvas darbības DV organizācijā. Esmu gan vēŗģŗgi sekoŗjis DV darbībai, seviŗŗki Latvijas DV, tās problēmām, nesaskaņām, to cēloņiem un vainŗniekiem. Esmu sakrāŗjis lielām kaudzēm pierādŗjumu, vēstuļu, liecību, tiesas protokolus, saŗzvēŗnieku sarakstŗ ar visŗiem parakstŗiem un visu iespēŗjamo materiālu, lai varētu ŗai kaudzeŗ pievienot turpmāko nepatŗkŗšanu rŗndu. Vislabākās ziņas saŗņemu no saviem draugiem, cŗpu biedŗiem un radiem Latvijas dažādos novados. Rŗetumos vislabākos materiālus, kaut ne pilnŗgi, sakopoŗjis Jūlijs Poŗs savā diplomdarbā par "sadarbību" ar Latvijas DV. Tur gan, protams, ŗi "sadarbība" parādŗta tŗkai no viena redzes vŗedokļa!

+

Gŗŗbētu vēl pie reŗizes pateŗkt pāŗis vārdus par Bruno Innus. Kaut nepazŗstu ne vŗpu, ne V. Plūdonu, taŗu manās daudzās piezŗmēs B. Innus parādās kā ļoti pozitŗvs DV darbinieks, kas nav ŗēloŗjis ne sava dāŗģā laŗka, ne personisko lŗdzekļu Latvijas DV darba saskaņoŗšanai. Pēc ma-

nām ziņām, vŗŗŗ gan, galvenokāŗt, daudzķāŗt sastāpies ar abu Latvijas DV novŗrzienu vadoŗiem darbiniekiem. No tiem gan ne visŗiem bijŗis ļauts rŗkoties pēc savas izvēles. Pēc manām piezŗmēm, arī Innus pats dabŗjis pāŗliecŗnāties, ka bez DV CV "ziņas" Latvijas DV sadarbība nedrŗkstēs "sakustēties". - Neticēdamas savām acŗm, izlasŗju rŗndas, kuŗās Innus pāŗmet MLB Ziņotāja redāktoram, ka tas neesot drŗkstēŗjis rakstu par DV ievŗtot savā laŗkrakstā bez vŗpa ziņas"? Vai to varētu teŗkt saprāŗģŗgais Innus?

Runāŗot par brŗvo presi un ŗurnālistu "neķaunŗbām", gŗŗbu atgādināŗt mana kollēŗas, Toronto igauņu laŗkraksta "Meŗe Elu" ievādnŗeka rakstu par "ķauno brŗvo presi" - Ievādnŗieķs ievāda rakstu ar nelēŗa norŗsēm Baltķŗŗvijā. Turŗenes komūnistŗskais prezŗdents Luķaŗenko atrādis istos vainŗgos visām Baltķŗŗvijas problēmām. - Vispŗrms tur esot jāmaina, resp., jāatķauno padomju iekāŗta. Otrķāŗt, presē un ŗurnālistŗ jāpāķķauj valdības kontrolēŗ. Visas problēmas Baltķŗŗvijā raduŗās "no melŗgās" ŗurnālistu informācijās. Kad tauta saŗņems valdības kontrolēŗto pareizo informāciju, visas problēmas bŗŗot novērstas! Tāļāk ievādnŗieķs pastāsta veselu kaudzŗ problēmu, kādas ķaunŗģŗvalstŗ ASV prezidentam Klintonam un ASV kongresa "spŗkeram" Ģŗngŗŗķam "savāŗŗjuŗi" ŗurnālistŗ. Cŗķ ēŗtŗ un bagāŗtŗģŗ abŗ valsts vŗŗŗ būtu varējuŗi dzŗvot un valdŗt, ja nebūtu "tās nolādeŗtās preses"! Tāļāk arī lŗelo sabŗedŗību un organizāciju daŗi vadŗtāŗģŗ sūdzoties, ka prese ar saviem okŗŗŗķeŗŗiem sameķķlēŗjuŗi kādas nenozŗmŗģas ķļūdas vŗpu darbībā un tā sagādeŗjuŗi sabŗedŗībām vai organizācijām lŗelus materiālus zaudēŗjumus! Ja ŗiem valdŗnieķiem izdotos pāķķaut sev presi, tad: "Arŗŗŗŗu brŗvība!" nobeŗdz igauņu kollēŗģa.

+

Kādā no manu oponentu vēstuļēm bŗŗja pieminēts, ka vecŗe brŗvības cŗnŗtāŗģŗ Latvijā esot tŗķ vecŗ un vāŗģŗ, ka nespēŗot pat sevi apķopt, ko nu vēl tiem uzdāvināto zemŗ! Tas tŗķķai liecŗna, ka rakstŗtāŗģŗ nepazŗst ne Latvijas apstāķķus, ne turŗenes DV saŗmes dzŗvŗ. Pēc jaunākām ziņām, 5500 NDV biedŗu vŗdŗ darbojas 1054 ķaklas un rosŗģas vānadzes un jau pāŗŗ par 400 (!) nodarbŗbās saŗstŗtu vānadzēnu (Ceram, ka tuvākā laŗķā "Laŗķs" sleŗģās parādisŗes raksts par ŗo ķauno un nāķamo Latvijas vānāŗu rosmēm un nodarbŗbām.) Par Latvijas vānāŗu iecerēm labu rakstu nesēn "Laŗķā" uzrakstŗjis arī mans cienŗjamais kollēŗģa Skrāstŗķu Indulis. Neraugoties uz mazām nesaskaņām, kādas mums abŗiem nesēn bŗŗja, uzskatu vŗpu par cienŗjamu kollēŗģu.

Induļa labāŗjam aŗcŗnāŗjumam "ieslēŗģt sŗrdŗs mŗleŗtŗbŗ, iecŗtŗbŗ, bŗŗjŗbŗ un pazemŗbŗ..." esam piecus gadus seķoŗjuŗi. Izrādeŗās, ka ar to tagadēŗģos laŗķos nevar panāķt ne isto Latvijas neatkarŗbŗ, ne mŗsu tautas labķķāŗjŗbŗ, par ko cŗnāŗ tagadēŗģā "Latvian Welfare Organization" Daugavas Vānāŗģŗ (Starp cŗtu, Welfare nenozŗmē palŗdzŗbŗ, bet labķķāŗjŗbŗ...). Lāŗ patŗesi palŗdzētu Latvijai, mums vajadzŗģa stŗpra un vŗenota Latvijas brŗvības cŗnŗtāju saŗme. Ja mēs tŗķķai runāŗsim, bet neatbalstŗsim visas pasaules vānāŗģŗ kopŗbŗ un vŗenotŗbŗ, tad arī bez mums Latvijā lēnām uzaugs ķauna Daugavas vānāŗģŗ saŗme, bet tas prāŗs mŗlŗģŗu laŗķa zaudēŗjumu.

Kā patŗesŗbā rŗsŗnāŗsŗes āŗzemju DV organizācijās darbība, to rāds nāķotne. Cŗķ var spŗest no pēdeŗģŗem skaķķiem mazāķuma un lŗdzŗnŗģēŗ DV clŗtē atbalstŗtāŗģŗ rakstŗiem, nekāda vŗenotŗbŗ nav sagādeŗama. Klusāŗjam vāŗāķumam atļŗķ tŗķķai mŗerŗģŗ atbalstŗt isto Latvijas brŗvības cŗnŗtāju rosmes Latvijā, kur plecu pie pleķa ar drosmŗģŗiem, taisnŗģŗiem un nacionāļŗ noskaņotŗiem vecŗiem savas zemes aizstāŗvjŗem aug latvŗskas apzŗŗas apdvesta, morāļa un darbīga ķauno vānāŗģŗ saŗme, kuŗa ar nevŗltotu sŗrdŗsdedzŗ nesŗs tāļāk seno Daugavas Vānāŗģŗ vŗzŗju un atķal nevŗltotŗ skānēs kopŗības saukļŗs: Daugavas Vānāŗģŗ, sasauķsimies!

could learn and find their place in the real world. They used their contacts in the local government to communicate with people in democratic countries and acquire space to start schools. But all levels of government in Latvia are very poor and their help has been minimal.

Evija had tried to attend a local school, but encountered various obstacles. To begin with, teachers were not very understanding when she fell ill or missed class time. Expectations for students are much higher in Latvia than in Canada (My children were at least two years behind their classmates in math. All children start learning biology at a fairly sophisticated level in grade 5, physics in grade 7 and chemistry in grade 8.). Evija could not master many of these subjects, because the seizures have affected her memory. Furthermore, there was also no place for her to store her insulin and no place to inject it when she needed it. The washrooms were, and still are, very unsanitary. There was a real stigma to having an injection in the open. Such people were labelled and treated as drug addicts.

Evija spent a few years learning at home and then, in 1991, Sigita helped to form a new school, the "Rehabilitation School for Invalid Children" in Riga, Latvia's capital. Evija has been very happy since she started to attend this school and is even sad over the holidays because she misses her friends and teachers so much. The teachers are like real friends. The students help each other and spend a lot of their social time together. Evija added that they do not feel handicapped when they are together. Evija also attends the "Diabetic Association" meetings and has been to "Diabetic Camp", which are both new notions here. Evija has found them very helpful. She gets valuable information from the staff, but more importantly, from the other diabetic children. She often finds herself giving advice and Sigita is frequently phoned by other parents who need urgent help.

Integration is a buzz word in Riga as well, but has not worked out very well for most of the children who have tried it. For one thing, buildings are not wheelchair accessible. Evija is not wheelchair dependent, but some of her classmates are and at the Rehabilitation School, a man has been hired to physically carry the wheelchairs and their occupants up and down the stairs. In this building, the school is all on the first floor level, so the number of stairs is minimal, but Sigita told me of one wheelchair user who attends a regular school and has many of her classes on the fourth floor. This girl can walk a little, but requires help up and down the stairs. Her mother has hired someone to help her before and after the school, but between classes it's a struggle, and neither the teachers nor the other students have ever offered to even bring her up some lunch. It will take time for the attitudes of teachers and students to change, and even for this girl to learn how to ask for help.

"Rūpju bērns" has changed its focus over the years as well. It has now divided into interest groups and bands together to effect changes on a government level. Although Sigita knows some 22 families with handicapped children in her immediate area and helps to find assistance for them when they need it, she does not know the true number of handicapped children in her region. In some cases this is due to the shame felt by some families having abnormal children. In other cases, these children are born into families where there is a problem with alcohol abuse, a legacy of the communist era whose consequences are felt in all aspects of life in Latvia. Poor families do not register their children with the government, to avoid paying taxes on heating, water and other utilities which are levied according to the number of people registered in each apartment. The government subsidies per child which families receive are much lower than these taxes.

Five of the physically handicapped students at the rehab school, including Evija, graduate from grade 9 this year. Grade 9 graduation is a special event for most Latvian children, as they head off to high school, but it has a sad overtone in this school because after they graduate these teenagers will have no place to go, no place for them to spend their days together. Once again, some of the parents, especially Sigita, are lobbying to start a centre or school for them. The government cannot afford to sponsor such a project, but I urged Evija and her friends to try to find places to meet even though it's hard because so many of them use wheelchairs. But, where there's a will, there may be a way. It's certainly worth the encouragement and the effort!

What does Evija's future hold for her? I am uncertain about this, but I am sure that it holds much more for her, than for the majority of handicapped children here, whose parents are not advocating for their right to learn, for their right to a better future.

The Rehabilitation School

Through Evija and Sigita, I had the wonderful opportunity to visit the "rehabilitation" school for physically and handicapped children. The children there seemed very happy and their bright faces, shy smiles, independent movements around the school and ability to help each other impressed me a great deal. This school opened its doors five years ago, due to plain old need and parental lobbying. There are 8 classes in the school. Half are for Russian speaking children, half for the Latvian. Six classes are for mentally handicapped children, two for the physically handicapped. In the Latvian half of the school there are about twenty mentally handicapped children and four who are physically handicapped.

The school has about one teacher per four-five students as well as two speech therapists, an art teacher, a music instructor, and a physician. The children also get to mold clay. A potter has installed a kiln in the basement of the school and works with the children on a regular basis. The art work, in general, is exceptional! The teachers said that initially they had no real knowledge of how or what to teach these children. They just try to help each child as much as possible. I assured them that they're off to a good start, just by noting that each child is unique and has special attributes, strengths and talents. Education is very important to Latvian families, and although some allowances are made, the physically handicapped children in the school follow the same curriculum as the regular students. However, there is no meaningful interaction between the local school's and those of the rehab school. Part of the reason may be that this local school is for Russian speaking students and half of the students in the rehab school are Latvian speaking. Still, the students at the rehab school feel much surer about themselves than they did initially and often move around the neighbourhood independently now. The teachers say that although at first they were all a little self-conscious when they went out together, now they feel surprised if they find someone staring at them.

By the way, the children at this school are also learning English. They don't have computers and therefore can't communicate via e-mail, but they would be wonderful pen pals for anybody who would like to correspond via plain old mail. These children asked a lot of good and interesting questions about handicapped children and teenagers in Canada and elsewhere. I did my best to answer them, but you probably have more accurate and helpful information than I do. If you are interested in being a pen-pal, forward your address and some information about your age and hobbies to me at

237 Fairview Avenue, Toronto, Ontario, Canada,
M6P 3A6 or via e-mail at steprans@mathstat.yorku.ca

and I'll be happy to pass it on to the school in Latvia. This should not only be a boost to these wonderful student's morales, but would really help improve their English skills as well.

The children with mental handicaps are taught by chance. There are no schools, no regular seminars to help the teachers understand how to teach these children. Of course, the teachers feel that they could do a lot more if they had more knowledge and materials. They feel very insecure about their skills. Toys are available in the classrooms, but the ones I saw were not especially creative. Of course, the teachers feel that were the Latvian government and their school richer, all these problems would be solved. Naturally, it would be wonderful to have computers, video cameras and television sets in every classroom, but I assured them that there is a lot they could be doing that is not so costly.

I remember many marvellous teachers my own children have had and the interesting ways the therapists teach the residents in my hospital. I know that they also lack the funding they deserve. How have they made exercising and learning fun? I remember play dough (that can also easily be made at home), water tables, wooden blocks, letter games and will pass on the ideas that have come to my mind. However, I'm also certain that you, the readers of *Communicating together*, may remember many of the things that helped you, your students, or your loved ones learn something more easily or in a more exciting way. What struck just the right cord for you? I would love to know what helped you to read, write, understand a concept in math or science in some special way. What fond memories do you have of teaching and learning? If you could pass your ideas on to me, I would certainly send that information on to the teachers of this school, who are requesting this information.

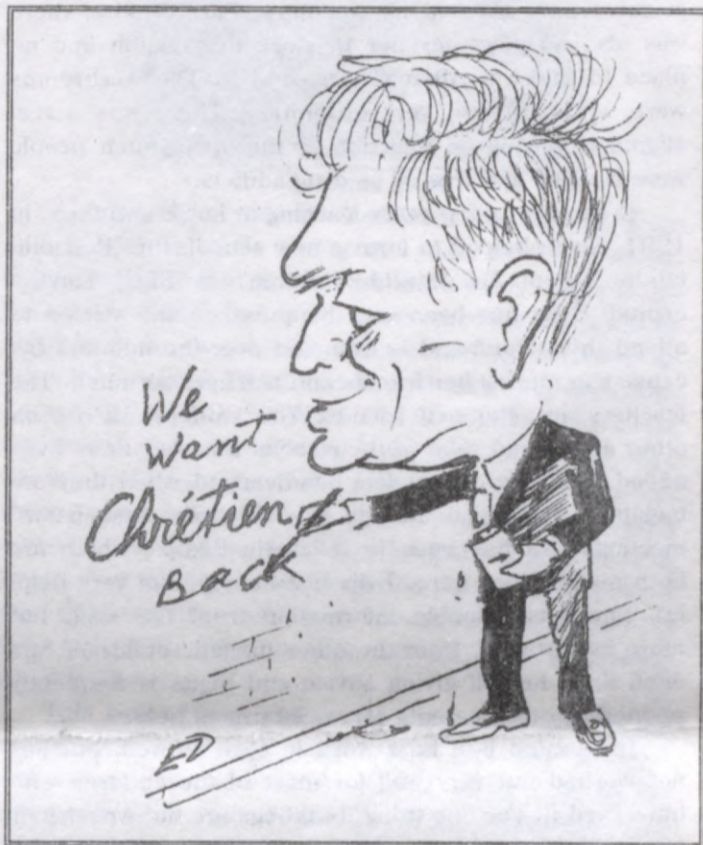
It is surprising, that there are so few students in the school. One of the teachers told me that to find new pupils the teachers literally have to go door to door. If they hear of a family with a handicapped child they visit that family, try to establish friendly meaningful contact and with time, try to convince the parents to bring the child to school. However, there is a great reluctance to do so. Many parents don't see the sense of educating these children. They feel that they will never be able to do anything with an education.

Zanete

A good case against this point of view can be made by considering Zanete (Jeanette), the bright little 14 year old girl, you see in the photo here, learning how to spell. Her speech muscles were paralyzed from birth, but she understands everything. How wonderful it will be for her to be able to truly express herself for she now is learning to read and write! Her parents were very reluctant to let her go to school, but since she started attending this past September she has blossomed. I watched her skip down the hall, giggle through a music class, start putting letters together to read, take another little child's hand to help him out. It's hard to reassure many parents in Latvia that the environment of a school can be a caring

one. History has not been kind to the handicapped here. These children have been looked upon as sick, invalid and as problems. I was told that some parents just can't be bothered getting the child dressed and fed to go to school, even though the school has a bus that picks the children up. Even children like Evija, who have no visible handicap, are penalized for having chronic illnesses. I was very impressed by the efforts of the people in this school. The atmosphere is a caring, loving one, full of expectations, respect, and acknowledgment. The children are involved and happy and able to speak up for themselves. It will be interesting for me to keep in touch with them, try to send them information and ideas and see what the future holds for them. □

• Your comments and contributions towards this section of *MLB Ziņotājs* are most welcomed. Is there a particular topic you would like us to address in this column? Let us know!

Address all communications to The Editor, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, QC, Canada H9X 2R2, phone 514-457-932; fax 514-457-3496.

Mārtiņš Štauers

FILADELFIJĀ

Es šorīt aiz aizvērtiem acu plakstiem
Dievnamā biju - ceļos pie altāra viens.
Tāda patiesa vīzija, kā glezna,
Kurā pats sevi redzi.
Tu svētīji mani, mans Dievs, to jutu,
Kā daudzus citus,
Katru savā vietā un laikā,
Un modināji mani jaunajai dienai
Filadelfijā,
Kur Brīvības zvans
Klusējot atgādina visas tās skaņas,
Kas brīvību iezvanījušas
Un nesušas gara veldzi
Neskaitāmiem gariem un dvēselēm
Tavā pasaulē plašā.

Nekavējaties ar manuskriptu iesūtīšanu! Gaidām visu mūsu līdzstrādnieku atsaucību! Red.

**IELŪGUMS UZ DZIESMU SVĒTKIEM KLĪVLANDĒ
PASŪTINIET IEEJAS KARTES
10. VISPĀRĒJIEM LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKIEM
1997. GADA 25., 26., UN 27. JŪLIJĀ**

DATUMS	LAIKS	SARĪKOJUMS	SKAITS	CENA	JAUNIESIEM LĪDZ 18 GADI UN KĀRĀ INVALIDIEM		KOPĀ S	SARĪKOJUMU VIETA
					SKAITS	CENA		
PIEKTDIEN. 25. JŪLIJĀ	12:00	Dziesmu svētku atklāšana un viru koru koncerts		\$10.-			\$8.-	Sheraton viesnīcā
	15:00	Mūzikālais teātris "Laimes reiboni"		\$25.-	X	X	\$	Cleve. Convention Center/Theatre
				\$20.-	X	X	\$	
	16:00	Jaundeju skate		\$10.-			\$8.-	Cleveland State University
	19:00	Garīgais koncerts		\$15.-			\$12.-	Cleveland State University
	21:00	Čikāgas Pieciņu uzvedums		\$20.-		X	X	\$
21:00	Kuģīša brauciens ar rokmūzikas kapellu		\$20.-		X	X	\$	East 9th Street Pier
SESTDIEN. 26. JŪLIJĀ	09:30	Rakstnieku rīts - "Veidoli, vārdi, vārsmas"		\$10.-			\$8.-	Sheraton viesnīcā
	10:00	Tautas tērpu skate		\$15.-			\$12.-	Sheraton viesnīcā
	15:00	Tautas deju lieluzvedums "Mūsu pulkā nāc, jaunu danci sāc"		\$20.-			\$16.-	Cleve. Convention Center
				\$15.-			\$12.-	
	19:00	Kameramūzikas koncerts		\$20.-			\$16.-	Cleveland State University
21:00	Svētku balles		\$25.-			\$20.-	Sheraton viesnīcā	
SVĒTDIEN. 27. JŪLIJĀ	11:30	Teātra izrāde "Sprīdītis" - ieejas kartes varēs iegādāties arī pie durvīm		\$10.-			\$5.-	Apv. Draudzēs Namā
	15:00	Kopkoņa koncerts - parketā Kopkoņa koncerts - balkonā		\$25.-			\$16.-	Cleveland Convention Center
				\$25.-			\$16.-	
				\$20.-			\$12.-	
	18:00	Mūzikālais teātris - "Laimes reiboni"		\$25.-			\$20.-	Cleve. Convention Center/Theatre
			\$20.-			\$15.-		
21:00	"Vakars pagājušām un nākošām dziesmām" - Saviesīgs vakars		\$15.-			\$12.-	Sheraton viesnīcā	
PASŪTINĀJUMIEM LŪDZAM PIEVIENOT SEV ADRESĒTU APĻOKSNI PĀRDOTĀS BILETES RĪC. KOM. NEMĀNĪS UN NEŅĒMS ATPAKAL				KOPSUMMA ASV VALŪTĀ		\$		
PĒC 16. JŪNIJA IENĀKUŠIE PASŪTINĀJUMI BŪS SĀNĒMAMI SVĒTKU LAIKĀ INFORMĀCIJAS CENTRĀ - SHERATON VIESNĪCĀ.				PIETEIKUMS NOSŪTĀMS: 10. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI ASV 1385 ANDREWS AVE., LAKEWOOD, OHIO 44107				
PIELIKUMĀ ČEKŠ, MONEY ORDER PAR \$.....ASV (RAKSTĀMS UZ 10TH LATVIAN SONG FESTIVAL, INC)				Informācija: Nora Balode tel. (216) 845-0463 fax (216) 888-7352				
VĀRDS, UZVĀRDS ADRESE				http://www.concentric.net/~songfest				
TELEFONS:				email - songfest@concentric.net				

**VIESNĪCAS KLĪVLANDĒ 10. DZIESMU
SVĒTKOS**

Dziesmu svētkiem paredzētās istabas SHERATON viesnīcā ir izpārdotas! Seko viesniņu saraksts Kļīvlandes pilsētas centrā un apkārtnē. Ar * atzīmētās viesnīcās istabu cenas ar dziesmu svētku atlaidi. Visām cenām jāpieskaita 14.5% nodoklis.

COMFORT INN * 1800 Euclid Avenue, Cleveland, OH 44115; tel. (216) 861-0001; 10 min. gājiens līdz "Public Auditorium". Cena \$79.00 1-4 personām; "suites" \$99.00
Cenā ieskaitītas kontinentālās brokastis. Auto novietošana \$5.40.

MARIOTT DOWNTOWN * 127 Public Square, Cleveland, OH 44114; tel. (216) 696-9200 vai 1-800-228-9290; 5. min. gājiens līdz "Public Auditorium". Cena \$115.00 1-4 personām; \$10.00 "rollaway" gulta; auto novietošana \$13.00.

EMBASSY SUITES * 1701 E. 12th Street, Cleveland OH 44114; tel. (216) 523-8000; 15 min. gājiens līdz "Public Auditorium". Cena: \$105.00 divu istabu dzīvoklis 1-2 personām; \$115.00 3-4 personām; cenā ieskaitītas brokastis pēc izvēles. Auto novietošana \$13.00 - neierobežota iebraukšana un izbraukšana; \$5.00 dienā ar vienu iebraukšanu un izbraukšanu.

RENAISSANCE CLEVELAND HOTEL * 24 Public Square, Cleveland, OH 44114 tel. (216) 696-5600; 10 min. gājiens līdz "Public Auditorium". \$129.00 1-4 personām; auto novietošana \$13.00.

Augšā minētās viesnīcas atrodas pilsētā. No lidlauka var braukt ar ātrvilcienu (Rapid Transit) līdz "Public Square"piestātnei. Cena \$1.50 no personas. Busiņš no lidlauka uz centra viesnīcām maksā apmēram \$10.00 katrai personai.

BUDGETEL INN * 4222 West 150th Street, Cleveland, OH 44111; tel. (216) 251-8500
Pie I-71 ceļa, Klīvlāndes rietumos. No lidlauka ar ātrvilcienu līdz "Puritas" piestātnei vai viesnīcas busiņu; 20 min. ar ātrvilcienu vai auto līdz pilsētas centram. Cena \$48.00 1-4 personām; Ir iespējams pasūtīt kafiju un maizīti. Brīva auto novietošana.

HARLEY HOTEL * 5300 Rockside Road, Independence, OH 44131;
tel. 1-800-321-2323. Pie I-77 ceļa Klīvlāndes dienvidos; 20 min. brauciens līdz "Public Auditorium". Cena \$79.00 1-4 personām; cena spēkā līdz 1. jūlijam; brīva auto novietošana.

CROSS COUNTRY INN * 252 00 Sperry Drive, Westlake, OH 44145;
tel.(216) 871-3993. Pie I-90 ceļa Klīvlāndes rietumos; "Columbia Road" nobrauktuve. 30 min. brauciens līdz "Public Auditorium". Cena \$45.00 1-4 personām. Istabas rezervējot jālieto Nr. DE1 130725; brīva auto novietošana.

DAYS INN * 12019 Lake Road, Lakewood, OH 44107; tel. (216) 226-4800; 7 min. brauciens līdz latviešu baznīcai un namam; 15 min. brauciens līdz "Public Auditorium" Cena \$59.00 1-3 personām; dziesmu svētku rezervēšanas Nr. 7862; brīva auto novietošana.

Ceturtdien, 24. jūlijā

- 9:00 DV Centrālās valdes atklāta sēde (SCCC)
10:00 Latviešu Rakstnieku Apvienības (LARA) kongress un publisks seminārs (SCCC)
16:00 Garīgā koncerta mēģinājums (SCCC)
19:00 Vīru košu mēģinājums (SCCC)
20:00 Satikšanās vakars visiem DV izkārtojumā (SCCC)

Piektdien, 25. jūlijā

- 7:30 Dziesmu svētku ievads ar amerikāņu un baltiešu sabiedrību pārstāvjiem
Brokastis (SCCC)
8:00 Vīru košu mēģinājums (SCCC)
8:30 Garīgā koncerta mēģinājums (CSU)
9:00 ALA rīts (SCCC)
11:00 Tirdzīpa atklāšana (SCCC)
11:00 Mākslas un daiļamatniecības izstādes atklāšana (SCCC)
12:00 Dziesmu svētku atklāšana (SCCC)
15:00 Jauniešu izlases koncerts
15:00 Mūzikālais teātris „Laires reiboni” (CCC)
16:00 Jaundeju skate (CSU)
17:00 Latviešu ārstu un zobārstu apvienības (LAZA) satikšanās (SCCC)
19:00 Garīgais koncerts (CSU)
19:30 Korporāciju kopas dāmu vakars (MAR)
21:00 Čikāgas Pieciņu vakars (SCCC)
21:00 Kuģīša brauciens "Goodtime III" (NCH)

Sestdien, 26. jūlijā

- 8:00 Latviešu kredītsabiedrību apvienības brokastis (SCCC)
8:00 SI KI KI brokastis (SCCC)
8:00 LAZA konference (SCCC)
8:00 Kopkoņa mēģinājums (CCC)
8:00 Tautas deju mēģinājums (CCC)
9:00 Korporācijas Tālavija brokastis (MAR)
9:30 Rakstnieku rīts „Veidoli, vārdi, vārsma” (SCCC)
10:00 Tautas tērpu skate (SCCC)
12:00 Daiļamatnieku saiets (SCCC)
15:00 Tautas deju ljeluzvedums „Mūsu pulkā nāc, jautru danci sāc!” (CCC)
19:00 Kamermūzikas koncerts (CSU)
21:00 Lielās svētku balles (SCCC)

Svētdien, 27. jūlijā

- 8:00 Kopkoņa mēģinājums (CCC)
8:00 Rīgas pilsētas 1. ģimnāzijas audzēkņu saiets (SCCC)
9:30 Oikūmeniskais dievkalpojums (KLN)
10:00 Dievtaču daudzdzinājums (SCCC)
11:00 Amerikas katoļu apvienības saiets (SCCC)
11:30 „Sprīdītis” teātra izrāde (KLN)
15:00 Dziesmu svētku kopkoņa koncerts (CCC)
18:00 Mūzikālais teātris „Laires reiboni” (CCC)
21:00 „Vakars pagājušām un nākošām dziesmām” (SCCC)
21:00 Košu apvienības sanāksme (SCCC)

Piektdien un sestdien notiks sporta spēles! Golfs Volejbols

Svētku izstādes un tirdziņš būs atvērti visas trīs dienas.

Lūdzu ievērot -
Dziesmu svētku sarīkojumi, laiki un vietas varētu mainīties.

*****

Golfa sacensības piektdien
Jānis Zaķis 216-265-0032

Voleja spēles piektdien
Vilnis Kubuliņš 216-786-9341
LAZA (Latviešu ārstu un zobārstu apvienība) satikšanās un konference piektdien un sestdien
Dr. Viktors Štraubs 216-333-4399

Korporāciju kopas dāmu vakars piektdien
Jānis Strautnieks 216-333-7535

Latviešu kredītsabiedrību apvienības brokastis sestdien
Vilmārs Kukainis 216-467-1232

SI KI KI brokastis sestdien
Ināra Rožukalne 216-871-8230

Korporācija Tālavija brokastis sestdien
Egīls Apelis 216-734-1625

Daiļamatnieku saiets sestdien un dievtaču daudzdzinājums svētdien
Marģers Grīns 216-327-1307

Rīgas pilsētas 1. ģimnāzijas audzēkņu saiets svētdien
Igoris Garais 216-942-6289

Amerikas katoļu apvienības saiets svētdien
Jānis Gercāns 216-486-4310

Košu apvienības sanāksme
Druvis Ūdris 216-777-1668

Dieva Likumos veidotas izturīgas vienības

STĀVOKLIS ĀRZEMĒS

Trīs un četrpaaudžu laikā to latviešu ģimeņu stāvoklis, kas izceļoja pēc Otrā Pasaules kara, izveidojas līdzīgs tam, kāds bija tiem, kas izceļoja no Latvijas pēc 1905. gada notikumiem. Līdzīgs, kāds tas ir daudzu citu tautu (vācu, zviedru, holandiešu, krievu u.c.) izceļotājiem.

Vai šo stāvokli var novērst ar bērnu sūtīšanu latviešu luterāņu baptistu, katoļu, vai citu denomināciju baznīcās? Šāda rīcība veicinā bērnu un bērnu bērnu vieglu pāriešanu mītnu zemju draudzēs, kā to rāda draudžu statistika. Iespējams, ka jau tuvākā nākotnē nenokārtotais stāvoklis Latvijā radīs jaunus izceļotāju viļņus.

1997. gada JPJ seminārā skatītas sekošas realitātes:

- Dieva Likumos veidotu vienību izturības atslēga. Valodas izturība un pieaugums seno israēļu, puritāņu, āmišu, brūderhofa un citās apmetnēs.
- Kāpēc nacionālisma ideoloģija (ne latviešu, ne krievu), nespēj veicināt iedzīvotāju pieaugumu un paaudzēs ilgstošu valodas izturību ārzemēs.
- Ko latvieši Latvijā un ārzemēs var mācīties no Dieva Likumos veidotām ciešu vienību saimēm pasaulē. Kas deva tām valodas izturību?
- Kādas kļūdas izveidojās Vārpas un Palmas saimēs Brazīlijā? Ko var mācīties no vadītāju un vietas (zemes) izvēles?
- Kā nodrošināt no vienas paaudzes uz nākošo Dieva Likumos izveidotās vienības turpinājumu?

Semināra dalībnieki varēs iepazīties ar lokālu, Dieva Likumos veidotu vienību Wisconsinā. Jautājumus par semināru sūtiet JPJ Semināra Fax-Izmaiņa. Ārzemju latviešiem piedalīšanās seminārā (telpu u.c. izdevumu segšanai) vienai personai \$150, ģimenei \$200. Dalībniekiem no Latvijas seminārs brīvs. Pieteikšanos divu dienu lekciju sērijā izdariet jau laikus. Semināra informācijas un reģistrācijas telefons USA 414-733-5271. Fax-Izmaiņa JPJ Semināram - USA 414-788-2939.

Semināra koordinators
J. Purviņš Jurjāns

NOTIKUMI MONTREALĀ

PENSIONĀRU GADA SVĒTKOS

Siltā, svinīgā, vienotā un priecīgā gaisotnē noritēja mūsu Pensionāru apvienības 24 gadu darbības atcere 13. aprīlī, Latviešu centrā. Piedalījās ap 90 "Daudz baltu dieniņu" vēlētāju saime jubilārei. Šī saime ir darbigāka par gados jaunākajām, un tad man ausis atskan kaut kur tālumā klusi sacīti vārdi:

"Mūža dienas vēl nav galā,
Domas un sapņi par Latviju
Stāv vienmēr mūsu ceļa malā,
Tā pateicībā lūgšanas viju..."

Atceres vakaru atklāja apvienības priekšnieks V. Paegle, sveicinot visus laba vēlētājus, bet it sevišķi tālos ciemiņus - Ainu Selgu no Toronto un Ilmāru un Laimu Laimītes no Sv. Katrīnām.

Atceri ievadīja ev.-lut. Trisvienības draudzes mācītāja Rasma Caune ar šim sarīkojumam veltītu svētbrīdi, kam sekoja V. Paegles 24 gadu atceres runa, ko viņš iesāka ar dzejoli:

Lai svētīts vecums, - Dieva dots,
Ar svēto garu aplaimots;
Vēl atļauts lūpām Viņu sveikt
Un atlikušo ceļu iet.

Viņš norādīja, ka, neskatoties uz to, ka no nākotnes mēs vairs nekā daudz nevaram gaidīt, nedz arī to spējam, mums visiem vēl palikusi šodiena un pagātne, atmiņas par skaistiem brīžiem un arī sāpju un bēdu klātiem galdiem, kuņģus neviens mums nevar atņemt. "Laikā, kad gadu nasta ir atstājusi savas pēdas, kā veselībā, tā arī mūsu gaitā, neskumsim par to, ka mūsu matos ir ievijušies sudraba pavcieni, zem kuņģiem ir liela un bagāta dzīves pieredze, kas krāta šīs zemes gaitās. Neskatoties uz to, ka esam pārdzīvojuši visādus trimdas vējus, savā pārliecībā vienmēr esam palikuši latvieši. Skumstam par lielo zaudēto biedru skaitu, kas iezīmējas veselā simtā un kuņģu vairs nav mūsu vidū. Mūsu apvienība dibināta 1973. gada 5. aprīlī, Hamptona ielas latviešu namā. Tie, kas ir slimi, šodien ar savām domām ir ar mums."

Patlaban pensionāru apvienībā esot 132 biedri, 75 dāmas un 67 kungi. Aktīvo biedru skaits grozoties ap 80. Sadalot pa 5 gadu vecumu grupām redzam, ka no 60-65 g. ir tikai 2; no 65-70 g. - 12; no 70-75 g. - 45; no 75-80 g. - 22; no 85-90 g. - 11, no 90-95 g. - 7, bet pēdējā: no 95-100 - viens. Viņš pateicās visiem valdes locekļiem, saimniecēm un darbiniekiem, kuņģu skaits ir liels, īpaši pieminot darbigās palīdzības saipi sagatavotājas, pieņēmušas un saipotājus, kas gandrīz visi nāk no šīs čaklās un darbigās saimes. Savu pārskatu par aizvadīto darba gadu V. Paegle nobeidz ar Luža Bērziņa dzejoli "Tēvu zemei".

Sekoja Jūlija Metuma humoristiskais stāstījums, kā atkratīties no pipēšanas niķa, kuŗa nagos arī pats bijis iekritis un tikai ar lielām grūtībām no tā beidzot atsvabinājies.

Biedrzine Ilga Strautiņa apsveica aprīli dzimušos apvienības biedrus ar apsveikumu kartiņām. To vidū bija deviņdesmitgadniece Dr. Antonija Tiltiņa un 4 septiņdesmitpiecgadnieki - Jūlijs Metums, Jānis Leitēns, Jānis Palieps un Ojārs Rozentāls; pārējie - Imants Klaišc, Alfreds Lepše, Veronika Varoslavāne, Eleonora Dudarova, Elza Gributa, Dzidra Ikvilde, Eduards Balulis, Ruta Gabruša, un Laimons Bisenieks.

Koncertu sniedza Montrealas latviešu jauktais koris "Atbalss", diriģentu Andŗa Gūtmaņa un Andreja Vitola vadībā. Šī jaukā un atzīstamā dziesminieku vienība iepriecināja ar 14 skaistām un sirdi sildītājām dziesmām, latviešu komponistu apdarēs. Dzirdējām "Dzeltens manis kumeliņš", "Bēdu, manu lielu bēdu", "Tumsa, tumsa", "Čigānu dziesmu" (ar A. Gūtmaņa vijoles pavadijumu), "Kur, priedīte, tavas skuļas", "Aun, meitiņa, balti kājas", "Tautiešam roku devu", "Es par tumsu nebēdāju", "Ziedi, ziedi, rudzu vārpa", "Precē mani, precinieki", "Pacel galvu, baltā māte", R. Paula skaisto kompozīciju ar Andreja Egliša vārdiem "Turiet savu zemi ciet, zeme taisās projām iet", mūsu dzimtenes komponista darbu. Nobeidza ar patriotisko "Nevis slinkojot un pūstot", ko uz dir. A. Gūtmaņa aicinājumu dziedāja līdz arī publika.

Pēc pagārās priekšnesumu daļas izsalušie viesi izsalikumu apmierināja pie balti klātiem galdiem. Apkalpoja korigisti. Tas pēdējos gados veidojas par tradīciju. Svēcīšu gaisma piedeva savu noskaņojumu šim sarīkojumam, kas bija teicami izdevies. Pēc tam tie, kas vēlējās izstiept kājas, to varēja darīt, izlaižot ripulīgu valsī vai dodoties spāniskā tango solī.

Nobeigumā V. Paegles lasītā L. Bērziņa dzejoļa pēdējais pants:

"Lai tad dienas, naktis mijas,
Zvaigzņu ceļš bez maiņām būs.
Arī tavās zvaigznēs trijās
Tauta naktī gaismu gūs."

Skrastiņu Indulis

@@@@@@@@@@

PAVASARĀ DĀVANA LATVIJAI

Māc. Arvēda Celma un Bruno Logina vadītās latviešu palīdzības un aprūpes organizācijas "Latvieši Kanadā-Latviešiem Latvijā" (LK LL) pajumtē montrealieši kopā ar otaviešiem bija sarūpējuši pāri par 300 saiņiem un 11. aprīlī ar 20 pēdu gaŗo kuŗa tilpni tos nosūtīja uz dzimteni. Ap 80% saiņu bija privātie. 58 saiņi bija domāti daudzbērnu ģimenēm, trūcīgiem, bērnu patversmēm un bērnu namiem.

Trīs dienas pie sabiedrisko saiņu sagatavošanas strādāja Valija Grunde, Ilga Strautiņa un Anna Skujiņa. Pirmajā dienā viņām palīdzēja Zenta Viesnovska. Šis nav viegls un patīkams darbs, jo jāstāpjas ar dažādām nelaiēm, jo ne visu, kas sanests un nodots, var sūtīt saŗēmējiem Latvijā. Daudz kas ir pilnīgi nelietoams. Ir jāveic liels šķirošanas darbs. Būtu tik ļoti vēlams, ka ziedotās mantas būtu rūpīgi izmazgātas un izžāvētas, tāpat arī apavi, kā to dara Iraida Grāpēna.

DV Montrealas nodaļa šoreiz nosūtīja jaunus apavus, apm., \$ 3.000 vērtībā, kā arī jaunus bērnu un jauniešu ziemas mēteļus, siltas jakas un citus apģērbu gabalus, apm., \$ 2.000 vērtībā. Tie visi sarūpēti nodaļas valdes locekļu biežos apciemojumos lielajos veikalos un preču likvidācijas centros, kur tos bieži var iegūt par ļoti izdevīgām cenām. Tas pierāda tikai to, ka mēs varam ļoti daudz palīdzēt ar samērā mazu fizisku piepūli, ja tikai paši vēlamies

to darīt, apziņā, ka tā tur dzimtenē ir otra puse no mums pašiem. Viņu vajadzības un lūgumus pēc atbalsta piekarot pie neliela zvaniņa un ļaujot tam skanēt publiskās vietās dažus isus brīžus, mūsu, uz dzimteni sūtāmās "pūra lādes" būtu pilnas līdz malām. Diemžēl, šoreiz nevarējam apmierināt lūgumus pēc drēbītēm pašiem jaunākajiem, jo šē bija sagādāti tikai daži apģērbu gabali.

Saiņu pieŗēmējiem galvas sāpes sagādāja mazapziņīgo saiņu sagatavotāju iesaiņojums, tos nosienot ar ļoti tievām un nepiemērotām auklām, ka dažkārt tās pārtrūka jau tos paceļot pirms iekraušanas kuŗa tvertnē. Tādēļ nebrīnīsimies par saŗēmēju šķendēšanos par viņiem pievestiem izjukušiem sūtījumiem, kā tas jau vairākkārt ir atgadījies.

Šoreiz neizdevās piekraut tvertni pilnīgi. Palika gan drīz ceturtā daļa, kas netika piepildīta. Tas varētu nozīmēt to, ka varēsim sūtīt vairs tikai vienu tvertni gadā, jo nodaļa nevar piemaksāt par neizmantoto telpu.

Kuŗis ar šo tvertni aizgāja jūŗā 19. aprīlī un Rīgu saņņiegs ap maija vidu vai beigām, vēlākais jūnija sākumā. Tas atkarājas no Rīgas noliktavā piesūtīto saiņu skaita, jo tie tiek sūtīti arī no citām vietām un zemēm.

Bez jau iepriekš minētajām "čaklajām meitenēm" šajā nosūtīšanas akcijā ar savu darbu piedalījās Ērika Vitiņa, Aina Paegle, Alida Grīntāle, Māra Demandt, Hedija Ozoliņa; virieši - akcijas vad. O. Rozentāls, V. Paegle, A. Zariņš, K. Čaks, E. Krūze, V. Ozols, E. Bārdiņš, G. Strautiņš, E. Skujiņš, J. Verners, B. Innus, "kārtībnieks" J. Birze, A. Oborūns, E. Balulis, A. Apinis, J. Greizis un A. Pušpurs. Ja kādu esmu izlaidis, lūdzu piedodat!

Vēl arvien presē tiek diskutēts jautājums par nepieciešamību un vajadzību sniegt palīdzību dzimtenē esošiem, gan ar saiņu, gan ar naudas sūtīšanu. Mūsu pašu montrealiešu vidū izskanējuši norādījumi, ka dažkārt šī palīdzība maz ko dodot, ka visus mēs jau šā vai tā nevarēsim pabarot un visiem palīdzēt. Tas varētu būt arī attaisnojums tiem, kas nevēlās nekā darīt, pieŗemot, ka, ja jau mēs nespējam palīdzēt visiem, tad jau labāk nevienam. Diemžēl, ir cilvēki, kas domā, ka Latvijā viss iet uz augšu saredzamā ātrumā un ka nabagi un trūkcūcietīji ir arī šeit, Montreālā. Kā atbildi šim prātojumam varētu likt pretim to, ka lielākā daļa šejienes bezpajumtnieku un nabadzībā nonākušie nav pratuši dzīvot, kamēr Latvijā mūsu tautu nabadzībā un badā iedzina mūsu tautas apspiedēji, okupanti, 50 posta gadus, kā arī šo okupantu līdzskrējēji. Šajā ziņā derētu izlasīt Māras Trapānes rakstu "Vai latviešu tautai draud jauna veida ģenosīds?" kas publicēts Latvijā-Amerikā (no 10.-12. numuram). Trapāne saredz to, skumst par to un raud par to, ko negrib saredzēt mūsu valdība dzimtenē, nedz arī mūsu organizāciju vadītāji rietumos. Žēl to dzīvību, kas tika upurētas mūsu tautas labākai rītdienai. □

Skrastiņu Indulis

@@@@@@@@@@

SEPTIŅDESMITPIECGADNIEKI

JĀNIS LEITĒNS

No Dzelzs krusta līdz DV nozīmei zeltā

Pa reizei mūsu mazajā vai lielajā presē parādās raksti, kas vēsti par visas ģimenes, ne tikai nacionālo stāju, bet jo vairāk par tās ciņām pret Latvijas okupantiem, apspiedējiem un iznīcinātājiem. Šajās ciņās iesaistās ne tikai tēvs ar dēliem, bet tiem līdzī dodas arī māsas, skaidri apzinādamās, kas visus var sagaidīt. Miļā tēvu sēta, skaistā dzimtene, Gaujas liči viņu apziņā pieder latviešu tautai. Tie ir sargājami. Latviešu sakāmvārda patiesību, ka "Ābols no ābeles tālu nekrīt" drīkstam attiecināt uz Lei-

tēnu Jāņa ģimeni, kuŗā tēvs ir strēlnieks, atbrivošanas cīņā dalībnieks, bet dēls Jānis - leģionārs ar Dzelzs krustu.

Leitēnu Jānis dzimis Cēsu apriņķa nelielā, bet gleznainā Gatartas pagastā, kur tēvam pēc I kaŗa piešķirta jaun-saimniecība, 1922. gada sulu mēneša 13. datumā. Ģimenē vēl aug meita Milda. Jaunsaimnieka dzīve nav viegla. Tā Jānim drīz sākas ganu dienas un citi lauku darbi. Pēc Gatartes pamatskolas beigšanas sapnis Jāni ved uz lauksaimniecības vidusskolu. Mātei saslīmstot, no tā jāatsakās un jāiet tēva pēdās. Pēc sarkano padzišanas, viņš 1942. g. iestājas pašaizsardzības vienībā. Viņu iedala Rīgas aizsardzības 20. bataljonā. Viņš spēŗ šo soli bez sazināšanās ar vecākiem, par to nevienam nesakot. 1943. g. augustā 4 robežapsardzības bataljonus apvieno. Izveido Rīgas policijas pulku ar pulka komandieri plkv. Robertu Osi. Pulku iesaista sarkano partizānu apkaŗošanā un meŗu ķemmēšanā. Tā negaidot tam rodas sastapšanās ar sarkanarmijas regulārajām vienībām, kas bija pārgājuŗas vācu fronti ceļā uz Latviju. Pie Nēveles šis pulks aptur krievu vienības un notur jaunieņemtās pozīcijas. 1944. gada 27. janvāri, ejot izlūkgājienā ar serŗ. A. Leiŗupa trieciengrupu, J. Leitēnam iznāk sadurties ar ienaidnieku. Tiek saņemti 4 gūstekņi un atņemti loŗmetēji. Nelaimīgā kārtā ievaino serŗ. Leiŗupu. Vada komandu pārņem J. Leitens, izspridzinot krievu bunkurus. Par šo veikumu viņam piešķir II šķiras Dzelzs krustu un 3 nedēļu atvaļinājumu. Martā visā frontē ir sākusies atkāpšanās. Pēc smagām kaujām Rīgas pulku izņem no pozīcijām un nosūta uz Preiļiem papildināšanai, pēc tam izvieta Daugavpils aizstāvēšanai. Tur tas smagās kaujās cieŗ lielus zaudējumus. Pēc pārformēŗšanās Boldeŗrājā, pulku no Ventspils nosūta uz Tornu, Vācijā, grāvraŗu darbiem.

No turienes Jāni komandē uz instruktoru skolu Leibachā, Dienvidslāvijā. J. Leitens to beidz kopā ar, apm., 400 bijuŗajiem Rīgas pulka kaŗavīriem. Ltn. Lauvas vadībā šos jaunos instruktorus paredzēts pārvest uz Kurzemes fronti, Latvijā. Kad viņi ir nonākuŗi Zalcburgā, Austrijā, paziņo, ka kaŗŗ ir beidzies un ka katrs var doties turp, kur vēlas.

J. Leitens nonāk DP nometnē Vildorfē, Bavārijā, kur nekavējoties uzsāk darbību sabiedriskā dzīvē. 1947. gadā viņŗ pārcēlas uz Beļģiju un uzsāk darbu ogŗraktuvēs, bet nedaudz vēlāk izsauc uz turieni savu iecerēto līgavu Idu. 1951. g. abi dzeŗ kāzas. Tā paŗa gada rudenī abi ieceļo Kanadā un apmetas uz dzīvi Montrealā. Pēc paredzētā gada nostrādāŗšanas mājsaimniecībā, viņŗ atrod darbu inŗ. N. Zoldnera vadītā betona laboratorijā un paŗmācības ceļā saŗniedz betona pārbaudes tehniķa grādu. Tajā laikā, līdzjūtības un latvieŗu bijuŗo kaŗavīru izpratnes vadīts, inŗ. N. Zoldners bija sapulcinājis ap sevi ap pusotru duci bijuŗo cīnitāju, kuŗiem par betonu nebija nekādu zināŗšanu, bet "kungs", kā toreiz mēs viņu saucām, mūs ātri vien ietrenēja. Kādā sarunā ar ŗi uzņēmuma īpaŗnieku inŗ. N. Zoldners viņam ziņoja, ka savācis ap sevi latvieŗus tāpēc, ka tie visi esot speciālisti. Šajā darbā J. Leitens nostrādāja līdz aizieŗšanai pensijā 1987. gadā.

Jau 1952. g. J. Leitens iestājas DV Montrealas nodaļā un pilda valdes locekļa pienākumus līdz saslimŗšanai 1992. g. vasarā. Viņŗ sirds lieta vienmēr bija veco kaŗavīru un invalidu aprūpe, kuŗas vadītājs viņŗ sabija vairāk kā 30 gadus. Viņŗ darbojās Montrealas latvieŗu draudzes revīzijas komisijā. Publicēja vairākus rakstus latvieŗu laikrakstos un MLB Ziņotājā par kaŗavīru dzīvi un nacionālpolitiskiem jautājumiem. Jānis Leitens apbalvots ar DV KV, DV CV atzinības rakstiem un DV krūŗu nozīmi zeltā.

Tā gadu tecējumā Jānis savam pirmajam Dzelzs krustam, kas liecina par latvieŗu jaunekļa varonību un droŗsirdību, pievienojis arī otru - liecību par darbu un atzinību sabiedriskā laukā, pierādot, ka tēva ceļŗ no Tīreļpurva un

Nāves salas jāiet tālāk - uz austrumiem cīnīties pret tiem, kas sēja nāvi un iznīcību latvieŗu tautā. Pret tiem, kas postīja viņu un māsas Mildas skaistās tēva mājas "Ezerkalnos", par ko dārgi samaksāja viņa māsa Milda - gadiem cieta Sibīrijas vergu nometnēs par to, ka bija piegādājusī maizīti latvieŗu cīnitājiem - meŗa brāļiem, kas bija liels pārkāpums okupantu acīs.

Kopā ar sievu Idu audzina divas meitas - Dainu un Iloņu. Siltajā un saulainajā 13. aprīļa dienā Jāņa mājās bija plaŗš viņu tuvinieku bariņŗ, lai vēlētu laimes, daudz baltu dieniņu, veselību un spēku viram, tēvam un vectēvam, kas savu mūŗa ceļu bija izvēlējies bruģētu ar dzimtenes Latvijas pelēkiem lauku akmeņiem. Daudz, daudz darba stundu viņŗ bija arī ielicis sava "tēva mājās Ezerkalnos", sveŗā zemē.

Tev, Jāni, vēl daudz baltu dieniņu! □

Skrastiņu Indulis

@@@@@@@@@@

OJĀRS ROZENTĀLS

Vēl arvien vērojāms un izvērtējāms kādreiz brīvās Latvijas mācību iestāŗu atzīstamo kvalitāti un to vadītāju spējas, par ko liecina arī sabiedriskā darbinieka Ojāra Rozentāla panākumi maizes darbā sveŗā zemē.

DV Montrealas nodaļas valdes loceklis, palīdzības Latvijai sūtījumu vadītājs Ojārs Rozentāls, kas izpelnījies DV KV un DV CV atzinības rakstus, dzimis 1922. gada 15. aprīli, Kuldīgas apriņķa Gaiŗu pagasta Bēŗzos. Viņŗ 1941. g. beidz Jelgavas valsts trīsgadīgo arodskolu, praktizējoties metālu apstrādāŗšanā. Jāatzīmē, ka ŗo skolu un arī Jelgavas valsts tehnikumu vadīja stingrais, ja neteiktu bargais direktors inŗ. Edmunds Rozenbergs. Toreiz skolas darbnīcās gatavoja tajā laikā modernās vertikālās virpas, precīzus svarus slimnīcām, mēramos instrumentus un citus darba rīkus. Tikai puse no audzēkņiem, kas to uzsāka, saņēma beigŗšanas diplomus, liecinot par augstas kvalitātes amatnieku. 1941. g. rudenī Ojārs Rozentāls pārcēlas uz Rīgu, kur iestājas Rīgas pilsētas vakara tehnikumā, lai iegūtu tehniķa grādu. 1943. g., līdztekus mācībām tehnikumā, iesaistās darbā vācu aviācijas firmā "Hugo Heine", kur konstrukcijas nodaļu vada lidaparātu konstruktājs Kārlis Irbitis. Tā paŗa gada vasarā 2 gadus pavada Berlīnē. Nedaudz vēlāk viņu pārcēļ uz vācu Messerŗmita ME-262 konstrukcijas biroju Bavārijā, lai palīdzētu izgatavot ŗim jaunajam strūkļas lidaparātam spārnus. ŗe strādā līdz kaŗa beigām 1945. gadā. Pēc tam pārcēļas uz bēŗļu nometni Altenŗtatē. Kopā ar Irbiti uzbūvē viņu izprojektēto "Pulss-dŗeta" motoru, kas darbojas ar 1300 aizdedzēm minūtē. Nokrusta to par "Lielo troksni". Tur arī K. Irbiŗa vadībā Ojārs izdarījis aprēķinus mazai sporta lidmaŗinai ar 17 ZS motoru.

Kanadā O. Rozentāls ierodas 1947. gadā un 10 mēneŗus nostrādā Red Lake zelŗraktuvēs kā viens no galveniem spridzinātājiem. 1948. g. pārcēļas uz Montrealu un iesaistās darbā lielajā Kanadēŗa (Canadair) firmā, kur darbojas par konstruktoru 39 gadus, līdz aizieŗšanai pensijā. Zināŗšanās papildinājies Mekgila (McGill) universitātē, studējot augstāko matemātiku, lidaparātu stiprības mācību un vibrācijas ietekmi dažādās situācijās. Pazīstot militāro lidaparātu konstrukciju, Ojārs 5 gadus strādājis arī ASV - lielajāŗ Boeing'a, Lohīda, Nortropa un Kelī firmās. Pavādījis vairākus mēneŗus Jugoslāvijā, lai pārraudzītu kādas Kanadēŗa gatavotās lidmaŗinas pārbūvi. Vairākas reizes izbroukājis dažādas lidmaŗinu bāzes Kanadas ziemeļos, atsaucoties Kanadas valdības gaisa spēku vadības aicinājumam. Tā savos gaŗajos darba gados viņŗ strādājis uz visāda veida lidaparātiem, būvēm un sistēmām. Tas bi-

jis darbs, kas paticis un saistījis. Viņš arī izgudrojis lidmašīnām zibenes novadišanas ierīces.

1949. gadā Ojārs Rozentāls ielido laulības ostā un veido sekmīgu ģimenes dzīvi, kurā ierodas 2 meitas - Ingrida un Suzanna, kas abas ieguvušas augstāko izglītību.

Ziema šajā zemes stūrī nav sevišķi patīkama. Ojārs meklē siltāku vietu uz dienvidiem un atrod to Šamplēna (Champlain) ezera krastā, kur viņš pats saviem spēkiem uzceļ vasaras atpūtas māju. Tur var peldēties un izmest āķi. Tur viņš kopā ar savējiem pavada vasaras, bet ziemas uzturas Montrealā, nevis kā citi Floridā vai Meksikā. Savāds vīrs jau viņš ir bijis visu mūžu.

Vēlēsim Ojāram veselību un spēku, jo latvieša uzņēmības viņam netrūkst. To viņš varētu padalīt pat citiem, kam tā būtu vajadzīga. Arī skops viņš nav! Un, kas zin, varbūt, ka viņa un ģimenes lidojums kādreiz vedīs uz Latviju, kur viņam iemācīja kalt un apstrādāt dzelzi, kamēr tā vēl karsta. Paldies Tev, Ojār, par Tavu devumu mums šeit, tautai dzimtenē un Tavai Jelgavai, kas Tevi uzveda uz istā un pareizā ceļa. □

Skrastiņu Indulis

@@@@@@@@@@

JŪLIJS VALDEMĀRS METUMS

Starp citiem pensionāru saimes rosīgiem darbiniekiem, kas aprīli atskatījās uz 75 šīs zemes saulē pavadiem gadiem, ir arī vienmēr priecīgais un apmierinātais Jūlijs V. Metums. Viņš dzimis 1922. g. 30. aprīli, Valkas apriņķa Ilzemes pagastā, jaunsaimnieka ģimenē. Pēc vietējās pamatskolas beigšanas Jūlijs dodas uz Valkas valsts arodskolu. Viņš apzinās, ka šajā pasaulē dzīvot bez aroda nav viegli un ka palikt par saimnieku viņam nebūtu visai piemērots darbs. Viņš vēlas meklēt jaunus ceļus.

1944. g. Jūliju mobilizē un aizsūta darbā uz Vāciju. Pēdējos kara mēnešus viņš strādā Vunsdarofas lidlaukā pie Hanoveras. 1947. g. izceļo uz Angliju, kur apmetas uz dzīvi Derbijā. Paralleli maizes darbam Jūlijs dzied vietējā latviešu kori, spēlē teātri un sagatavo jauniestudējumus. Tomēr viņa sapņu ceļš ved pāri jūrai. 1951. g. viņš ierodas Kanadā un apmetas uz dzīvi Montrealā. Šeit viņš nodibina ģimenes dzīvi ar Elizabeti, kas mūsu vietējā sabiedrībā kļūst pazīstama un darbīgāka kā viena otra mūsu pašu tautiete. Viņa ir viena no DV Montrealas nodaļas rosīgākām vanadzēm, par ko esam viņai pateicīgi. Jūlija darbīgums un atsaucība latviešu sabiedrībai, kā pensionāriem, tā vanagiem ir liels pienesums. Pastāvot teātrim un Jundas korim, viņš vienmēr bija to vidū. Pēdējā laikā darbojas Montrealas DV nodaļas revīzijas komisijā un piedalās ar saviem priekšnesumiem, lasījumiem un mūzikāliem atskaņojumiem gandrīz katrā viņu sarīkojumā.

Līdz aiziešanai pensijā, Jūlijs strādāja par tehnisko zīmētāju. Šodien, droši vien, domā, ka izvēlēties pareizo ceļu, atstājot jaunsaimnieka dzīvi tēva mājās.

Neskatoties uz smagiem dzīves brīžiem un sāpēm, fiziskām un garīgām, Jūlijs Metums vēl nedomā meklēt šupļa krēslu; droši vien, nolēmis aiziet otrajā saulē ar zābakiem kājās.

Ari Tev, Jūlij, līdzīgi Jānim un Ojāram, DV saime Montrealā novēl ne tikai gaļu, bet svētīgu mūžu!

Skrastiņu Indulis

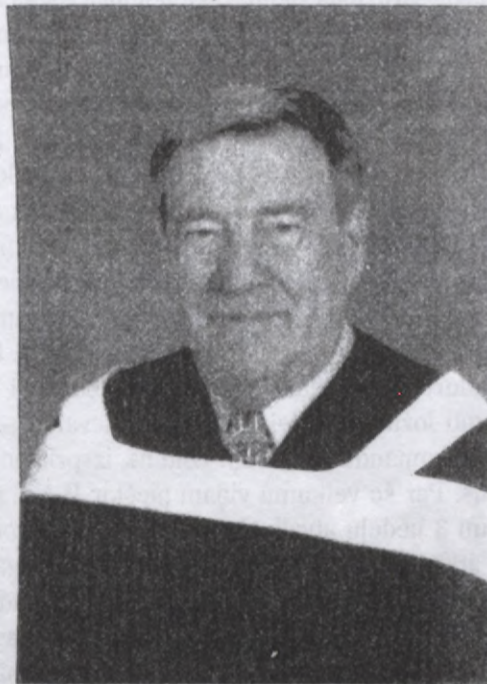
@@@@@@@@@@

JĀNIS RADVILS PALIEPS

Dzimis 1921. g. 30. aprīli, Cēsu apriņķa Launkalnes pagasta Kalna Aleņos. Brantu pamatskolu beidzis 1933. g. un Smiltenes valsts humanitārā tipa ģimnaziju - 1939. g. Tā paša gada rudenī sāk studijas LU inženierzinātņu fakultātē, ko beidz 1944. gadā. Diplomdarbu, kā Humbolt'a

stipendiāts izstrādā Drēzdenes un Karlsrūes Tehniskās augstskolās un diplomēta inženiera grādu pēc kaļa iegūst 1946. g., Karlsrūē, Vācijā. Turpina studijas Arhitektūras fakultātē Karlsrūē un mākslu Freiburgā - līdz izbraukšanai darbā uz Tunisiju, Ziemeļāfrikā, 1948. g.

No 1948.-1951. g. strādā kā betonēšanas iekārtu projektētājs un dabā iemērišanas darbu vadītājs atgāzta lokveida un pretbalstu aizsprosta (100 m augsta) būves "Chaufour-Dumez" būvfīrmā. Uzskata šo, upes l'oued Mellegue aizsprosta projektu kā tehniski interesantāko savās profesionālās inženiera gaitās.

1951. g. kopā ar ģimeni ieceļo Kanadā un pirmo ziemu strādā meža darbos Ontario provinces ziemeļos. 1952. g. atsāk darbu kā inženieris-projektētājs Montrealā un 1958. g. pievienojas "Kaiser Engineers" fīrmā. Darbu sāk kā vecākais inženieris, projektējot masīvas (8 milj. tonnas koncentrāta/gadā) dzelzs rūdas ieguves un apstrādes kompleksus Labradorā priekš "U. S. Steel" un "Wabush" kompanijām. Darbu "Kaiser Engineers" izbeidz 1963. g. kā būvinženieru nodaļas vadītājs un, brāļa aicināts, atgriežas ar ģimeni Latvijā.

Latvijā, kā vecākais inženieris, nostrādā vienu gadu projektu birojā "Orgtehstroj", Rīgā. Kanadā atgriežas 1964. g. un kā būvsektora (area engineer) vadītājs iesaistās Pasaules izstādes būvorganizācijā (Expo '67) Montrealā, kurā darbu beidz kā galvenais būvdarbu tehniskais vadītājs (chief field supervisor) visā izstādes 400 ha teritorijā. Blakus darbam studējis saimniecības vadību McGill universitātē, Montrealā.

1967. g. pievienojas "Stone & Webster Engineering" fīrmā kā atbildīgais inženieris (executive engineer) "Montreal Forum" hokeja arēnas pārbūves darbā 18,000 skalitājiem. Pēc tam pārceļas uz "Stone & Webster" projektēšanas biroju Toronto, kur sākumā strādā kā projektu vadītājs, pēc tam kā galvenais inženieris vada arhitektūras un inženierbūvju projektēšanas departamentu, kurā nodarbināti līdz 350 inženieri un tehniķi. Nozīmīgākie projekti: kopējas gāzu vilkmes un dūmvadu sistēmas pārbūve 1200 mw akmeņogļu kurinātai spēkstacijai Toronto; upes ūdenssūkņu centrāle (1000 cu. /min) "Dow" ķīmiskai rūpniecībai Sarnia, Ontario; transformatoru un turbīnu labošanas centrāle (Maintenance Center) Ontario elektrostacijas sistēmas ekspluatācijas nodrošināšanai; dažādu būvju un augstspiediena ūdens/tvaika vadu un ventilācijas sistēmu projektēšana un pārbaude dinamiskām slodzēm vairākās atomspēkstacijās ASV; ziemas Olimpisko slēpektuvju kompleksi Leikplasadā (Lake Placid), ASV, 1980. g. un Kalgari (Calgary), Kanadā, 1988. gadā.

Sastāvējis profesionālās organizācijās: Jaunskotijas, Kvebekas, Albertas, Britu Kolumbijas un Ontario (konsultants un speciālists, 5 gadus priekšsēdētājs speciālistu komitejā) provincēs Kanadā; Ņujorkas, Kentaki un Viskonsinas pavalstis, ASV. Divus gadus, 1975-1976, lasījis būvprojektu vadīšanas kursu Raiersona Politehniskā Institutā, Toronto. Publicējis un lasījis vairāku projektu aprakstus angļu un franču valodās; par rakstu "Montrealas Foruma pārbūve", publicētu "Engineering Journal", kā labāko 1970. gadā, saņēmis "Duggan" medaļu un prēmiju no Kanadas Inženieru Institutā.

Trimdas organizācijās: 1950-os gados darbojies Montrealas Sv. Pāvila draudzes valdē un vadījis "Tērvete" lauku īpašuma izveidošanu sākuma gados; Latvju Dievturu sadraudzē ievēlēts par Dižvadoni no 1985.-1990. g.; DV un LNAK mūža biedrs; AABS un Latviešu Fonda loceklis.

Studentu organizācijās: kopš 1939. g. studentu korporācijā Vendia; kopš 1941. g. studentu biedrībā Dziesmuvara.

Ģimenes pulkā 2 meitas, 3 dēli un 9 mazbērni. Katru gadu piešķir divas Ls 100.- prēmijas labākiem Smiltenes ģimnazijas absolventiem latviešu valodas apguvē un Smiltenes apvidus pētniecībā.

1987. gadā pensionējās un 1988. g. uzņēmās "Technikas Apskata" galvenā redaktora pienākumus - to sekmīgi vadot šī laika straujajā zinātnes un tehnoloģijas attīstībā. Taču mierīgā pensionāra dzīve Paliepu Jāni neapmierina. 1992. g. viņš atkal iesāk studijas - šoreiz kultūras antropoloģijā Konkordijas universitātē, Montrealā. Fakultāti beidz 1996. g. pavasarī, tā reizē atzīmējot sava mūža 75. gadu ar B. A. gradu antropoloģijas zinātnēs (Honours in Anthropology with distinction).

Neatlaidības iezīmēta, panākumiem bagāta ir Paliepu Jāņa dzīve: ģimenē, akadēmiskās gaitās, izvēlēta profesijā. Ka viņš vēl nav zaudējis savas dzīves dinamismu, to liecina viņa nākotnes nodomi - turpināt studijas un pētniecību baltu tautu kultūrvēsturē un baltu-vedu valodu radniecību noslēpumos.

Lai turpmākie gadi Tev, mīļais kollēga, atļauj šo nodomu īstenot, tā bagātinot Tava mūža devumu latviešu tautas zinību pūrā.

Daudz baltu dieniņu!

**Prof. emer. Jānis Lielmežs, F. C. I. C.,
Technikas Apskata galvenā redaktora
vietnieks un ķīmijas nodaļas redaktors
@@@@@@@@@**

VIKTORS IRBE

Kaņavīrs, žurnālists, redaktors, sabiedriska darbinieks, manu jaunības gaitu draugs II pasaules kara laikā - Viktors Irbe dzimis 1922. g. 22. martā, Rūj. pag. lauku mājās. Pēc Rūjienas skolas un vidusskolas beigšanas, viņš iestājas Latvijas Universitātes Farmācijas un bakterioloģijas fakultātē. Sāpnis kļūt par farmaceitu un baktēriologu nepiepildās, jo viņu iesaista leģiona rindās. No Abrenes kazarmēm Rīgā viņu nosūta uz Bolderāju apmācībām leģiona saimniecības pārvaldē. Pēc kursu beigšanas atgriežas Abrenes kazarmēs, kur veic mantziņa un uzturziņa pienākumus vairāk kā gadu. Tas dod iespēju "iepazīties" ar kaņavīra dzīvi un nerakstītiem likumiem to laiku apstākļos lielpilsētā. Te sākas mūsu abu jauno dienu raibās gaitas un kopīgie ceļi. Bieži šķērsojam sirmās Rīgas dažādās ielas.

Krievijā V. Irbi iesaista 1. sanitārās rotas galvenā pārsiešanas punktā, kur pilda arī uzturziņa, rēķinveža un kasiera pienākumus. Pēc kaujām pie Opočkas 1944. g. jūnijā notiek atkāpšanās plašā frontes mērogā. 1. sanitāro rotu pārceļ uz Vāciju, kur to papildina jauniem spēkiem.

MONTREALAS LATVIEŠU SKOLAS

IZLAIDUMS

un

1996./7. mācības gada

noslēgums

1997. gada 10. maijā, plkst. 10:00,
Montrealas latviešu sabiedriskā centrā,
3955 Provosta ielā, Lašīnā.

- * Skolēnu priekšnesumi.
- * Lūdzam ņemt līdzi groziņus!

Apmeklēt aicina

Montrealas latviešu skola

MONTREALAS BALTIEŠU PASTMARKU KLUBA

gadskārtējā

IZSTĀDE - BALT - EX VIII

sestdien, 10. maijā, no plkst. 11:00-20:00,

svētdien, 11. maijā, no plkst. 09:00-18:00,

Sv. Jāņa igauņu baznīcā, 4345 Marcil avenijā
(Metro Villa Maria un # 103 autobuss)

IEEJA: b r i v a

Kūkas, cepumi, kafija, tēja.

Apmeklējiet kuplā skaitā. Ja vēlaties, variet atnest savus pastmarku un naudas krājumus un ar tiem iepazīstināt citus krājējus - filatēlistus, numizmatistus. Būs iespēja tos papildināt vai pārdot.

Interesenti varēs iegādāties jaunākās un agrākās Latvijas pastmarkas savām kolekcijām.

Apmeklēt aicina

Rīcības komiteja

Par nopelniem Opočkas kauju laikā V. Irbi paaugstina kaprāja dienesta pakāpē. Sākoties kaujām pie Flatovas, Fledebornas un Jastrovas, daļu sanitārās rotas nosūta uz aizmuguri, jo leģionam tur ir lieli zaudējumi. Daudzi atrodas skolas pārsienāmās telpās un vietējā klosterī. Pusnaktī pavēle - iztukšot sanitārās mašīnas un 2 zirgu kravu ratus, kas piekrauti ar pārtiku un ieročiem, lai varētu izvest vairāk ievainoto. Komandieris Eggerts beidzot atļauj atstāt pārtiku, uz kuņas kastēm jānovieto ievainotie. Visus brīvos sanitārās rotas kaņavīrus novietoja kartupeļu laukā gaidāma krievu uzbrukuma atvairīšanai. Otrās dienas pievakarē parādās 5 krievu tanki. 5 sanitārās rotas kaprāji ar tanku dūrēm iznīcina 3. Pēdējie 2 aizbēg. Notiek smagas kaujas, jo latviešu vienības ir ielenktas. Seko atkāpšanās, bet V. Irbi atstāj frontes joslā ar uzdevumu - ievainotos izvest uz nākamo pārsiešanas punktu. Tas jāveic sniegunā laikā. 2. februāra pusnaktī minmetēja šķembas Irbi ievaino, bet leģionāri tomēr izlaužas no ielenkuma. Irbi pāršūta uz dažādām lazaretēm, jo krievi uz pēdām seko atejošām vienībām. Tur Irbe pilda tulka pienākumus, jo daudzi latviešu kaņavīri neprata vāciski.

Seko gūsta laiks. Angļu uztverē leģionāri pielīdzināmi kara noziedzniekiem. No kareivjiem atšķir instruktorus un virsniekus - aizsūta uz citām nometnēm. 1945. g. 19. novembrī, pēc Latvijas valsts svētku atceres akta, leģionārus pāršūta uz Ostfrizlandi, kur tiem izdod atlaišanas zi-

mēs un brīvu ceļa biļeti braukšanai pēc paša izvēles, jo pretējā gadījumā tos pievāktu krievi. 1946. g. pavasarī V. Irbe vēlreiz dodas uz slimnici, jo šķembas gurnā uzsākušas pastaigu.

1946. g. rudenī V. Irbe atsāk studijas Ķīles universitātē, bet beigšanas diplomu nesaņem, jo nav nostrādāti prasītie 2 gadi aptiekā. Apzīmogatam ar "kaņavīra" zīmogu, Irbēm rodas grūtības ar ieceļošanu ASV. Tomēr cerības piepildās. Tur iebraucis, atrod darbu zobu laboratorijā, bet vēlāk, pēc smadzeņu (datoru) kursa beigšanas, atrod darbu Kolumbijas universitātē, Ņujorkā. Pēc tam strādā "Continental Baking Co." jaunā pārskolotā amatā par programmas sastādītāju.

Daudz darījis sabiedriskā laukā, pildot dažādus amatus, kā, piem., Ņujorkas latv. ev.-lut. draudzē 14 gadus, kā Ziemeļu novada vecākais vācis līdzekļus Jonkeru baznīcai, bijis dažādos amatos un komitejās. Red. O. Liepiņa ierosināts, sācis darboties aviāzniecībā. Kopš 1961. g. bijis Latvija-Amerikā Ņujorkas redaktors, no 1970-1975. g. DV Mēnešraksta redaktors, no 1976.-1980. g. rediģē žurnālu "Treji vārti". Daudz raksta rietumu latviešu izdevumos, piedalījies jaunās Latviešu valodas vārdnīcas sastādīšanā. Lielu rosmi un spējas V. Irbe pierādīja Latviešu Preses biedrības darbinieku saimē, kuŗas valdē sabija no 1976.-1980. g. Astoņus gadus bijis tās priekšnieks. Šajā laikā tika noorganizēti 2 lieli preses kongresi Katskiļos. Viņa vadības laikā iznāca LPB biļetēns "Brīvais Vārds" un 1973. g. 12 numuri LPB izdevums "Rieksti". Kā citām biedrībām, arī LPB ir savas gaišas un arī tumšas dienas. Liekas, ka arī tagad tāda pastāv. LPB valde, V. Miķelsona vadībā, bija nolēmusi izdot savu 50 gadu darbības grāmatu, ko uzticēja sagatavot V. Irbēm. Manuskriptam ir vairāk kā 600 lappušu, bet nevar vienoties par tā izdošanu.

1980. g. saņem PBLA Kultūras fonda Goda balvu žurnalistikā. Viņu apbalvo ar Apspiesto tautu Eizenhauera medaļu bronzā un sudrabā. Saņēmis arī citus atzinības rakstus.

Maizes darbā viņš strādājis pie lieliem smadzeņiem un avansējis līdz vadības posteņiem. Segvārdi "Bebers" un "Ezītis" pieder V. Irbēm.

Jāpiemin arī viņa darba atbalstītāja - dzīves biedre Renāte. Bez viņa iecietības un izteiktas piekāpības viņš nebūtu visu to sasniedzis. Abi kopīgi izaudzinājuši meitu un dēlu. Un tagad viņam bijis jāiemācās jauns amats - bērnu aukles.

Lai Dievs dod Viktora Irbes asajai spalvai pietiekami tintes un viņa rokai spēku to cilāt. Savos Rūjienes tīrumos Tu esi ierakstījis lielus un paliekamus vārdus: "Šeit piedzima un uzauga Viktors Irbe." □

Skrastiņu Indulis

@@

Tikko aizvadītā DV Kanadā delegātu sanāksmē par DV KV priekšsēdi ievēlēts torontietis **Laimons Ozols**. Viņš ir pazīstams DV un Toronto latviešu biedrības darbinieks ar plašu pieredzi. Vēlēsim viņam sekmes atbildīgo amatu uzņemoties un pildot. □

@@

Laipni lūdzam MLB biedrus, atbalstītājus un kopējā darba darītājus nomaksāt savus maksājumus Montrealas Latviešu Biedrībai. Ar š. g. 30. aprīli noslēdzas biedrības 1996./7. darb. gads. Kasieri A. Porietei-Bedard jānoslēdz grāmatas. Katra iemaksa kasē un ieraksts grāmatās svarīgs. Atsaucieties!

MLB Ziņotāja iznākšana ir atkarīga no izdevuma lasītāju atsaucības un laicīgas maksājumu iesūtīšanas. Redakcijai ir jāmeklē visādi ietaupījumu veidi un jārūpējās par spiestuves uzturēšanu, kas arvien prasa līdzekļus. Esam pārliecināti, ka Jūs, lasītāji, to apzināties un tādēļ nāksit talkā, kā to esat darījuši līdz šim. Sirsnīgi pateicamies visiem, kas to ir darījuši un kas to darīs, atsaucoties šim aicinājumam. Neaizmirstiet atsūtīt savas adrešu maiņas un nepazūdiēt bez vēsts! Un ja Jums vajadzīga dāvana jeb, ja Jūs vēlaties iepriecināt kādu tuvinieku vai paziņu Latvijā, pasūtīniet MLB Ziņotāju! Arī tas palīdzēs izdevuma uzturēšanā.

MLB ZIŅAS:

Montrealas Latviešu Biedrības G A D A S A P U L C E notiks

trešdien, 7. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā,
3955 Provosta ielā, Lašīnā.

DARBA SEKA

1. Sapulces amata personu vēlēšanas.
2. Iepriekšējās gada sapulces protokola nolasišana un pieņemšana.
3. Ziņojumi par 1996./7. darbības gadu:
  - a) priekšnieka,
  - b) kasieres un MLB Ziņotāja administrātores,
  - c) sarikojumu daļas vadītāja,
  - d) bibliotēkas,
  - e) revīzijas komisijas,
  - f) pārrunas un visu ziņojumu pieņemšana.
4. Priekšnieka, valdes, revīzijas komisijas vēlēšanas.
5. MLB 50 gadu dibināšanas atzīmēšana 1998. gadā.
6. MLB turpmākā darbība - ierosinājumi, pārrunas.
7. MLB 1997./8. darbības gada maksājumu noteikšana
8. MLB budžets 1997./8. darbības gadam.
9. Dažādi jautājumi.

Sapulcē balstiesības būs tiem MLB biedriem, kas līdz sapulces dienai būs nokārtojuši savas biedru maksas par 1996./7. darbības gadu. Visi MLB biedri, MLB darbinieki un MLB darba atbalstītāji un citi interesenti laipni lūgti sapulcē piedalīties.

Personas, kas vēlētos uzņemt kādu MLB pārvaldes amatu posteni, laipni lūgtas pieteikties pie MLB priekšnieka M. Štauvera, tel. 457-9832 un piedalīties sapulcē. Kandidātiem ir jābūt pilntiesīgiem MLB biedriem. Jauni darbinieki un biedri biedrībā arvien ļoti gaidīti. Tāpat ieteikumi turpmākajam darbam un palīdzīgas rokas MLB pasākumu īstenošanā. Iespēju tiešām netrūkst.

Montrealas Latviešu Biedrība savā darbā turpina latviešu biedrību tradīcijas. Ceram, ka Jūs nāksit mums līdz!

Pēc sapulces draudzīgas pārrunas pie tases tējas vai kafijas un cepumiem.

Piezīme: citi paziņojumi MLB biedriem netiek izsūtīti, jo MLB Ziņotājs ir oficiāls MLB izdevums. Darba sekas kopijas būs pieejamas arī sapulcē.

Uz redzēšanos šajā svarīgajā darba saietā un pārrunu vakarā! Kuplā skaitā sapulci apmeklēt un tajā aktīvi piedalīties aicina

MLB VALDE

**Atbalstiet Montrealas Latviešu Biedrības darbu!
Kļūstiet MLB aktīvs biedrs!**

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas
- Jūsu ciemiņiem no Latvijas
kārtotam lidojumus
- Ekskursijas pa Latviju
sadarbībā ar Latvia Tours

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 924-6328

Cumberland Court,
99 Yorkville Ave.
Toronto, Ont. M5R 3K5
Fax (416) 924-5954

 LATVIA TOURS
Kanādas un Amērikas pārstāvji

1-800-268-7442

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

- 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal -- Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Laryanna

MONTREALAS LATVIEŠU KREDĪTSABIEDRĪBA

PIEDĀVĀ Jums sekojošus piedāvājumus:

NOGULDĪJUMI:

Tekošā kontā zem \$ 2,000	2.00 % gadā
no \$ 2,000 - \$ 4,999	2.50 % gadā
virs \$ 5,000	3.25 % gadā

AIZDEVUMI:

Hipotekas uz 1 g., vajējas	6.00 % gadā
Hipotekas uz 1 g., slēgtas	5.00 % gadā
Hipotekas uz 2 g., slēgtas	5.50 % gadā
Automobiļu iegādei	6.00 % gadā

PERSONĀLIE AIZDEVUMI

ar noteiktu termiņu un atmaksas veidu	7.00 % gadā
--	-------------

Salīdziniet šīs zemās aizdevumu likmes!

IEVĒRĪBAI:

Kredītsabiedrības pilnsapulce notiks 1997. gada 18.
maijā, plkst. 16:00, Latviešu centrā, 3955 Provosta
ielā, Lašīnā.

Darba kārtība:

1. 1996. gada pilnsapulces protokola pieņemšana.
2. Valdes ziņojumi.
3. Bilances un finanču pārskats.
4. Aizdevumu komisijas pārskats.
5. Revīzijas komisijas ziņojums.
6. Vēlēšanas.
7. Dažādi jautājumi un ierosinājumi.
8. Pārrunas un atspirdzinājumi.

BIROJS atvērts:

katru otrdienu no plkst. 17:00 līdz 20:00;
katru pensionāru saietu ceturtdienu no plkst. 11:00
līdz 13:00.

BIROJA tālrunis - 514-634-4082

PIEZĪME: kredītsabiedrība patur tiesības mainīt
likmes katrā laikā.

Steidzamos gadījumos zvaniet A. Caunem - 484-0272!

KREDĪTSABIEDRĪBAS VALDE

Lūdzam lasītājus nokārtot izstāvējošās abonementu
maksas!

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

FAKSA NUMURS 514-457-3496

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Imants Freibergs, Uldis Lūsis, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Anna Skujiņa, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 35.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 30.00
gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret
\$ 3.00 ziedojumu. PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS: mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00,
1/3 lpp. - \$ 35.00, pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz
MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli
tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to
autori. Redakcija var rakstus isināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauž ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus
iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos
materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonimus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

MAY 1997 MAI

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué, Canada H9X 2R2, ☎514-457-9832